

# המאור המבורא

מסכת יומא

תמונות צבעוניות בתלת מימד,  
לבאר ולהאיר את סוגיות מסכת  
יומא, ולקרבן אל דעת הלומד  
באופן מוחשי



# בפתח השער

**שפתי** רננות יהלל פיננו, רון שיר ושבח לנותן התורה, ובחסדו כי גבר עלינו, אנא לידינו את הזכות הכבירה להעניק לשוחרי תושיה מתנה נאצלה דוגמת יצירת מופת כספר חשוב זה אשר בשמו יכונה "המאור המבואר", היוצא לאור על ידי "מאורות הדף היומי" בראשות הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, ששמו נודע בהפצת לימוד התורה הקדושה לרבים, ופועל גדולות ונצורות להמתיק את התורה על לומדי הדף היומי ולהרחיב מעגלי הקדושה.

"המאור המבואר" כן כשמו כן הוא, בו יבוארו יאירו וילובנו ענייני המסכת דיניהן ופרטיהן, כשהן מוגשות בשרטוטי המחשבה ממוחשבים מעשה ידי אמן, כדי לקרב את הלומדים הנכבדים קירבה מוחשית אל סוגיות הגמרא וההלכות העוסקות בבניין בית המקדש וכליו ובסדר העבודה בבית המקדש.

מה נכבד היום הזה, כאשר לאחר חודשי עבודה ממושכים ביגיעה מרובה, זוכים אנו לברך על המוגמר ולהעלות על שולחן מלכים, מאן מלכי רבני, דבר שלם נאה ומתוקן כאשר תחזינה עיניכם מישרים, לתועלת לומדי התורה שיהא לפניהם כשולחן הערוך ומוכן לסעודה.

שלשה חלקים עיקריים יש בתמונות הללו: א. מבנה בית המקדש - לפי שיטת ה"תפארת ישראל". ב. כלי המקדש. ג. המחשת סדר העבודה בבית המקדש ביום הכיפורים.

טרם העיון בתמונות המקדש, יש להבהיר, כי מטרת התמונות הינה המחשת צורת המקדש והעבודות הנעשות בו, באופן שיאפשר לכל לומד להשתמש בתמונות ככלי עזר להבנת דברי הגמרא בבהירות.

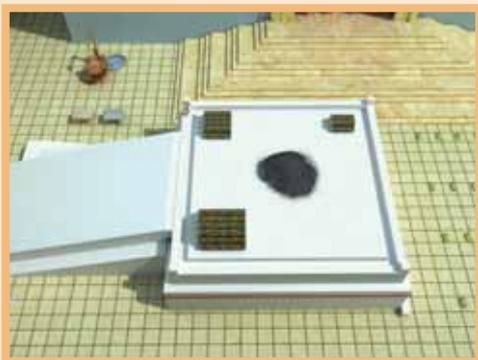
היות וישנן שיטות רבות בפרטי צורת הבניין, לשכותיו, כליו, ודרך העבודות בו, לכן, קיימים קשיים מעשיים רבים להעמיד תמונה כוללת, בעיקר משום שאף מפרש לא העמיד את תכונת הבית בפרוטרוט לפי שיטתו. לפיכך בקשנו להישען על אחד המפרשים אשר שירטט את בניין הבית בצורה המפורטת ביותר, ובמקומות שגם הוא לא פירט, הסתמכנו על שיטות אחרות היכולות להתאים זו עם זו, לפי קוצר דעתנו.

בהתייעצות עם גדולי ישראל, הוחלט לצייר, בדרך כלל, כפי דעת התפארת ישראל על המשניות, שהיא הדעה המפורטת ביותר בין הפירושים המצויים כיום.

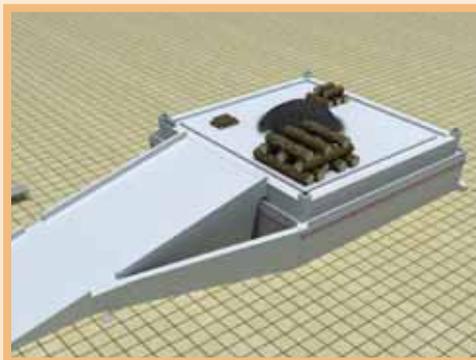
היות ומטרתנו העיקרית היא המחשה והבהרה, ולא לקבוע מסמרות, לפיכך, מלבד העובדה הפשוטה שלא באנו להכריע הלכה בשום אופן, העדפנו גם, במספר מקומות, לצייר לפי המקובל בכל האיורים הנפוצים כיום, למרות השיבוש שנפל בהם. הסיבה לכך: רצון למניעת תמיהה, בלבול, או חוסר בהירות, שיגרמו השינויים בקרב המעיינים.

דוגמא לדבר, המזבח החיצון.

בתמונה א' מוצג המזבח בצורתו המדוייקת. אולם, בכל התמונות בהן מומחש המזבח, הוא צויר לפי האיורים הנפוצים - ראה תמונה ב'.



תמונה ב'



תמונה א'

בתמונות אלו ניתן להבחין בשני הבדלים משמעותיים: א. צורת כבש המזבח. ב. מערכת העצים הגדולה - בתמונה ב' היא אינה נוגעת בדשן שבמרכז המזבח, ובתמונה א' היא גדולה בהרבה עד שהיא נוגעת בדשן.

כמו כן חובה לציין, כי שורר חוסר בהירות בכל הנוגע לגווי פרטים שונים, כגון, צבע הפרוכת המדוייק, ועוד. לכן אין לראות בגווי התמונות השונות אלא דמיון בלבד. כמו"כ, בגדי הכהן הגדול הומחשו באופן כללי בלבד.



כל הזכויות שמורות  
"הוצאת מאורות הדף היומי"

אין להעתיק או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני, לרבות צילום והקלטה, ללא אישור בכתב מהמו"ל.

גרפיקה ועימוד: חיים דיקמן  
גרפיקה ותלת מימד: עמיר כהן (כץ)  
הפקה: חיים וקסלר

להערות והארות:  
"מאורות הדף היומי"  
ת. ד. 471 בני ברק  
פקס: 03-7601020

היות ועיקר התמקדות המפרשים היתה בביאור ההלכות והנתונים שנזכרו בפירוש במשנה או בגמרא בלבד, לפיכך לא טרחו לציין פרטים שונים שלא נזכרו במקורות חז"ל. עובדה זו גרמה לכך, שבבואנו לצייר את הבנין כולו באופן מוחשי, נתקלנו בפרטים רבים (בעיקר שוליים יחסית), אשר נותרו עמומים, לדוגמא: גודל החלונות בקירות ההיכל, או אורך ורוחב האבן שלפני המנורה, וכדומה. מכיון שבתמונות אי אפשר להתעלם מפרטים אלו, נאלצנו לציירם כיד הדמיון. משום כך, כל מעיין שייווכח (לאחר עיון) בפרט מסוים שאין לו מקור מפורש, יבין שאין זה אלא פרי דמיון בלבד, והציור נועד (בדרך כלל) להשלמת התמונה באופן ההכרחי בלבד.

\* \* \*

התודה והברכה לצוות תלמידי החכמים, אשר יגעו ושקדו, להוציא דבר נאה ומתקבל, בלא לחסוך רוב הונים ואמץ - כח. הלא המה: עורך ה"מאור המבואר" במסכת יומא הרב שלמה קליין שליט"א, ששקד ועמל על עריכת התמונות ובירורן ההלכתי, ועמו הרב מנחם מקובר שליט"א, שהתווה והורה את הדרך בכל ענייני בית המקדש. הרב אברהם הנוך שפיגל שליט"א והרב אליהו מונק שליט"א, אשר מסרו מזמנם בימים ובלילות להגיה ולהעיר, לבל יצא מכשול תחת ידינו.

\* \* \*

יבורכו משמים, הר"ר עמיר כהן (כ"ץ) הי"ו, מומחה לגרפיקה תלת מימדית ולהדמייה ממוחשבת. הר"ר חיים מאיר דיקמן הי"ו, מומחה לגרפיקה ועימוד, והר"ר אפרים משה יאקאב הי"ו, השותף במלאכת הגרפיקה.

\* \* \*

עבודה כבירה הושקעה בתמונות אלו, בתכנון, ובמעש, אנו תקווה שמטרתנו הקדושה תושג, ונזכה לראות בהתגשמות תפילתנו: "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", במהרה בימינו, אמן.

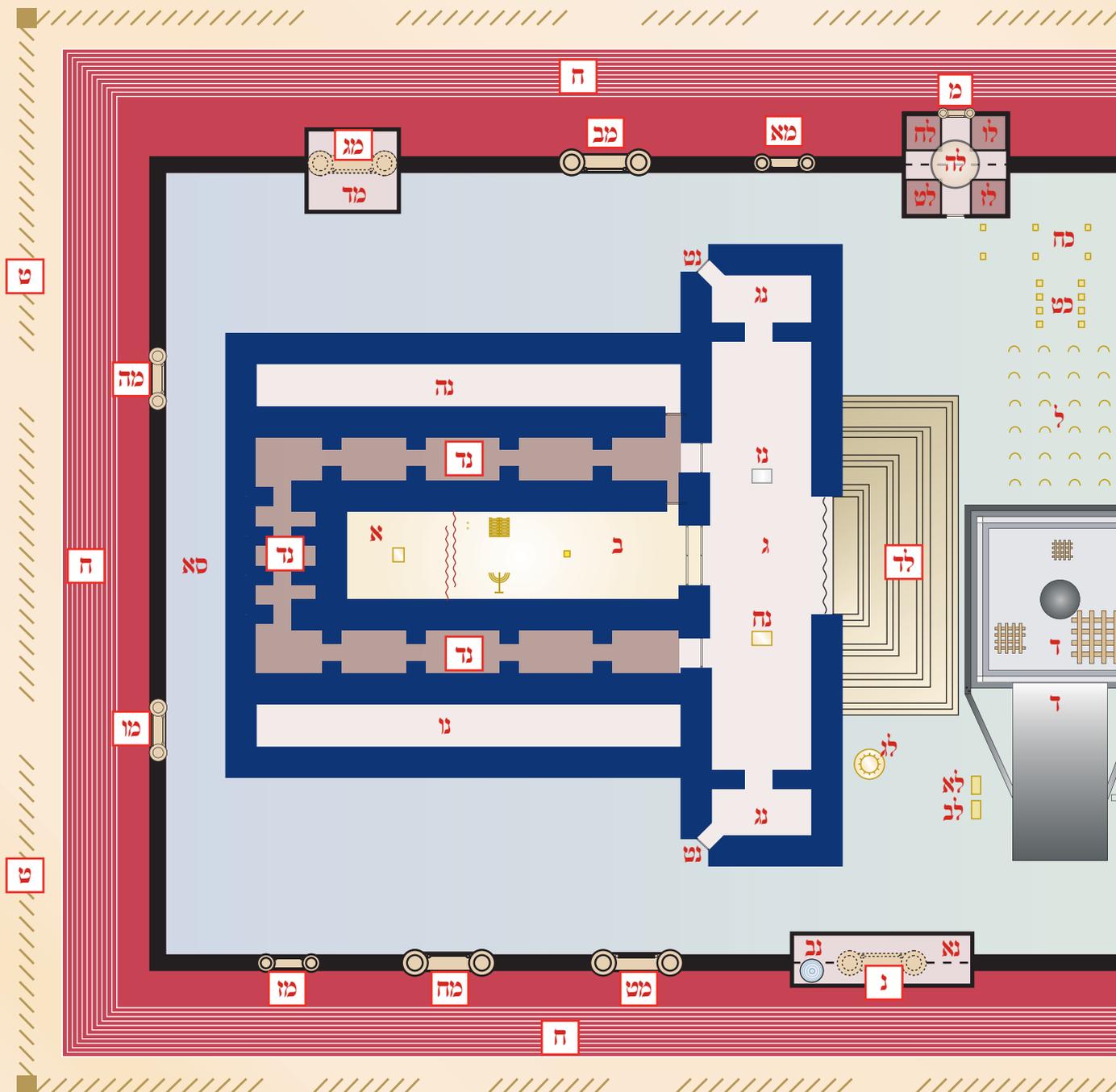
המערכת



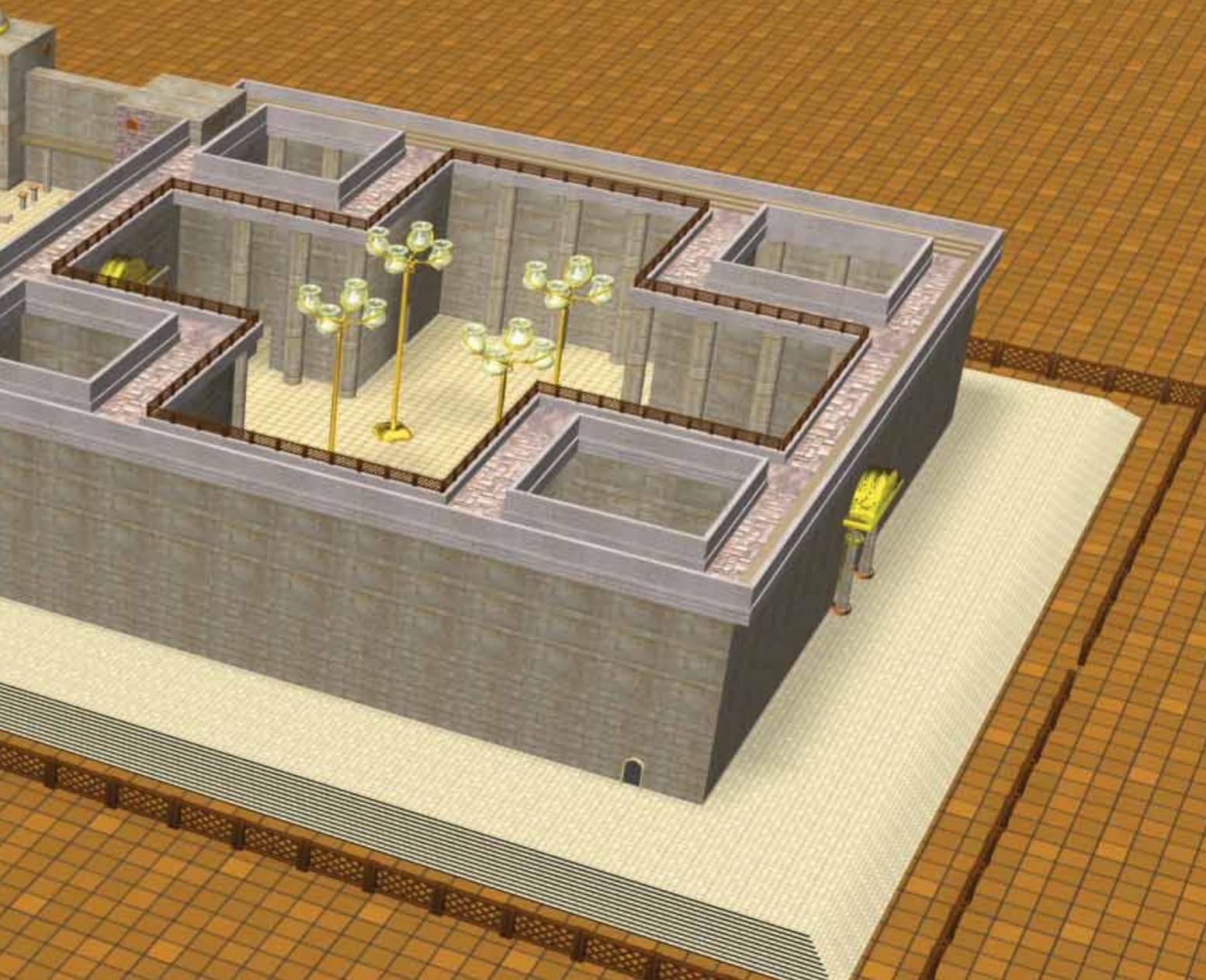


# המאור המבואר

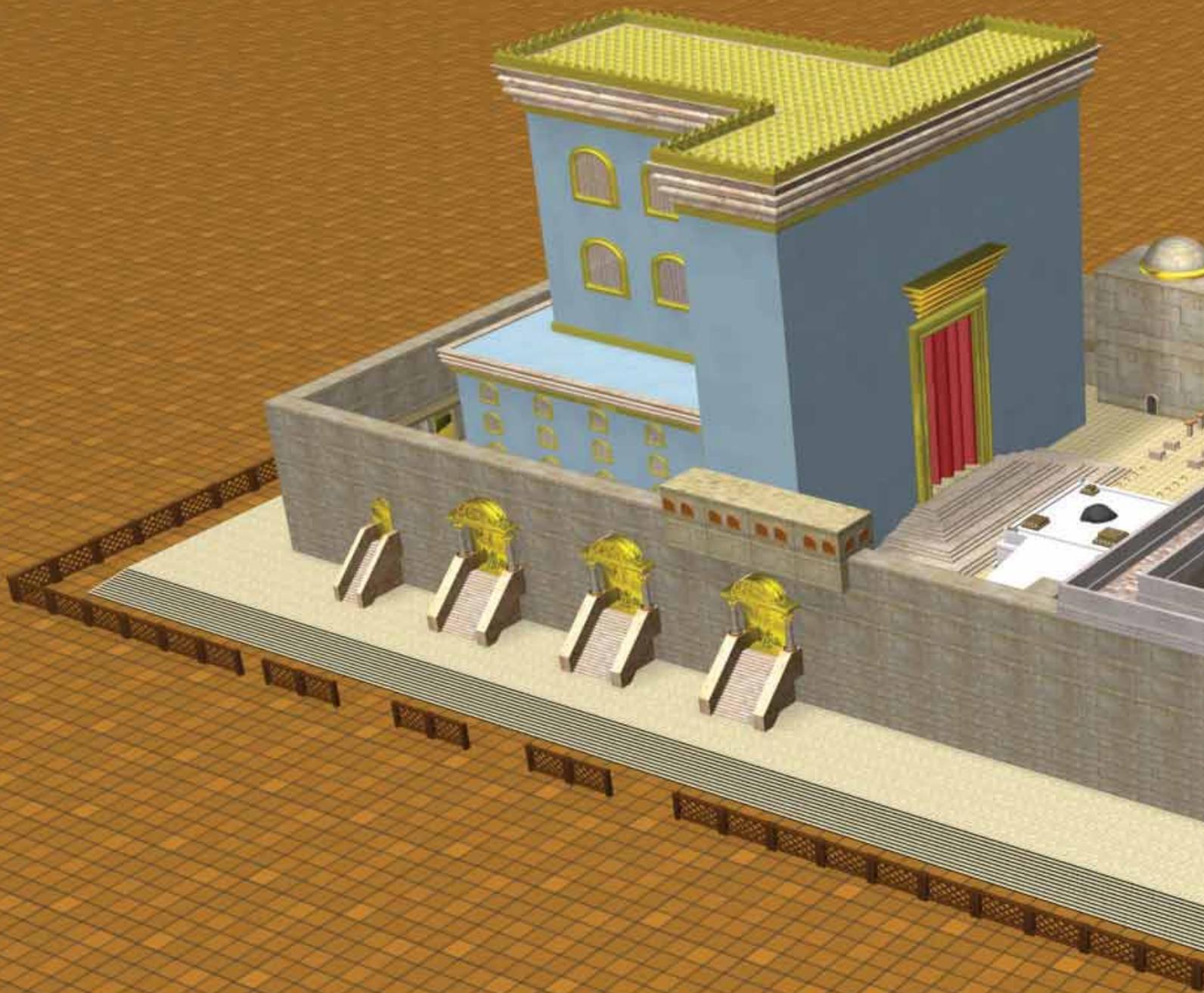
תבנית בית המקדש  
העזרות והלשכות

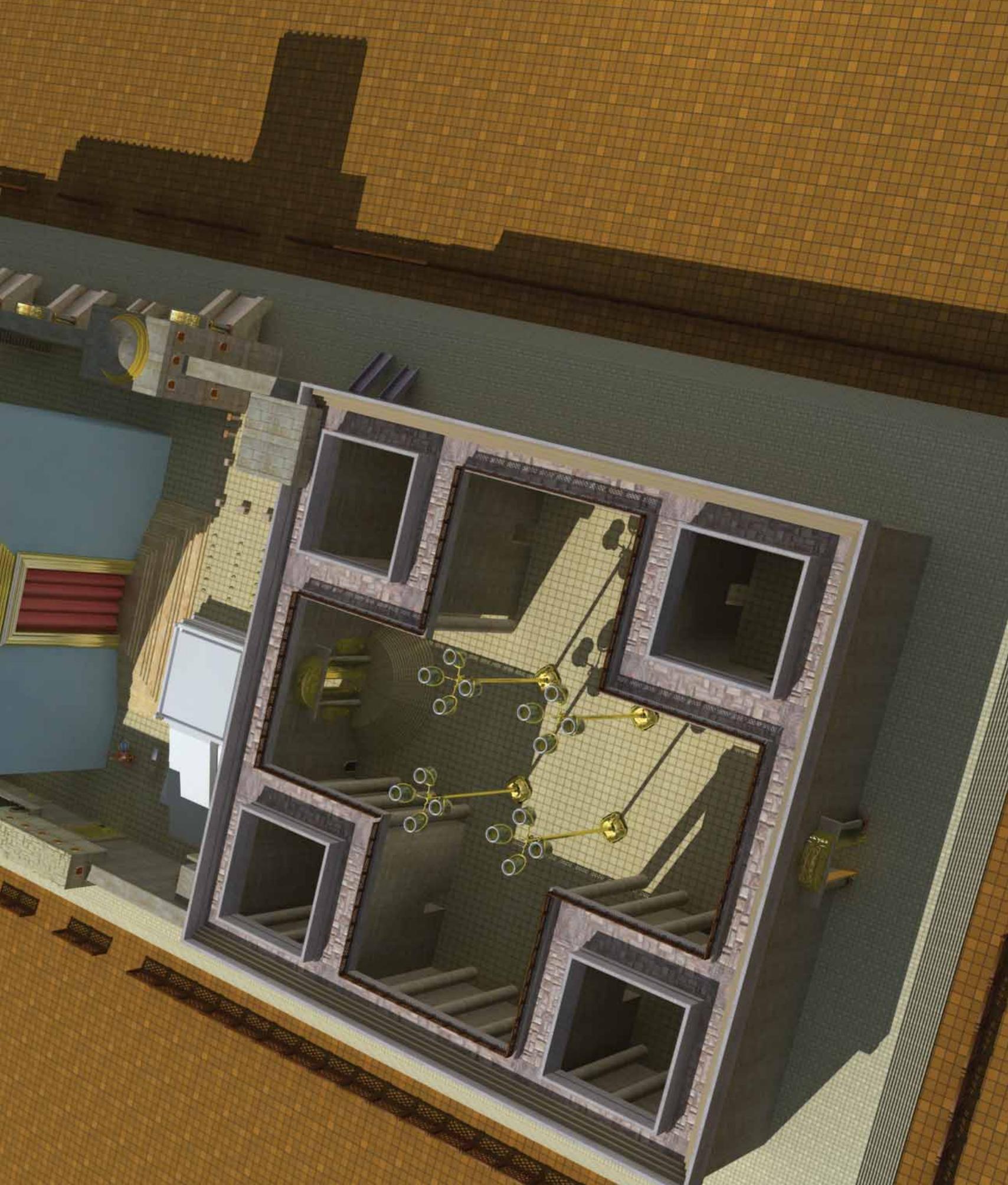


- |   |                              |                                 |
|---|------------------------------|---------------------------------|
| <b>לב.</b> שלחן שיש.                        | <b>מא.</b> שער הנשים.        | <b>גב.</b> המקוה שע"ג שער המים. |
| <b>לג.</b> הכיור.                           | <b>מב.</b> שער הקרבן.        | <b>נג.</b> בית החליפות.         |
| <b>לד.</b> י"ב מעלות האולם.                 | <b>מג.</b> שער הניצוץ.       | <b>נד.</b> תאים.                |
| <b>לה.</b> בית המוקד.                       | <b>מד.</b> עליית בית הניצוץ. | <b>נה.</b> המסיבה.              |
| <b>לו.</b> לשכה שבה גזזו את אבני המזבח.     | <b>מה.</b> שער ללא שם.       | <b>נו.</b> בית הורדת המים.      |
| <b>לז.</b> לשכה שבה נאפה לחם הפנים.         | <b>מו.</b> שער ללא שם.       | <b>נז.</b> שלחן כסף.            |
| <b>לח.</b> לשכה שבה היו יורדים לבית הטבילה. | <b>מז.</b> שער העליון.       | <b>נח.</b> שלחן זהב.            |
| <b>לט.</b> לשכת הטלאים.                     | <b>מח.</b> שער הדלק.         | <b>נט.</b> פשפשין.              |
| <b>מ.</b> שער המוקד (השיר).                 | <b>מט.</b> שער הבכורות.      | <b>ס.</b> המנורות שבעזרת נשים.  |
|   | <b>נ.</b> שער המים.          | <b>סא.</b> אחורי בית הכפורת.    |
|   | <b>נא.</b> לשכת בית אבטינס.  |                                 |

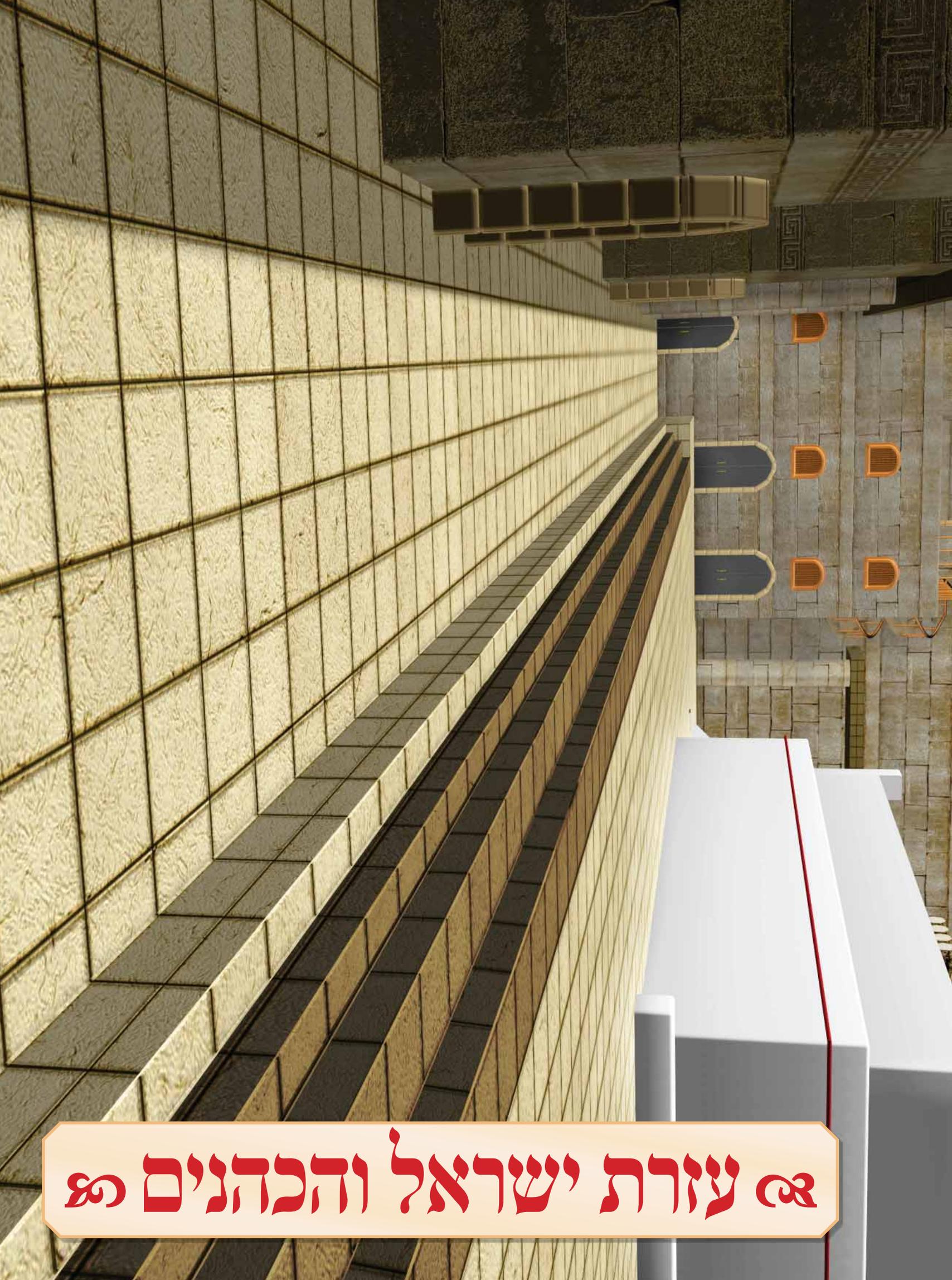


⌘ בית המקדש ⌘

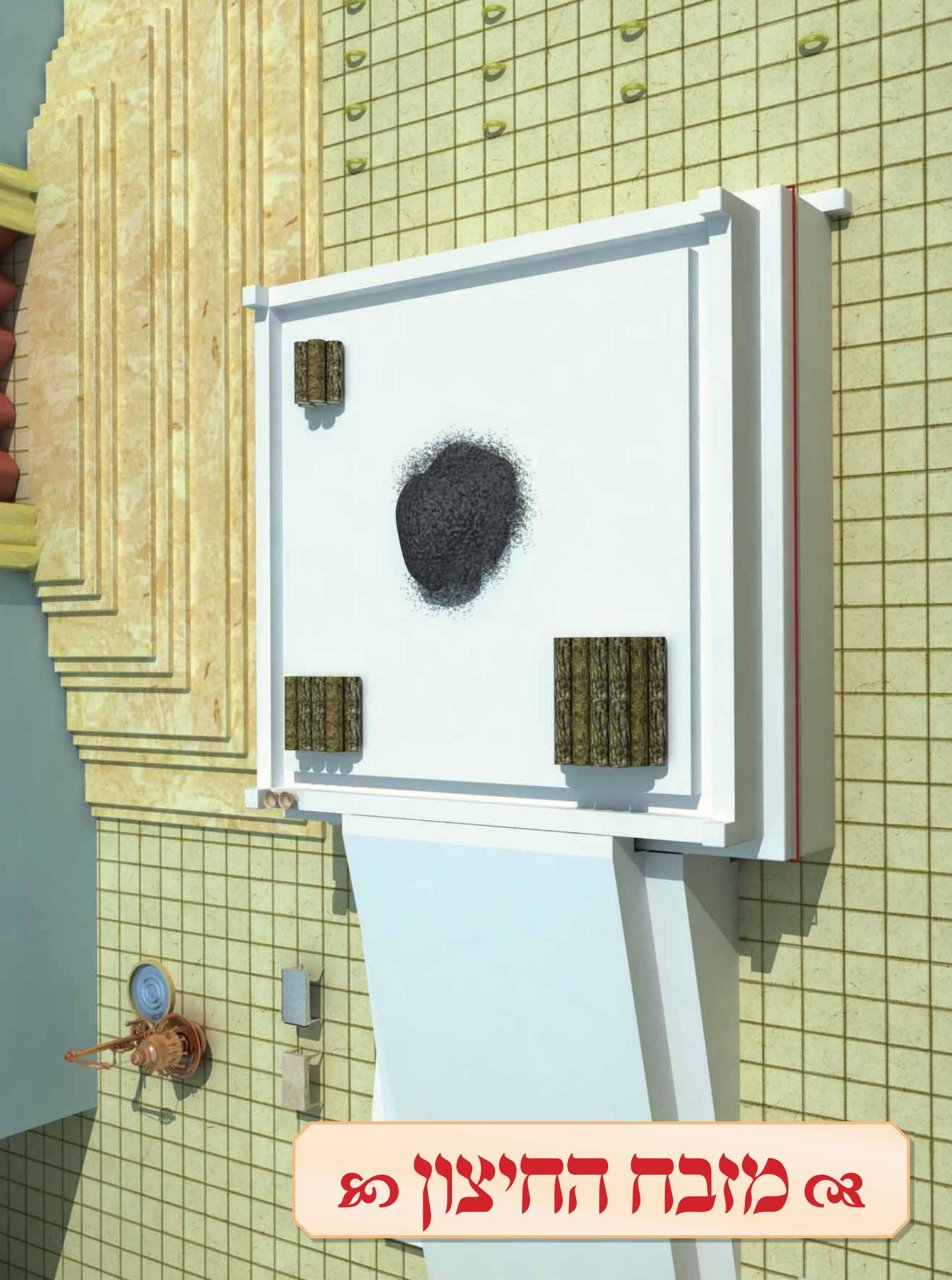




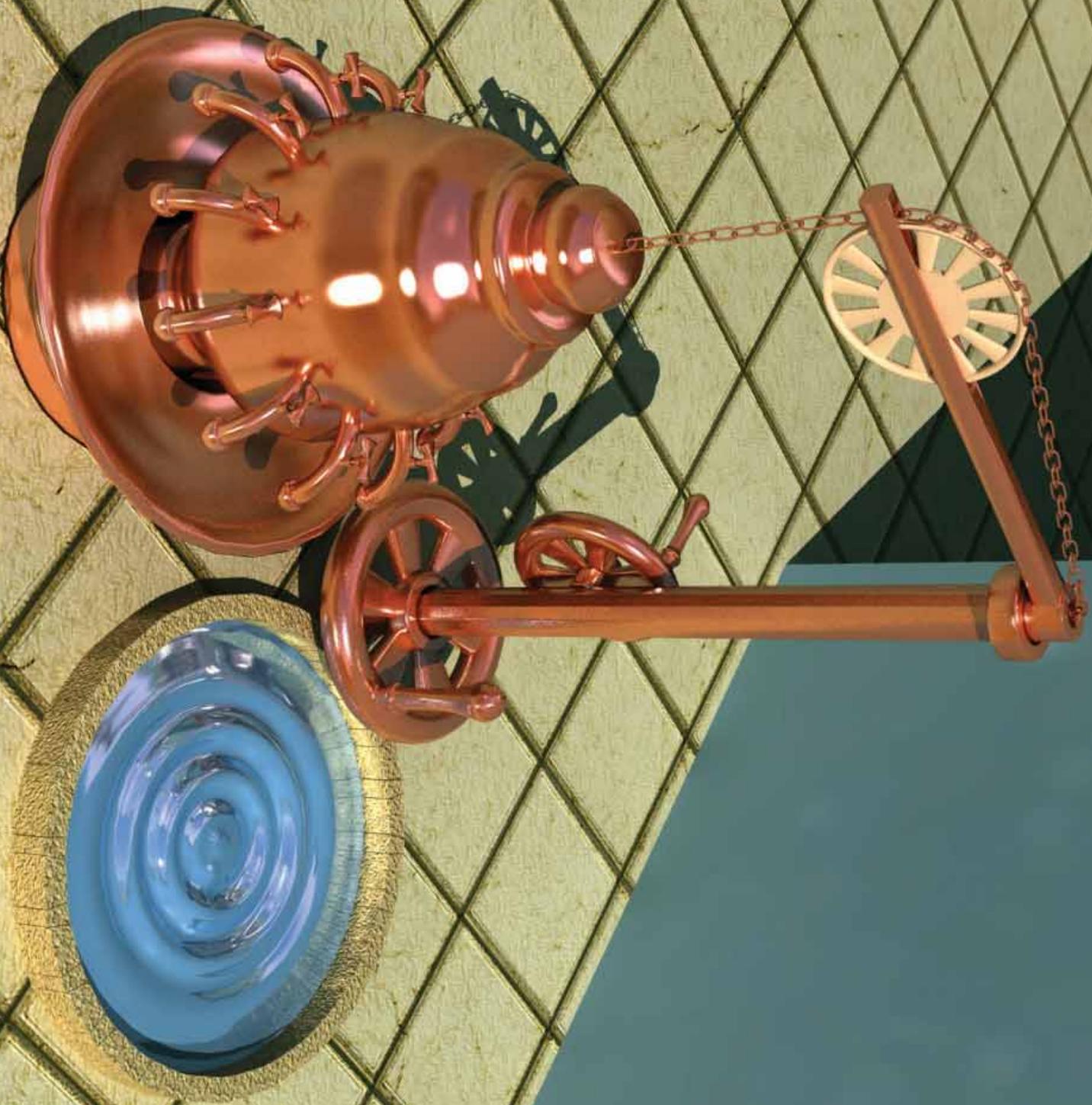
עזרת נשים



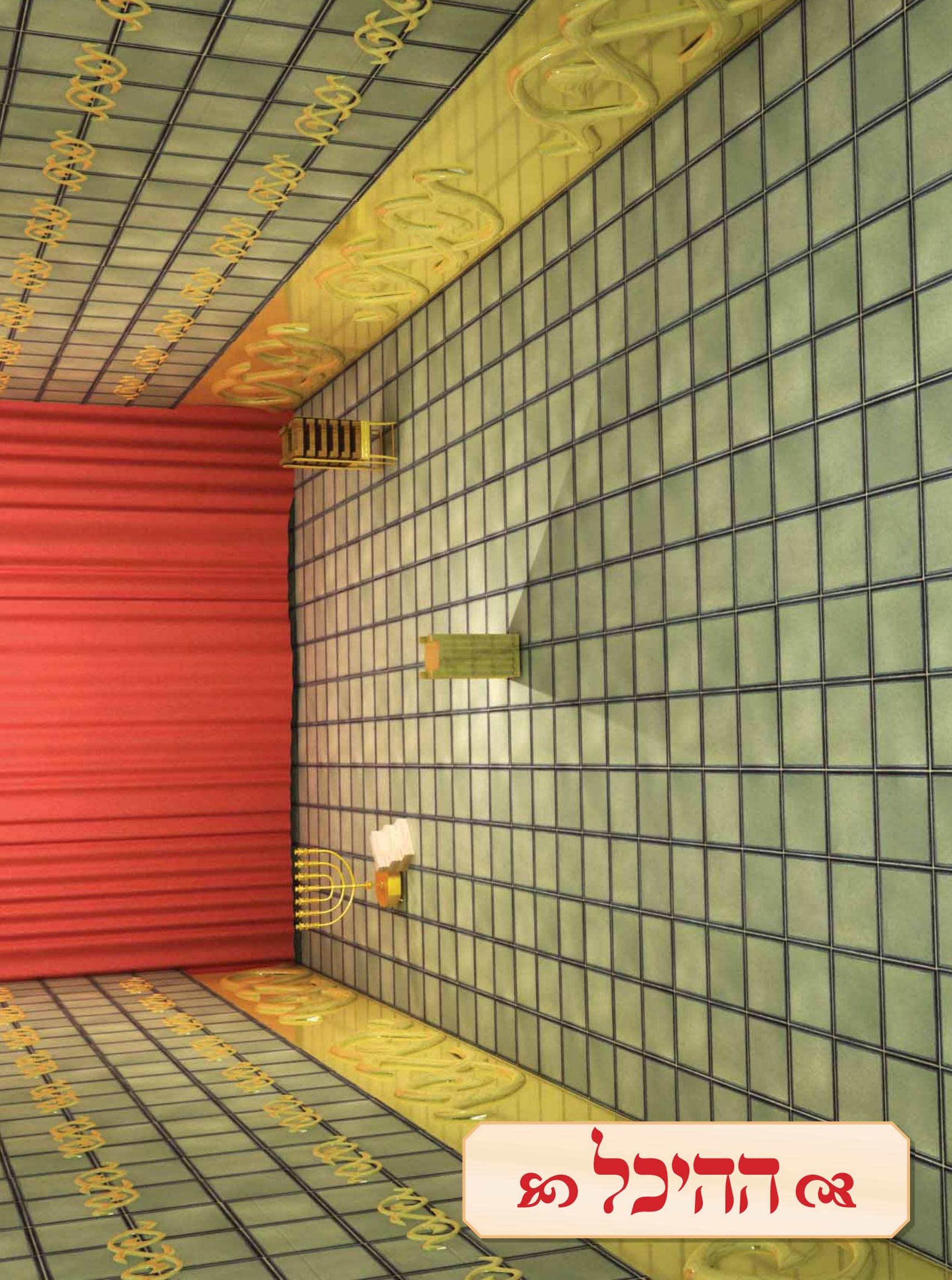
עזרת ישראל והכהנים



מזבח הח'צון



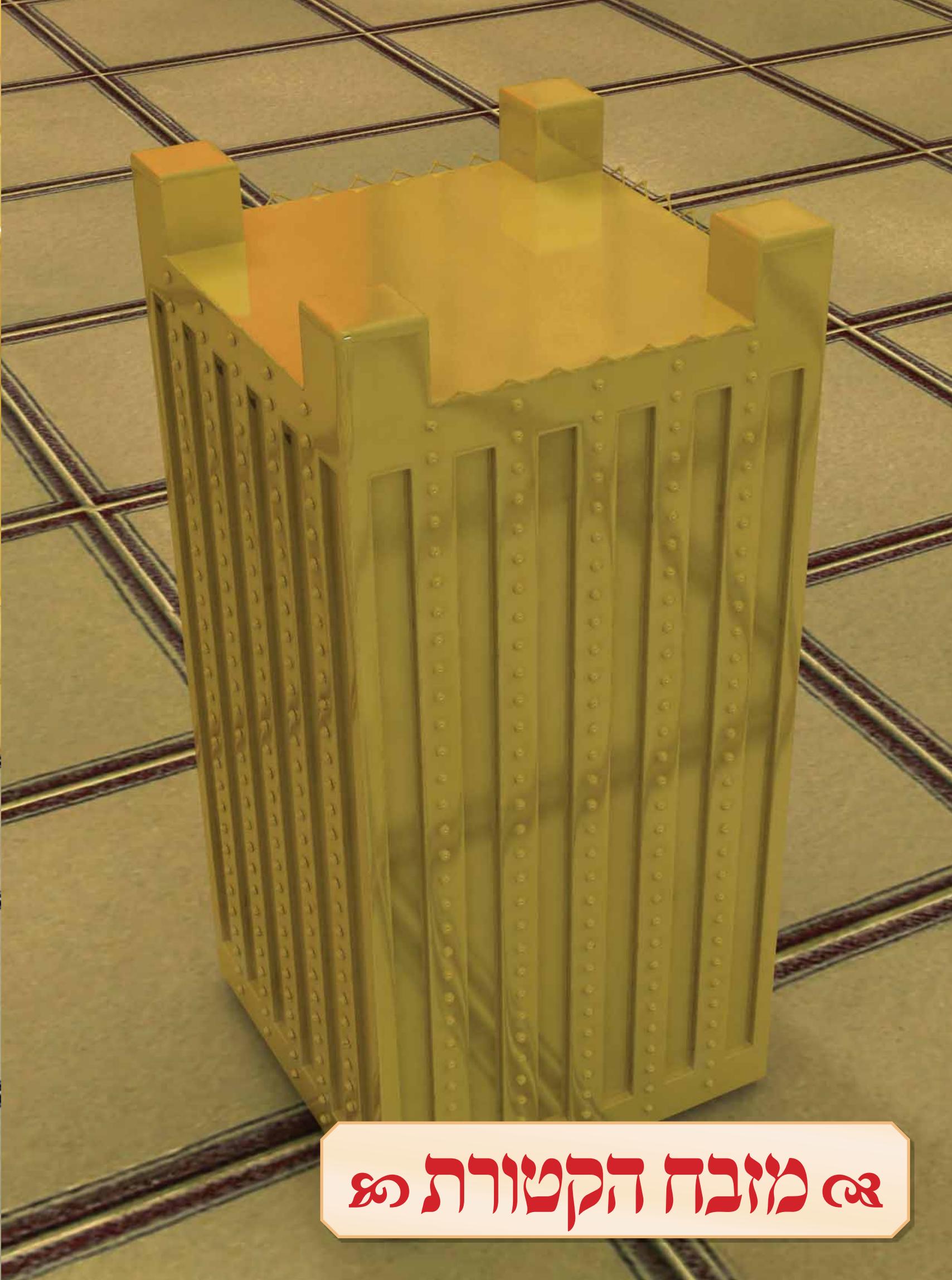
הכּיּוּר הַגָּדוֹל



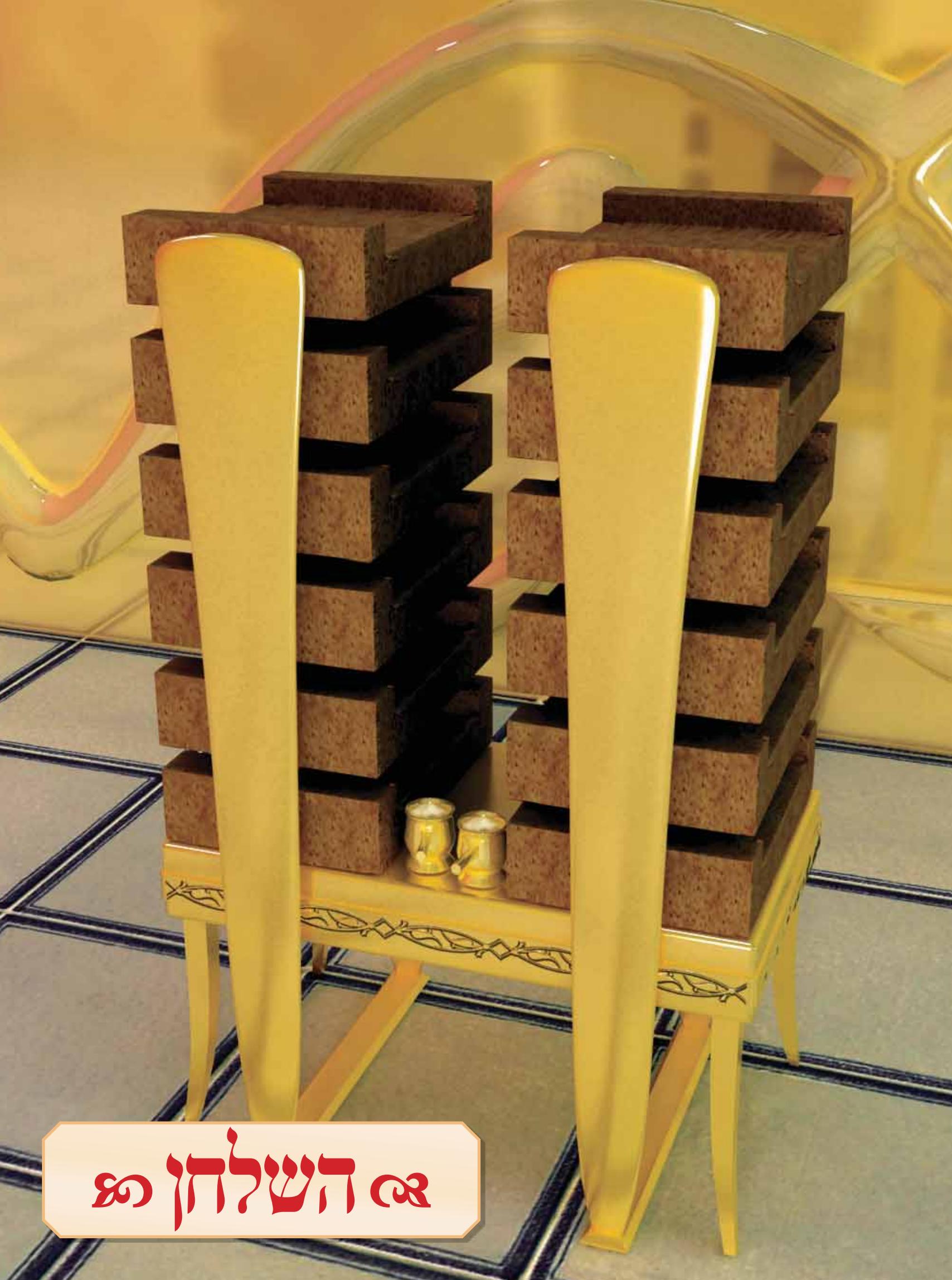
הַהֵיכָל



המנורה



מזבח הקטורת



ח השלחן ח



### דף ב' ע"א

1

מתני', שבעת ימים קודם  
יוה"כ מפרישין כהן גדול  
מביתו ללשכת פרהדרין.

בתמונה: מבט ללשכת פרהדרין  
מתוך העזרה.



### דף ב' ע"א

2

מתני', שבעת ימים קודם  
יוה"כ מפרישין כהן גדול  
מביתו ללשכת פרהדרין.

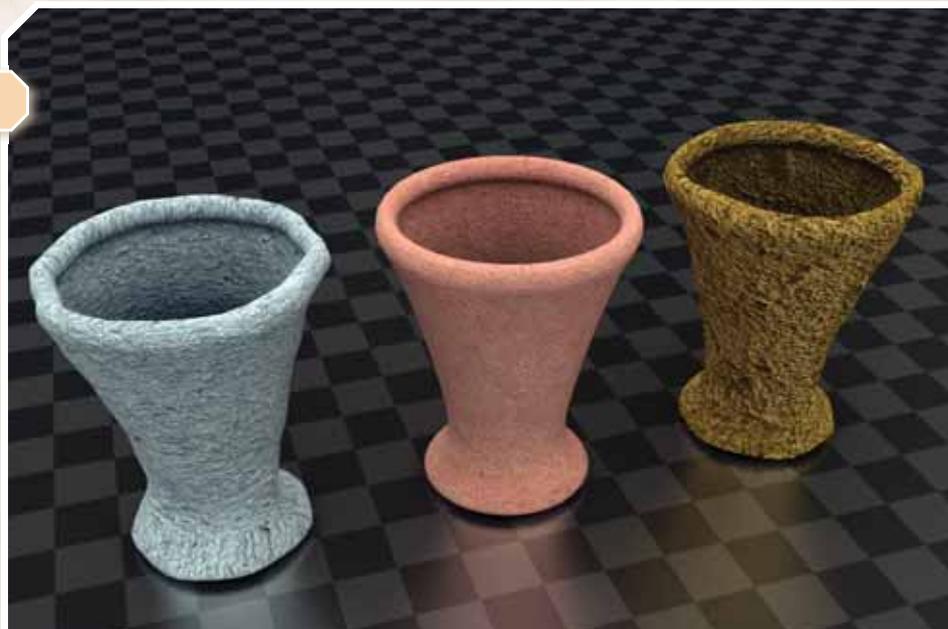
בתמונה: מבט לכניסה הנוספת  
שהיתה ללשכת פרהדרין מתוך  
החיל.



### דף ב' ע"א

3

גמ', ולמה נקרא שמה  
לשכת בית האבן? שכל  
מועשיה בכלי גללים, בכלי  
אבנים ובכלי אדמה.





דף ח' ע"ב

4

לשכת פרהדרין.

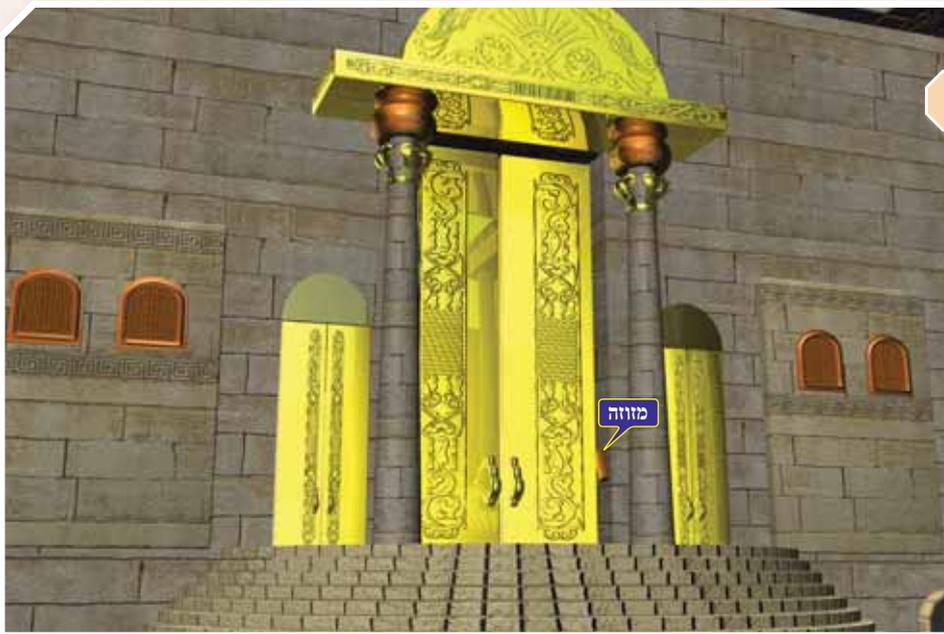


בתמונה: מבט אל פנים לשכת פרהדרין.

דף י"א ע"א

5

גמ', כל השערים שהיו שם לא היה להם מזוזה, חוץ משער ניקנור, שלפנים ממנו לשכת פרהדרין.

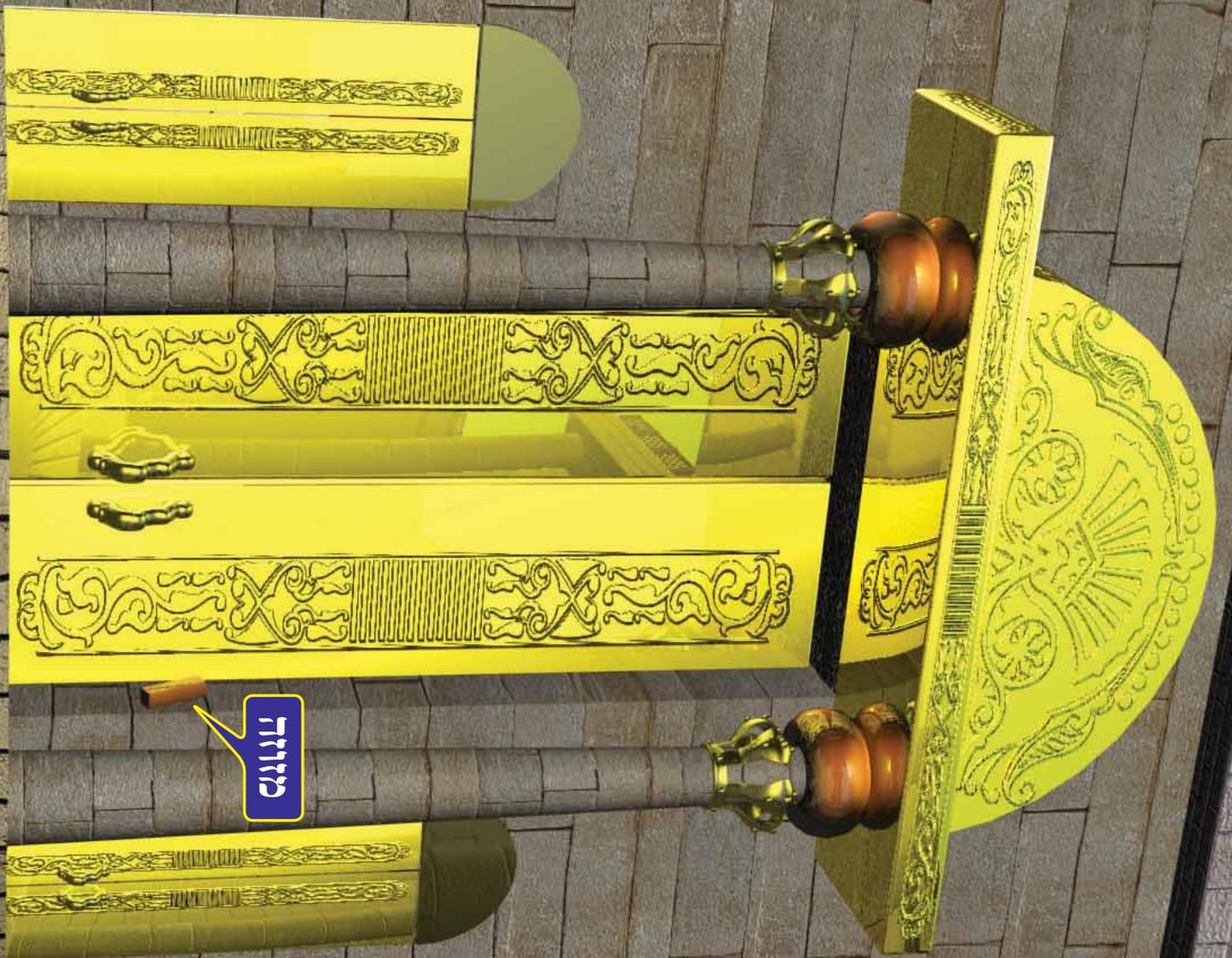


דף י"א ע"א

6

גמ', א"ל אביי לרב ספרא: הני אבולי דמחוזא, מ"ט לא עבדו להו רבנן מזוזה? אמר ליה: הנהו חזוק לאקרא דכובי הוא דעבידי. א"ל: ואקרא דכובי גופה תבעי מזוזה, דהא אית בה דירה לשומר בית האסורין וכו'.





מזבח



דף י"א ע"ב

7

גמ', בית שער.

רש"י, בית קטן שטושין לפני שער.  
החזר והכל עושין אותו קפודריא.



דף י"א ע"ב

8

גמ', אכסדרה.

רש"י, פרוזדור שלפני בתים.



דף י"א ע"ב

9

גמ', ומרפסת.

רש"י, אלכו"ד והוא ארוך לפני פתחי  
עלויות הרבה וכוון עולין דרך שם.



דף י"א ע"ב

10

גמ', ושער שאינו מקורה.  
הש"י, שהוא פרוץ מלמעלה לגמרי  
מאין כיסוי.



דף י"א ע"ב

11

גמ', ושיון שאם יש ברגלה  
עשרה שחייבת במזוזה.  
הש"י, קודם שיתחיל העיגול  
ותתמעט רחבה.

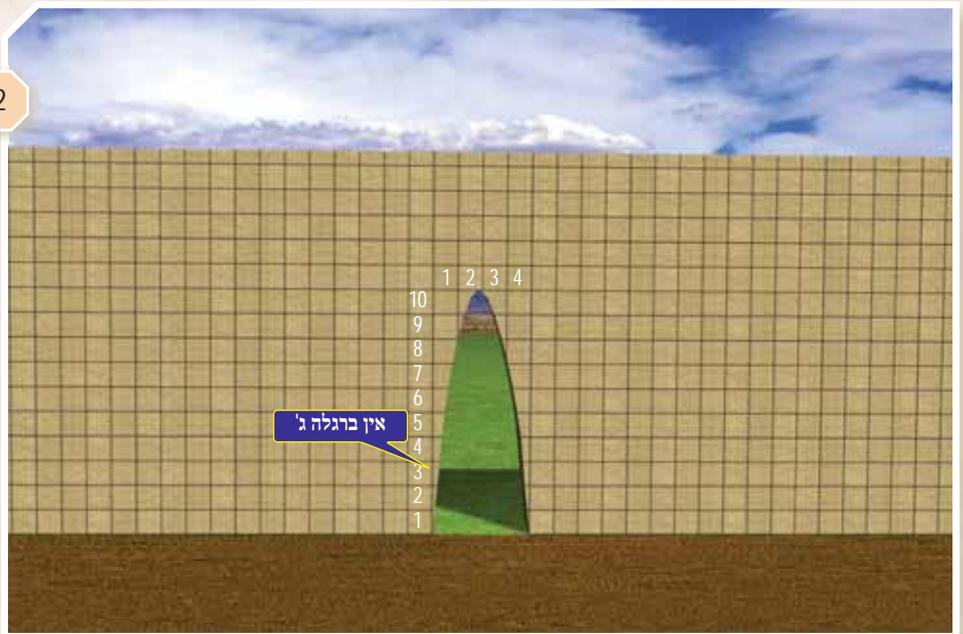


דף י"א ע"ב

12

גמ', אמר אביי: דכולי  
עלמא, גבוהה עשרה ואין  
ברגלה שלושה - ולא  
כלום היא.

הש"י, גבוהה י', בין הכל ואין  
ברגלה ג', גובה, שנתמעט רחבה  
קודם שיגביה גבהה ג'.





דף י"א ע"ב

13

גמ', אי נמוי יש ברגלה שלושה ואינה גבוהה עשרה ולא כלום היא.

רס"י, וס ברגלה ג', קודם שנתמעט רחבה מד' ואינה גבוהה י' בין הכל.

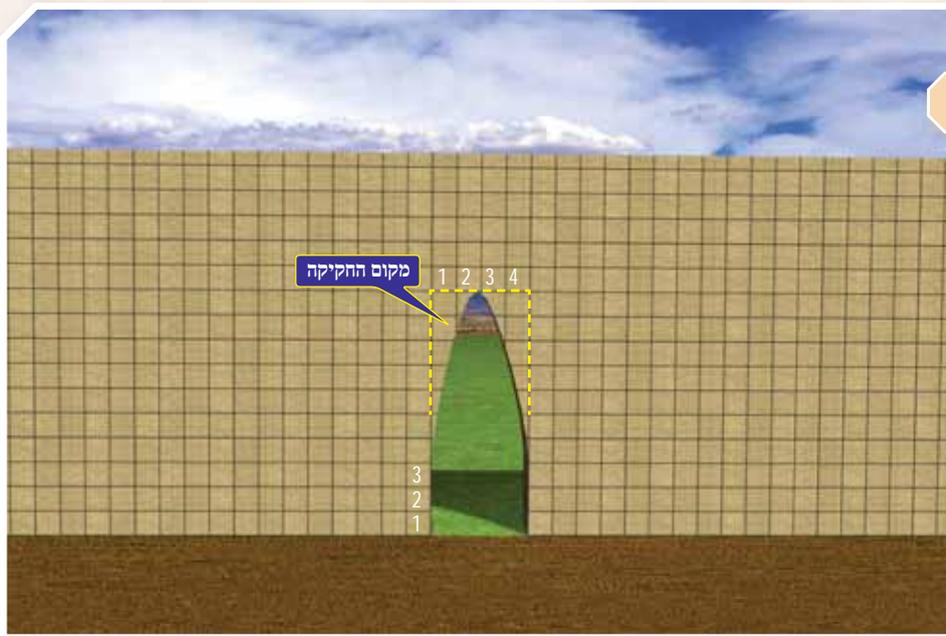


דף י"א ע"ב

14

גמ', לא נחלקו אלא בגבוהה עשרה ויש ברגלה שלושה ואין ברחבה ד' ויש בה לחוק להשלימה לארבעה.

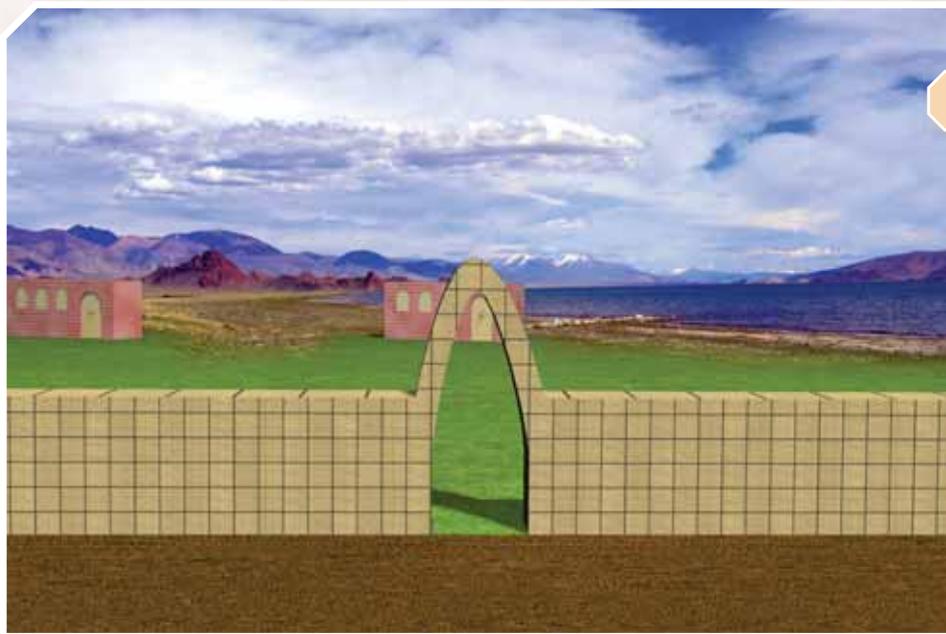
רס"י, וס ברגלה ג', ברוחב ד', ואינה רחבה ד' בגובהה י', שקודם שהגביהה י' נתמעט רחבה מד', וס בה לחוק ולהרחיב החלל למעלה כמדה של מטה.



דף י"א ע"ב

15

רס"י, ד"ה וס ברגלה ג'... שאין החומה הולכת וכלה מבחוץ לפי החלל הפנימי.



דף י"א ע"ב

16

גמ', דאמר רבא: דרך  
ביאתך, וכי עקר איניש -  
כרעיה דימינא עקר  
ברישא.

רש"י, דרך ביאתך, לימין כבואו  
לביט, ולא מימין ללאתו.

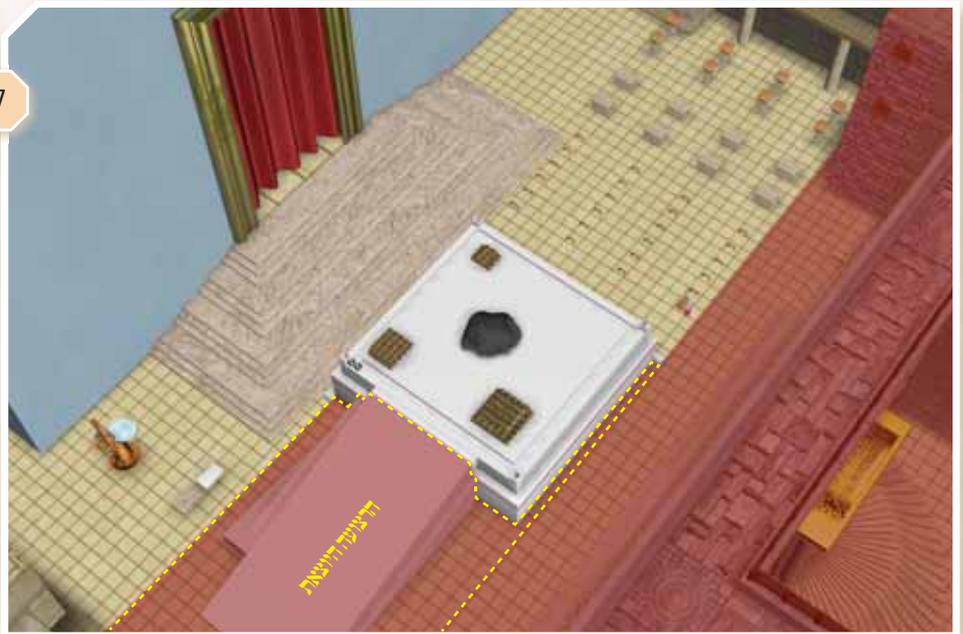


דף י"ב ע"א

17

גמ', ורצועה היתה יוצאה  
מחלקו של יהודה ונכנסת  
לחלקו של בנימין, ובה היה  
מזבח בנוי.

בתמונה: השטח הצבוע באדום,  
מצוי בחלקו של יהודה. האזור  
הדרומי למזבח, המסומן בקו  
צהוב, הינו הרצועה היוצאת  
מנחלת יהודה לנחלת בנימין.

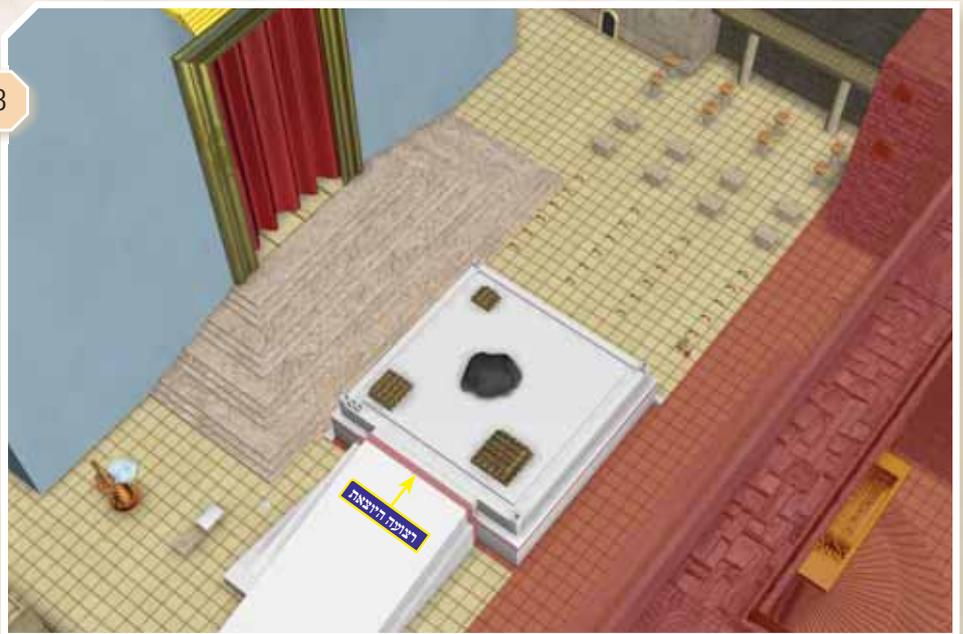


דף י"ב ע"א

18

גמ', ורצועה היתה יוצאה  
מחלקו של יהודה ונכנסת  
לחלקו של בנימין, ובה היה  
מזבח בנוי.

בתמונה: המחשת 'רצועה'  
היוצאת' לשיטת רש"י במגילה  
דף כ"ו ע"א.





אוצר

אוצר

דף י"ב ע"א

19

גמ', אמר אביי: לובש  
שמונה ומדפך בצינורא.

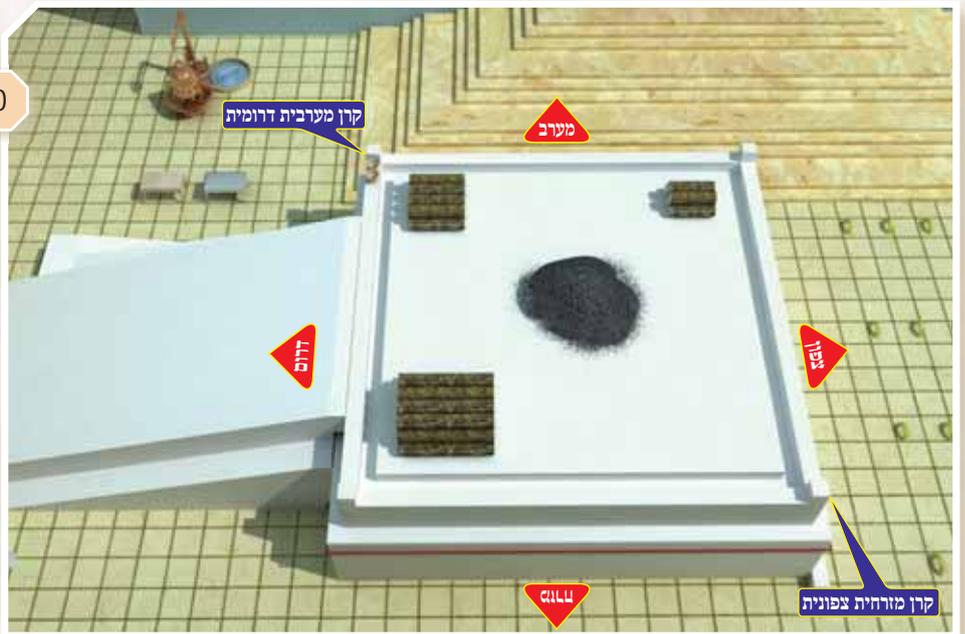
רש"י, בצינורא - במזלג.



דף י"ד ע"ב

20

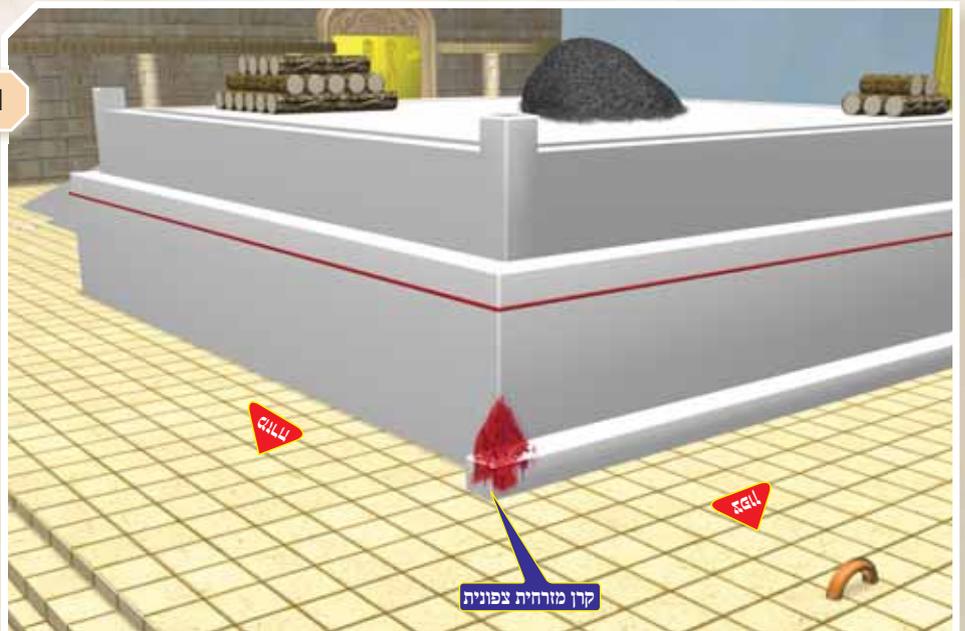
גמ', בא לו לקרן מזרחית  
צפונית - נותן מזרחה  
צפונה, מערבית דרומית -  
נותן מערבה דרומה.



דף י"ד ע"ב

21

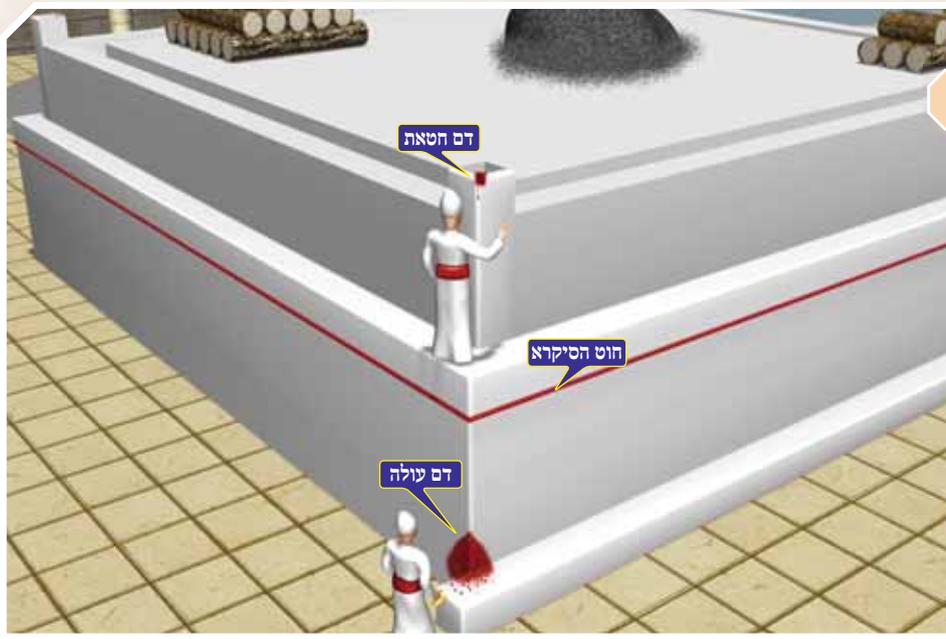
רש"י, ד"ה דתני: ...נותן מתנה  
ראשונה מזרחה לפניה מתנה אחת  
כמין גאס יונית, ניכרת למזרח  
ולצפון.





דף ט"ו ע"א

22



גמ', וניתב אחת שהיא שותים למטה כמעשה עולה, שותים שהן שותים למעלה כמעשה חטאת!

רש"י, דם עולה ניתן למטה מחוט הסיקרא, ודם החטאת למעלה.

דף ט"ו ע"ב

23

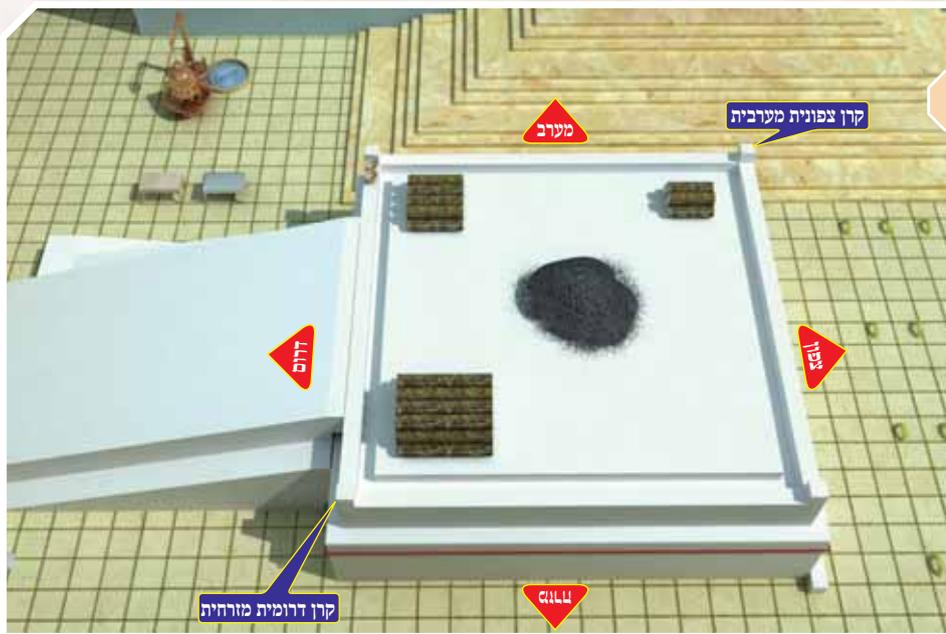


גמ', אגופיה דמזבח.

רש"י, ד"ה אגופיה דמזבח: על גגו, ומאי לשון טהרו? על סם שמתהר ומפנה הקטורת שגשקף עליו בבקר, וחותהו איך ואיך, ומזה על מקום הגילוי.

דף ט"ו ע"ב

24



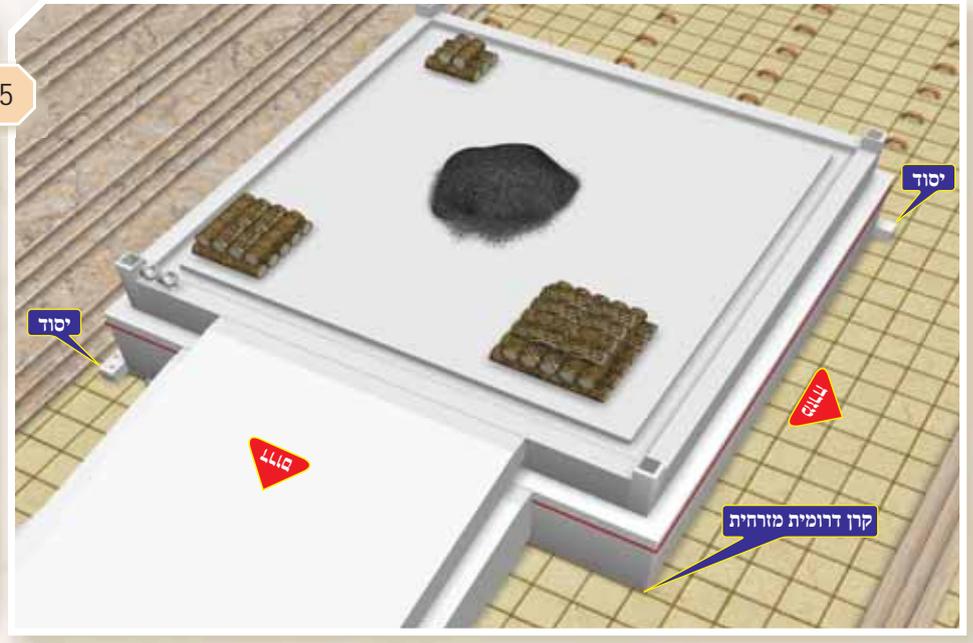
גמ', ניתב דרומית מזרחית והדר צפונית מערבית.

דף ט"ו ע"ב

25

גמ', וקרן דרומית מזרחית  
לא הוה ליה יסוד.

רש"י, ד"ה קרן מזרחית דרומית לא  
היה לה יסוד: כלמרין במסכת  
מדות: היסוד היה מהלך על פני  
כל הנפון ועל פני כל המערב,  
אוכל למזרח אמה אחת, כשהנפון  
כלה למזרח ובדרום אמה אחת  
כשהמערב כלה לדרום, אלמא לא  
היה יסוד למזרחית דרומית.

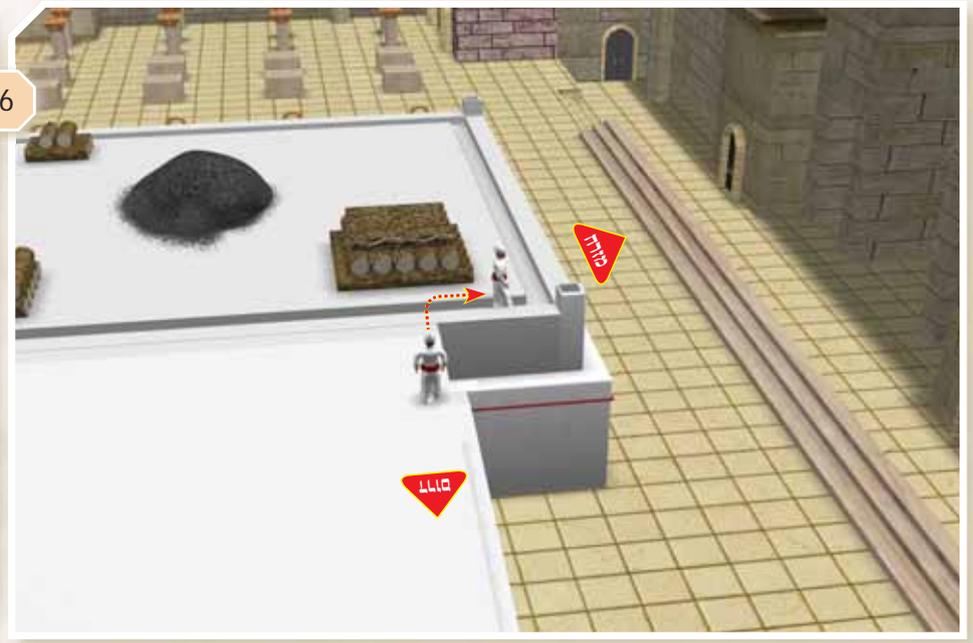


דף ט"ו ע"ב

26

גמ', דאמור מר: כל פנות  
שאתה פונה לא יהו אלא  
דרך ימין למזרח, ברישא  
בהווא פגע.

רש"י, כשעלה בכבש ופונה לימין,  
פוגע בקרן מזרחית דרומית תחילה.

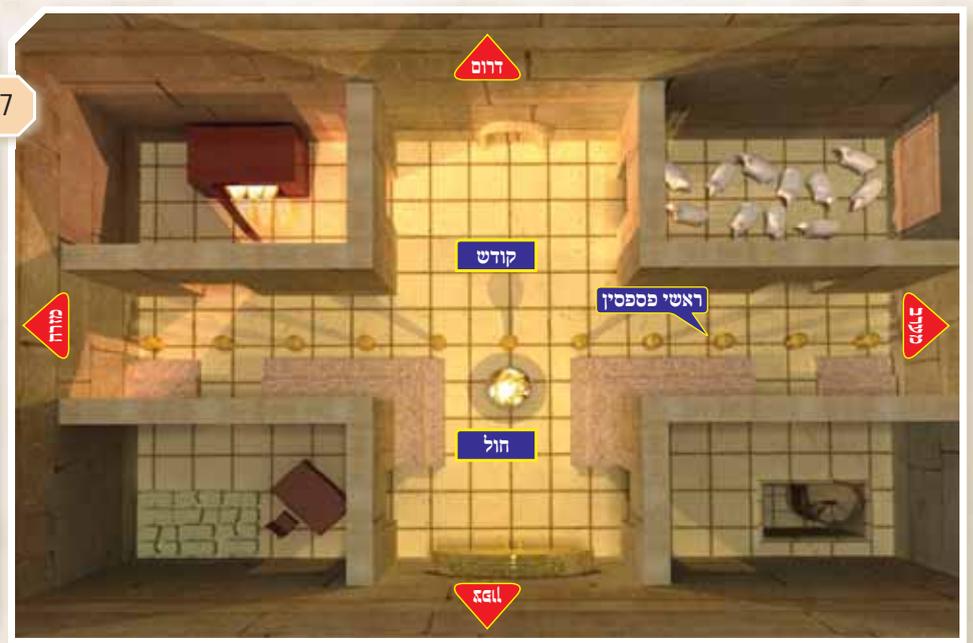


דף ט"ו ע"ב

27

גמ', ארבע לשכות היו  
לבית המוקד... שתיים  
בקודש ושתיים בחול,  
וראשי פספסין מבדילין  
בין קודש לחול.

רש"י, ...מקלטה בנויה בתוך עזרה  
מקודשת ומקלטה בחול. וראשי פספסין,  
חתיכות עגלים מבדילין לסימן במקום  
המפסיק בין קודש לחול.



מערב

לשכה בה יורדים לבית הטבילה

ראשי פספיו

הוכדיו של אבן

מדרות בית המוקד

קודש

חול

לשכת הטלאים

לצפון

לשכה שבה היו גנוזים אבני המזבח ששיקצו מלכי יון

לשכה שהיו עושים בה לחם הפנים

מזרח

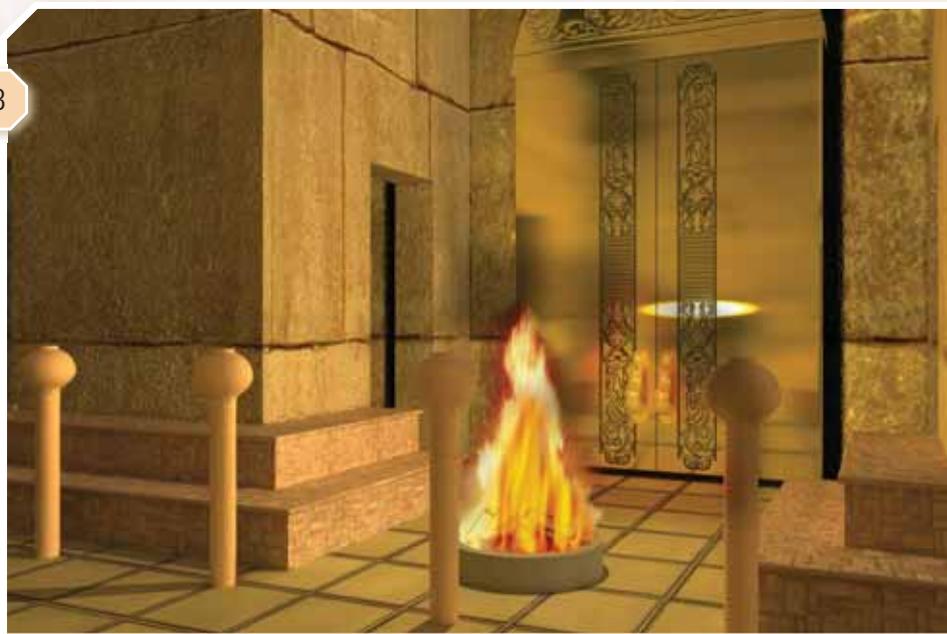
דרום

דף ט"ו ע"ב

28

בית המוקד.

בתמונה: מבט אל פנים בית המוקד.



דף ט"ז ע"א

29

גמ', עזרת נשים היתה אורך מאה ושלישים וחמש על רוחב מאה ושלישים וחמש, וארבע לשכות היו בד' מקצועותיה...

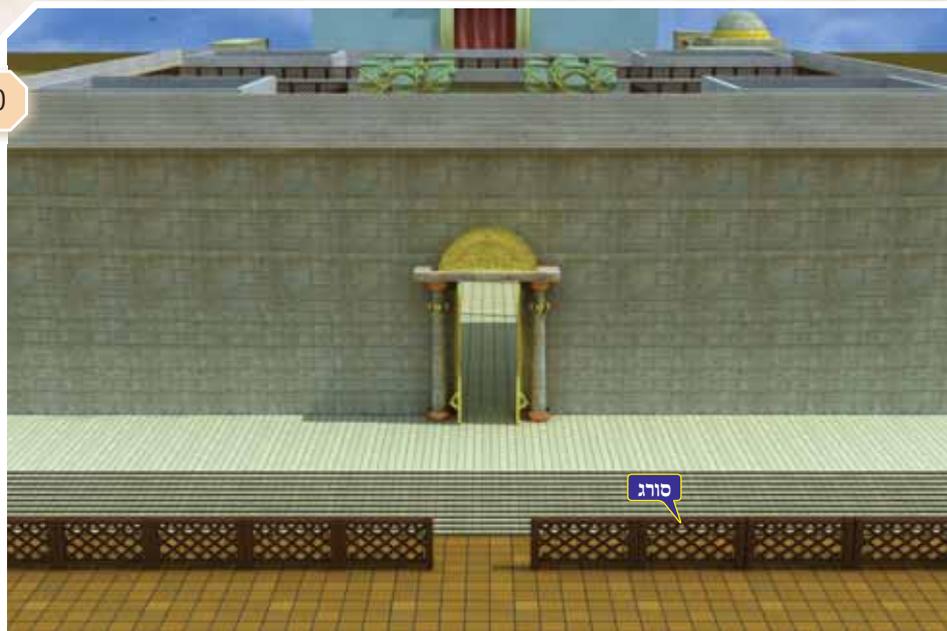


דף ט"ז ע"א

30

גמ', ותנן: לפנים ממונו סורג.

רש"י, והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסירוגי מטה של חבלים ועושין אותה בדפי עץ ארוכים וקלרים שקורין לט"ש, ומרכיבין אותן זו על גב זו באלכסון.

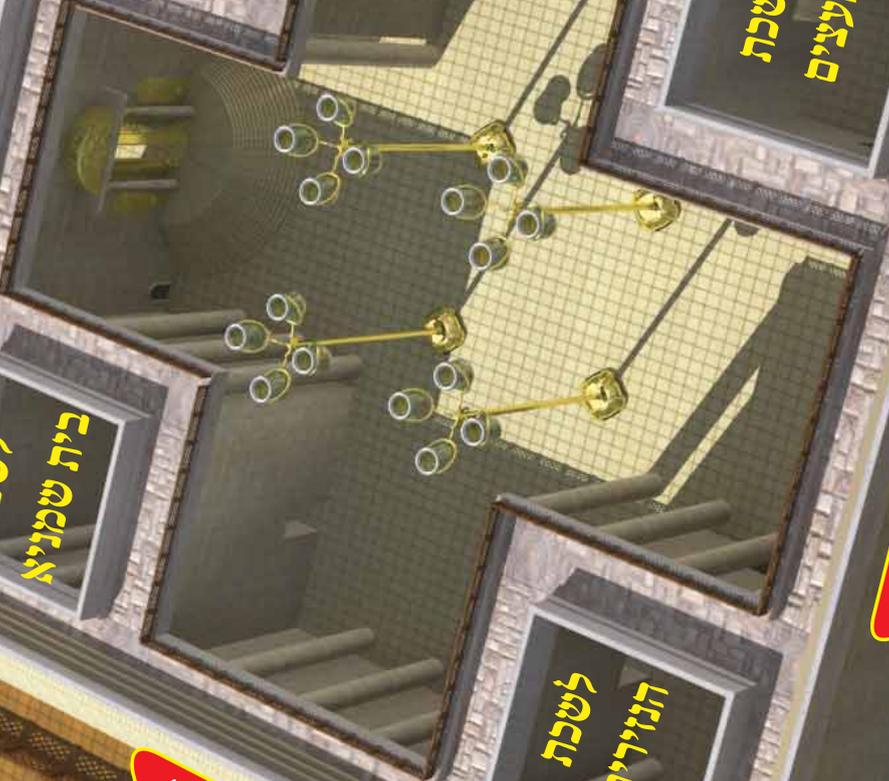


צפון

לשכת המצודעים

לשכת העצים

מערב



לשכת בית שמיאל

מזרח

לשכת המזרים

דרום

דף ט"ז ע"א

31

גמ', ותנן: לפניו ממונו החיל, עשר אמות, ושתיים עשרה מעלות היו שם, רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה.

רש"י, לפניו, מאותו סורג היה מקום פנוי י' אמות והוא נקרא חיל. ושתיים עשרה מעלות היו, בלוחן י' אמות שהיה מגביה מן הסורג עד שער עזרת נשים.



שער עזרת הנשים

חיל

דף ט"ז ע"א

32

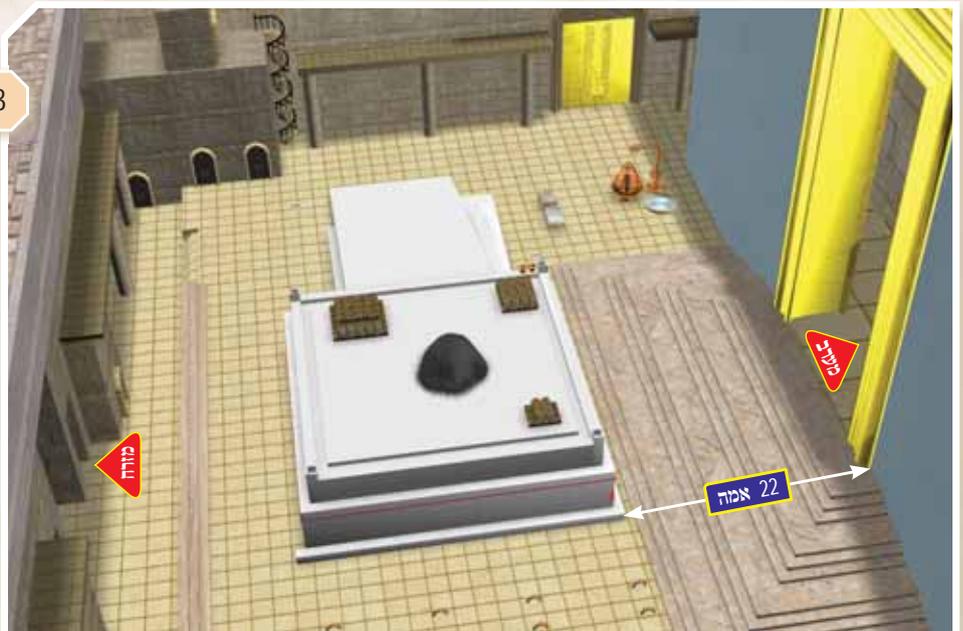
גמ', חמש עשרה מעלות עולות מתוכה היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה.



דף ט"ז ע"א

33

גמ', ותנן: בין האולם ולמזבח כ"ב אמה, ושתיים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה.



משכן

22 אמה

מזבח



שער ניקנוד

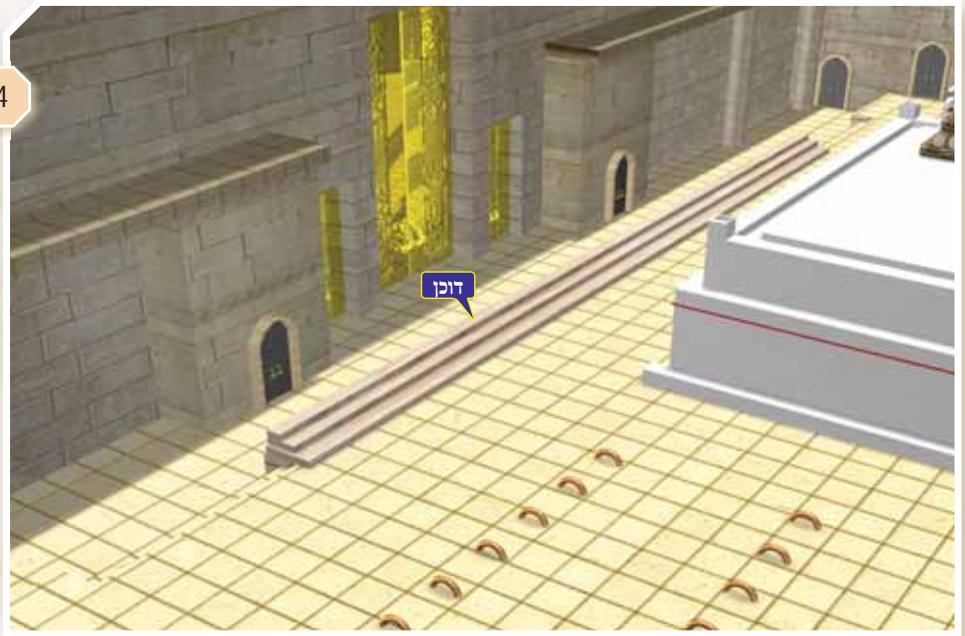
ט"ו מעלות

דף ט"ז ע"א

34

גמ', ותנן: רבי אליעזר בן יעקב אומר: מעלה היתה שם, וגבוה אמה, ודוכן נתון עליה ובו שלש מעלות של חצי חצי אמה.

בתמונה: הדוכן על פי שיטת רש"י

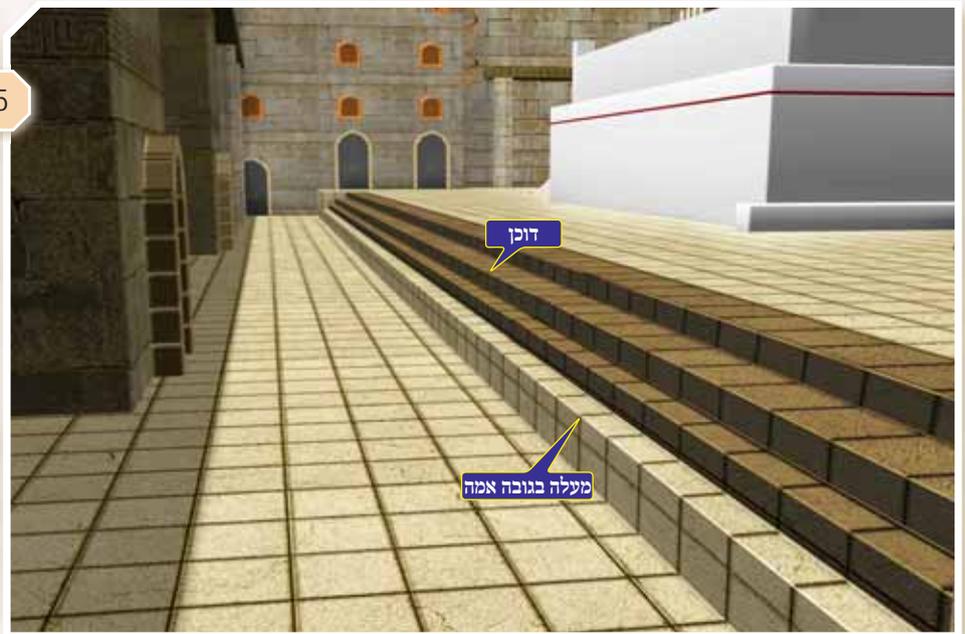


דף ט"ז ע"א

35

גמ', ותנן: רבי אליעזר בן יעקב אומר: מעלה היתה שם, וגבוה אמה, ודוכן נתון עליה ובו שלש מעלות של חצי חצי אמה.

בתמונה: הדוכן על פי שיטת תוספות ישנים, ועוד ראשונים.



דף ט"ז ע"א

36

גמ', אי אמרת בשלמא ר"א בן יעקב היא - היינו דאיכסי ליה פיתחא.

בתמונה: תרשים ההגבהות מרצפת הר הבית ועד פתח ההיכל, לשיטת רבי אליעזר בן יעקב.





דף ט"ז ע"א

37

גמ', אלא אי אמרת רבנן - הא איכא פלגא דאמתא דמתחזי ליה פיתחא בגוויה.

בתמונה: תרשים ההגבהות מרצפת הר הבית ועד פתח ההיכל, לשיטת רבנן.

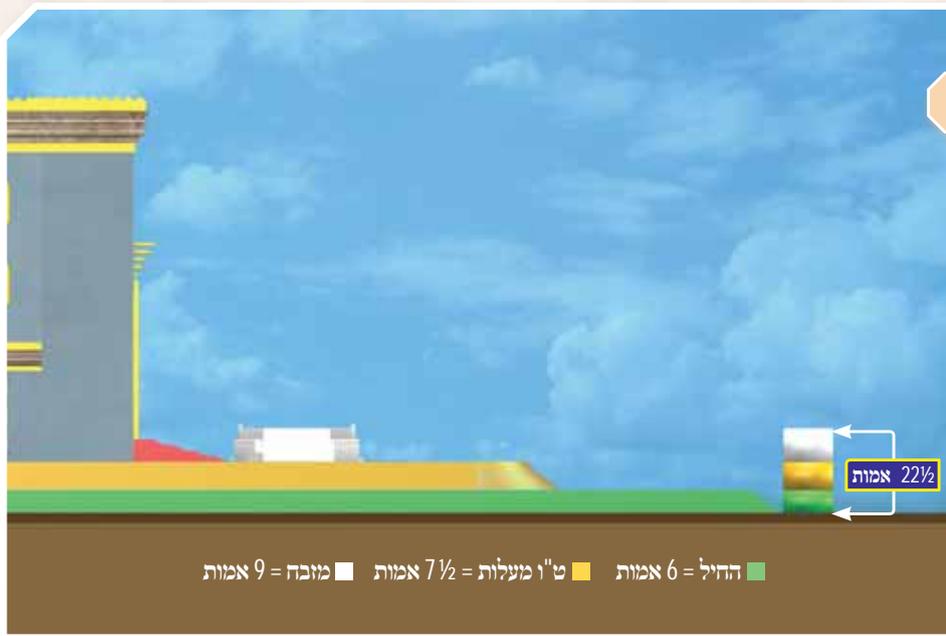


דף ט"ז ע"א

38

גמ', הא מני - רבי יהודה היא. דתניא, רבי יהודה אומר: המזבח ממוצע ועומד.

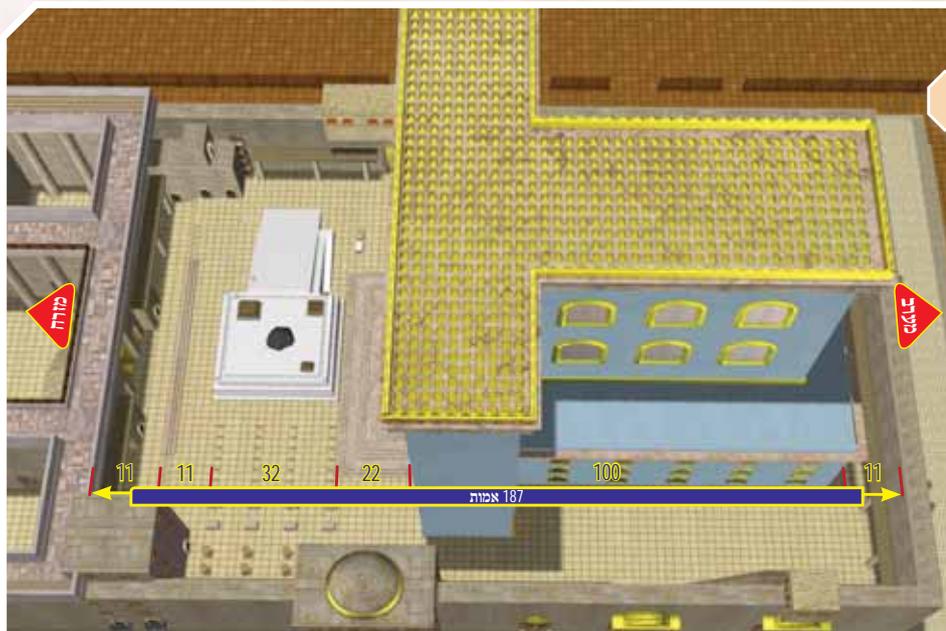
בתמונה: תרשים ההגבהות מרצפת הר הבית ועד פתח ההיכל, בשילוב המזבח, כשיטת רבי יהודה.



דף ט"ז ע"ב

39

גמ', מן המזרח למערב מאה ושמונים ושבע.



מזרח

11

11

32

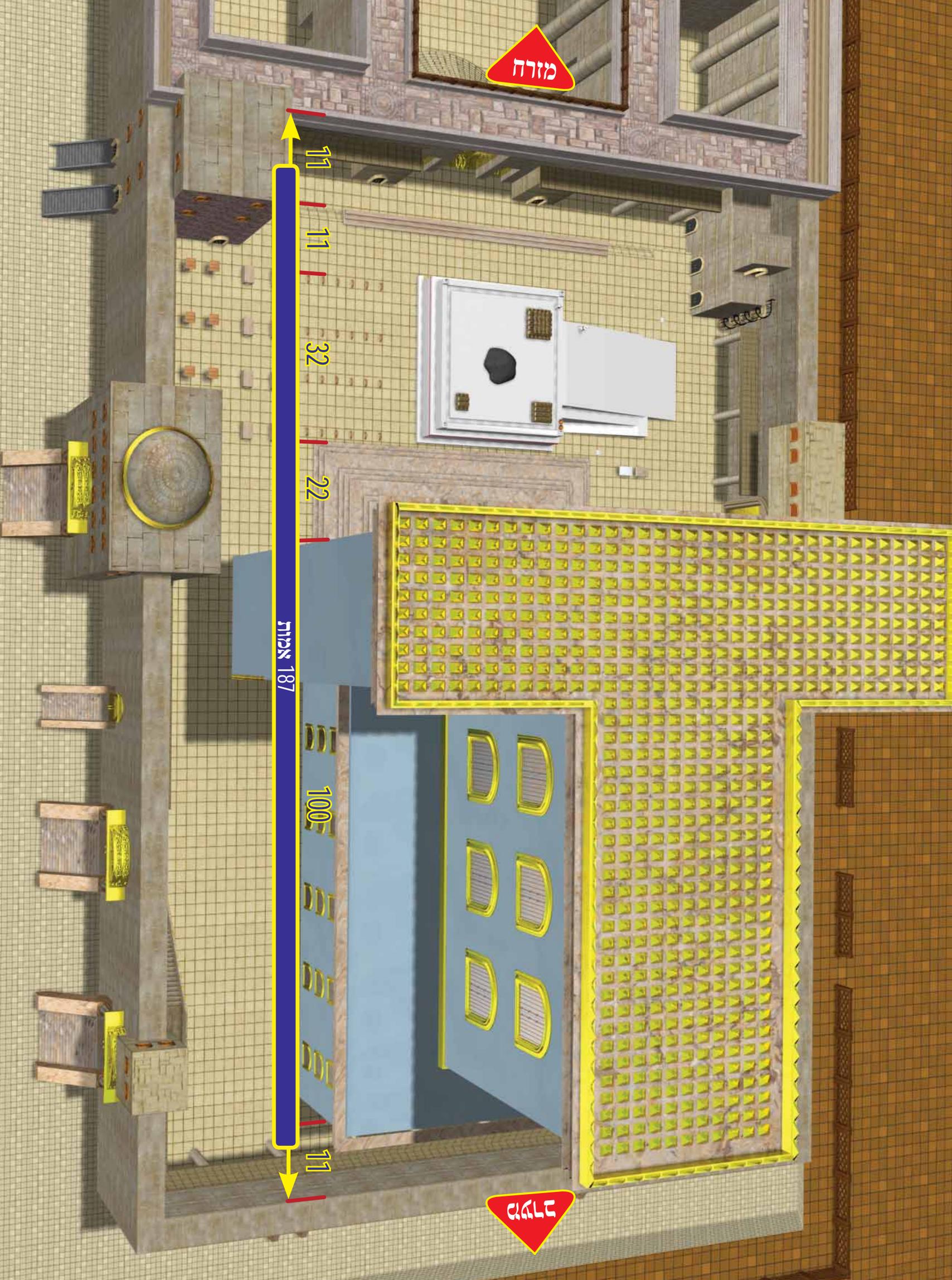
22

187 אמות

100

11

מערב



צפון

דרום

10½

62

8

24

4

4

4

10½

8

135 אמות

דף ט"ז ע"ב

40

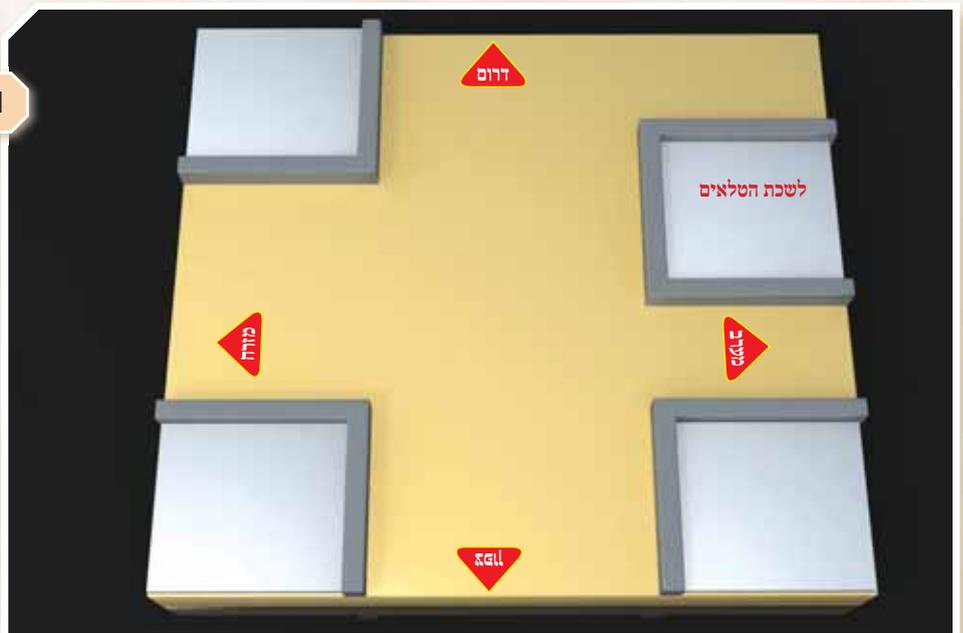
גמ', מן הדרום לצפון מאה  
ושלשים וחמש.



דף י"ז ע"א

41

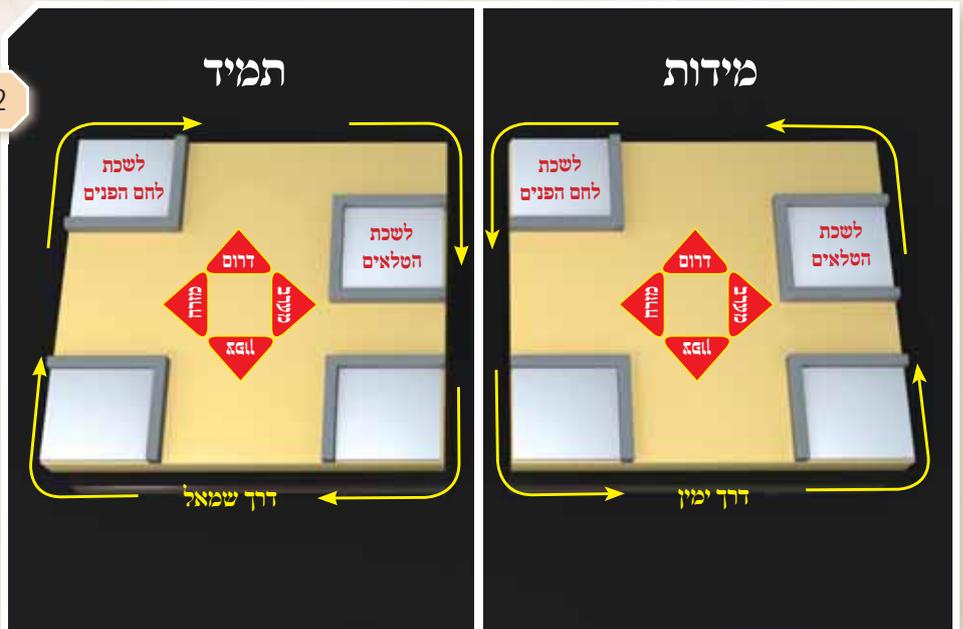
גמ', האי לשכה אקצווי  
מקציא, ודאתי מצפון -  
מתחזיא ליה בדרום,  
ודאתי מדרום - מתחזיא  
ליה בצפון.



דף י"ז ע"ב

42

גמ', אי אמרת בשלמא  
במערבית דרומית הואי -  
היינו דמתרץ לחם הפנים  
אלחם הפנים.





דף י"ז ע"ב

43

גמ', אלא אי אמרת צפונית מערבית הואי, סוף סוף מאי תירוצא דלחם הפנים?



דף י"ט ע"א

44

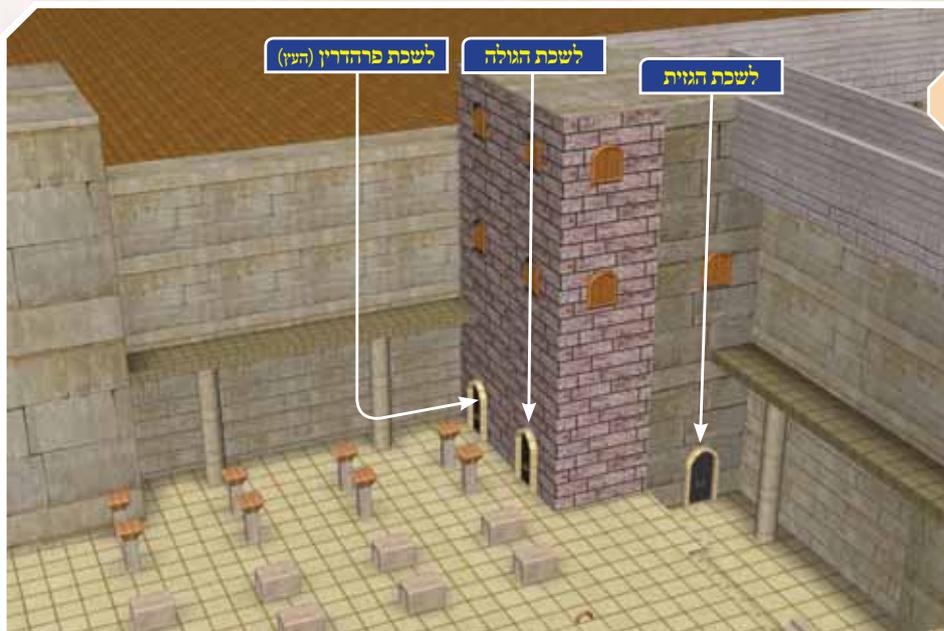
גמ', ו' לשכות היו בעזרה, ג' בצפון וג' בדרום. שבדרום לשכת המלח, לשכת הפרוה, לשכת המדיחים... ומשם מסיבה עולה לגג בית הפרוה.



דף י"ט ע"א

45

גמ', ג' שבצפון: לשכת העין, לשכת הגולה, לשכת הגזית... אבא שאול אומר: לשכת כ"ג היתה אחורי שתיהן, וגג שלשתן שוה.



דף י"ט ע"א

46

גמ', שבמזרח שער נקנור. ושתי לשכות היו שם. אחת בימינו ואחת בשמאלו. אחת לשכת פנחס המלביש, ואחת עושי חביתין.

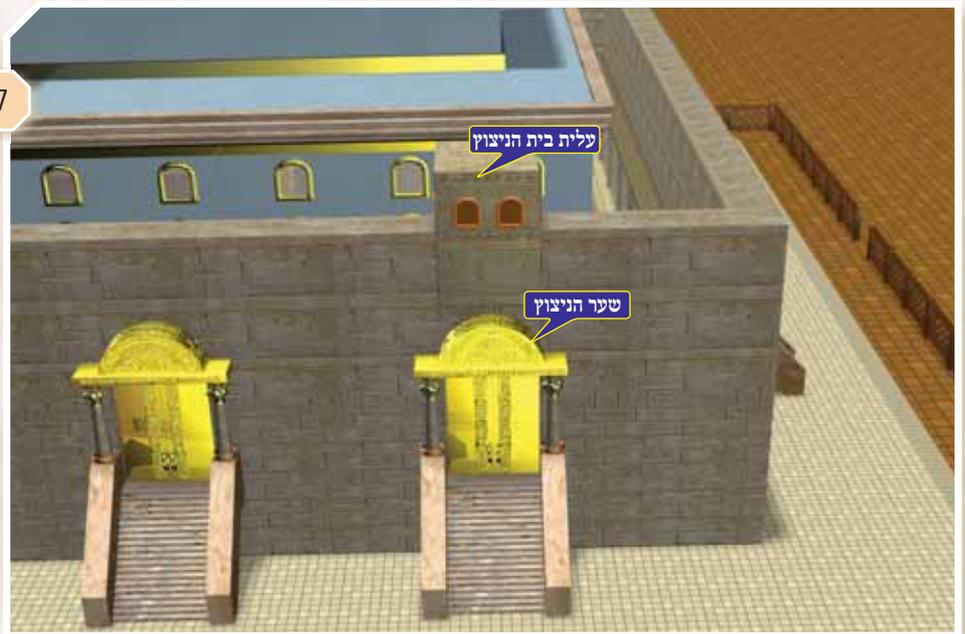


דף י"ט ע"א

47

גמ', שבצפון שער ניצוץ, בנין אכסדרה היה ועלייה בנויה לו על גביו, ושם כהנים שומרים מלמעלה ולוים מלמטה.

בתמונה: מבט אל שער הניצוץ מהר הבית.



דף י"ט ע"א

48

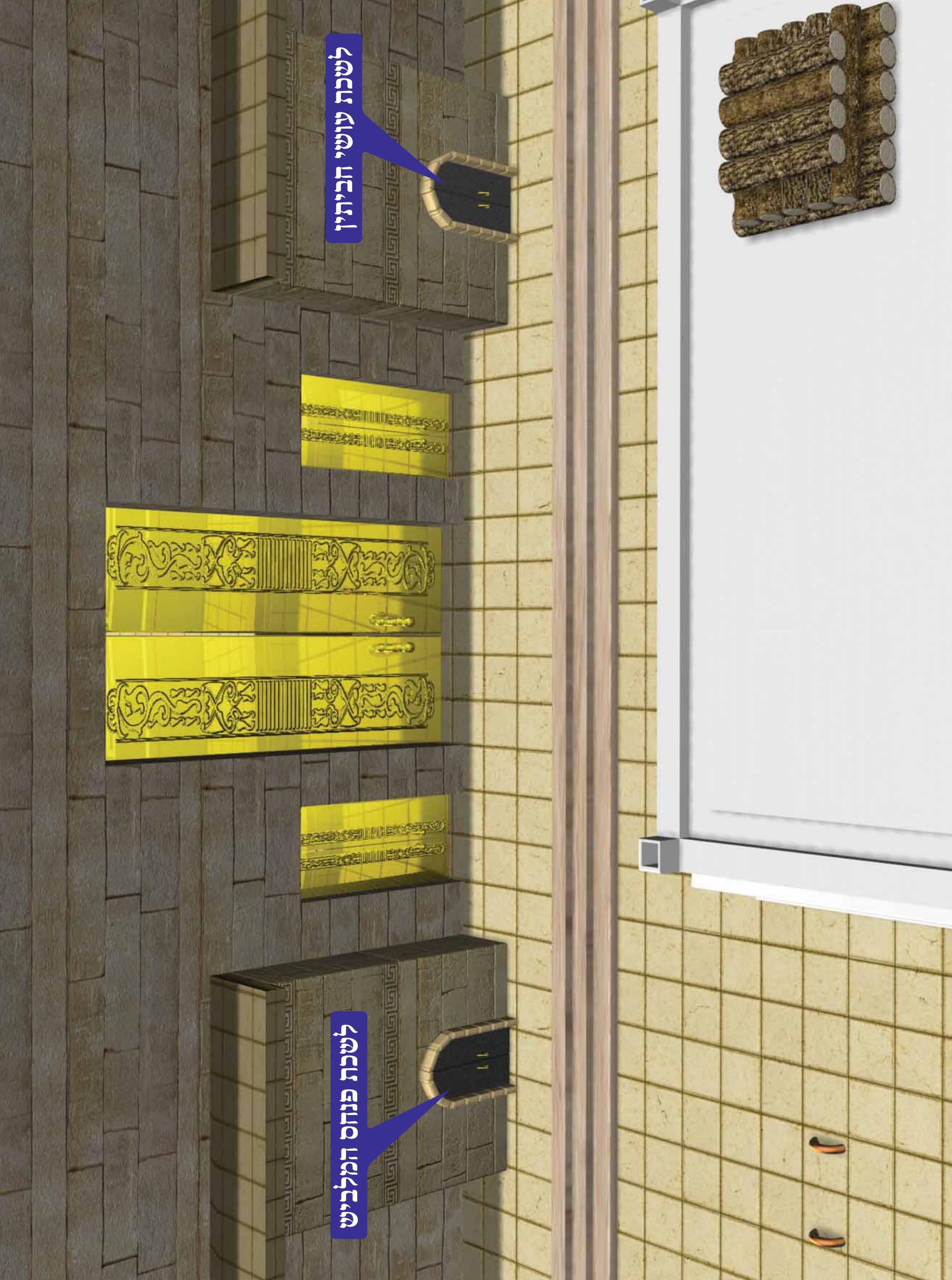
גמ', שבצפון שער ניצוץ, בנין אכסדרה היה ועלייה בנויה לו על גביו, ושם כהנים שומרים מלמעלה ולוים מלמטה.

בתמונה: מבט אל שער הניצוץ מתוך העזרה.



לשכת עושי הביתין

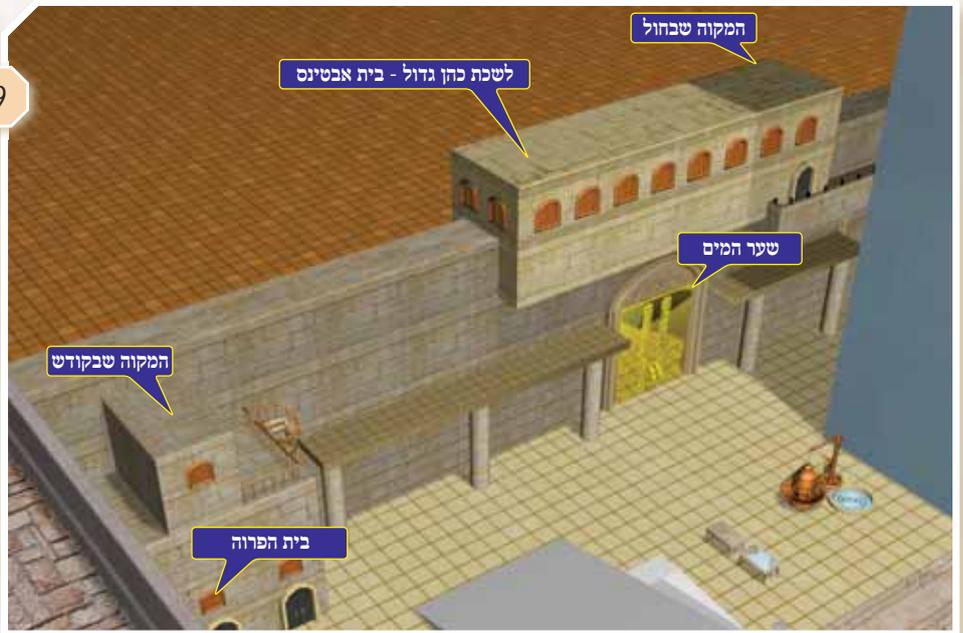
לשכת פנחס המלביש



דף י"ט ע"א

49

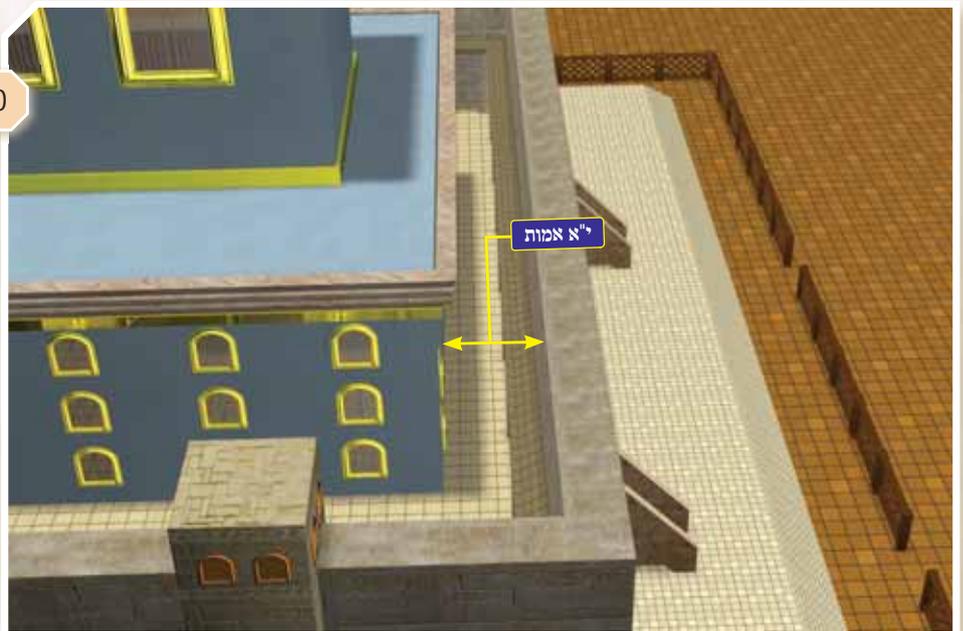
גמ', חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום, וכולן בקודש על גג בית הפרוה, חוץ מזו (טבילה ראשונה) שהיתה בחול על גבי שער המים, ובצד לשכתו היתה.



דף כ"א ע"א

50

גמ', אחת עשרה אמה אחורי בית הכפורת.

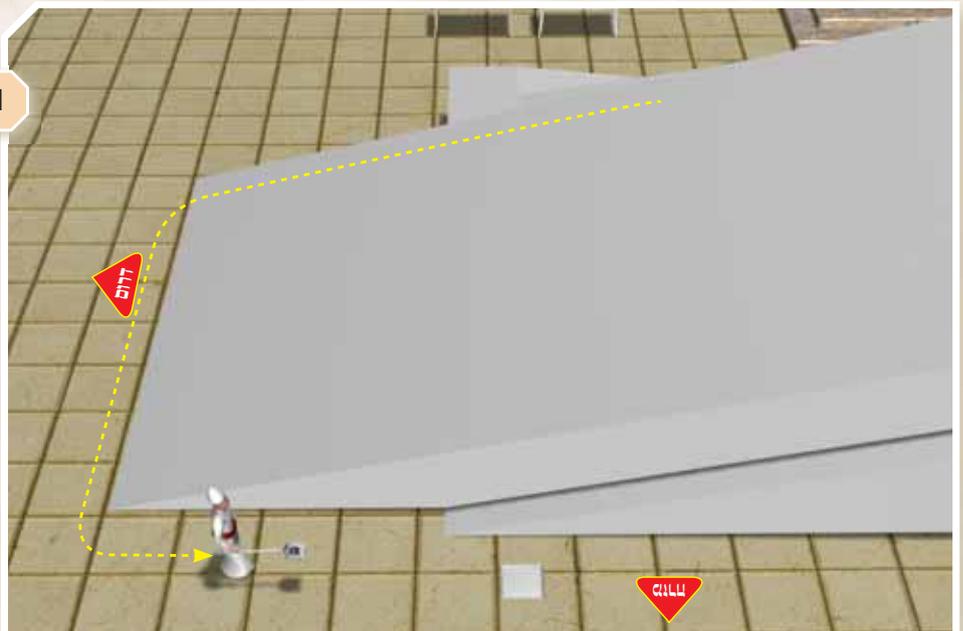


דף כ"א ע"א

51

גמ', ואמר אביי: מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי ודישון המנורה נבלעין במקומן.

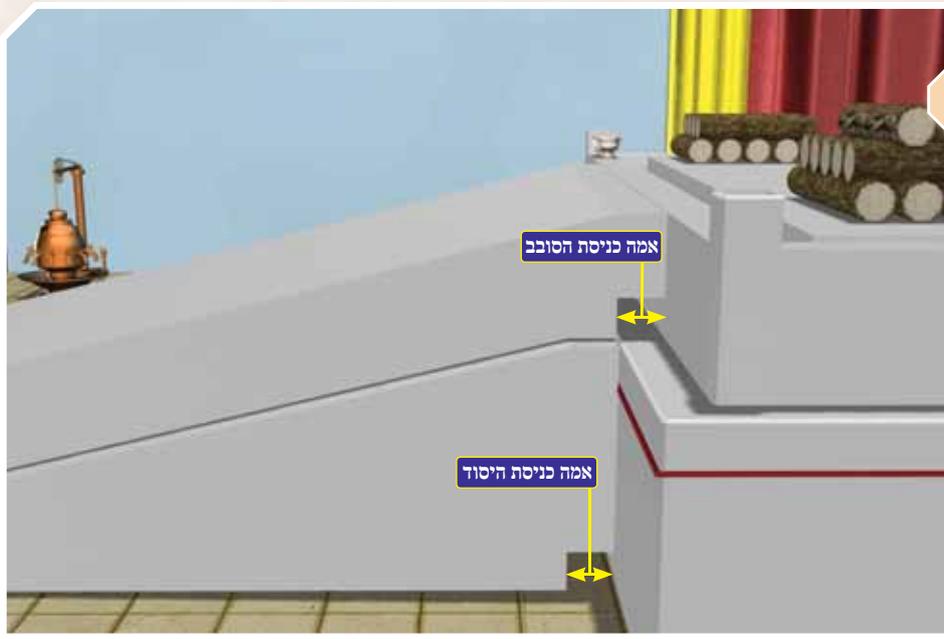
רש"י, הגיע לרפס הפך פניו לפון, והולך במזרחו של כבש כעשר אמות, מקום שנותנין שם מוראה ונוצה, ודישון מזבח הפנימי והמנורה.





דף כ"ב ע"א

52

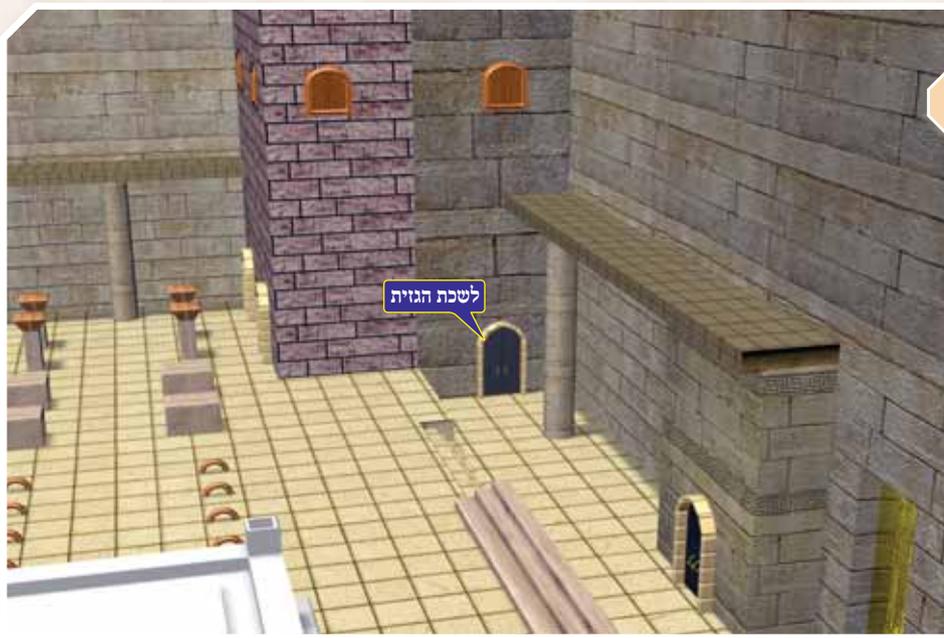


גמ', בעי רב פפא: ארבע אמות שאמרו, בהדיה אמה יסוד ואמה סובב, או דילמא בר מאמה יסוד ואמה סובב?

רש"י, דקיימא לן בזבחים שהכבש פורח אמה על כניסת היסוד ואמה הסובב וכו'.

דף כ"ה ע"א

53

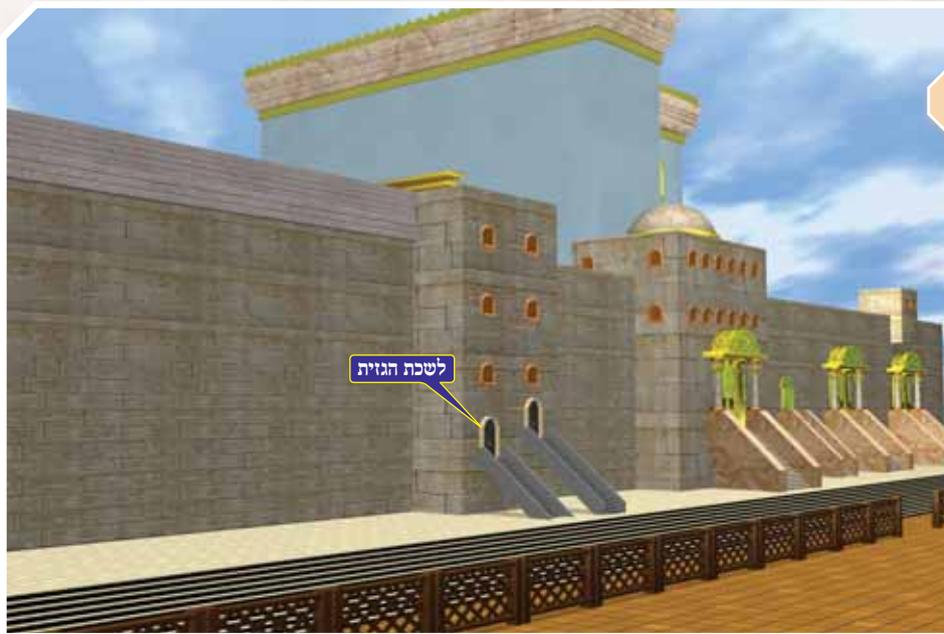


גמ', אמר אביי: שמע מינה לשכת הגזית חציה בקדש, וחציה בחול. ושמע מינה: שני פתחים היו לה, אחד פתוח בקדש ואחד פתוח בחול.

בתמונה: מבט אל לשכת הגזית מתוך העזרה.

דף כ"ה ע"א

54



גמ', אמר אביי: שמע מינה לשכת הגזית חציה בקדש, וחציה בחול. ושמע מינה: שני פתחים היו לה, אחד פתוח בקדש ואחד פתוח בחול.

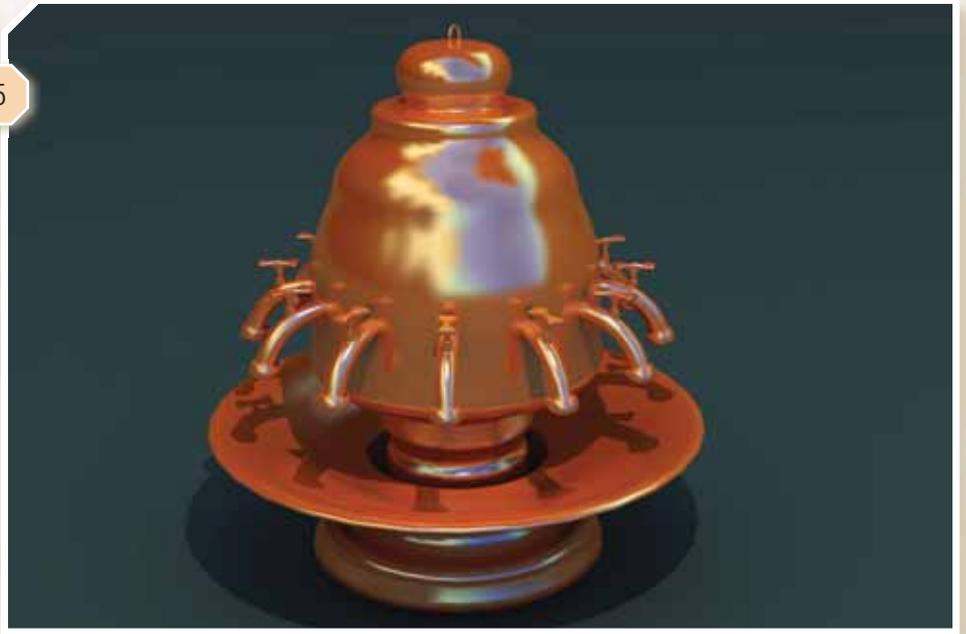
בתמונה: מבט אל לשכת הגזית מרה הבית.



דף כ"ה ע"ב

55

גמ', בן קטין עשה י"ב דד  
לכיוור.

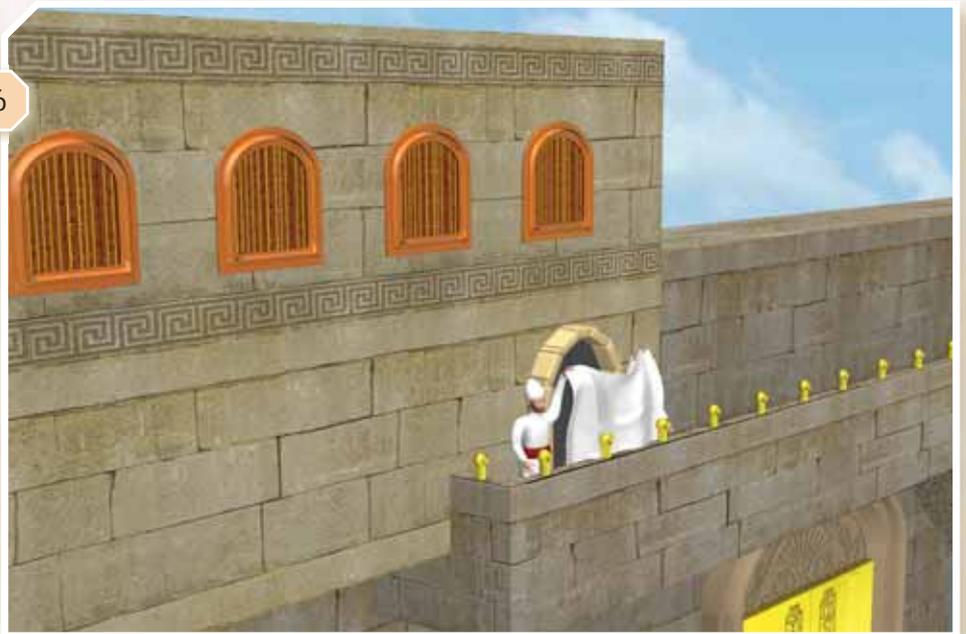


דף ל' ע"א

56

מתנלי, פרסו סדין של בויז  
בינו לבין העם.

בתמונה: פריסת סדין הבויז  
בפתח המקוה שעל גבי שער  
המים, שם טבל הכהן הגדול  
את הטבילה הראשונה.



דף ל' ע"ב

57

גמ', לשכת המצורעין.

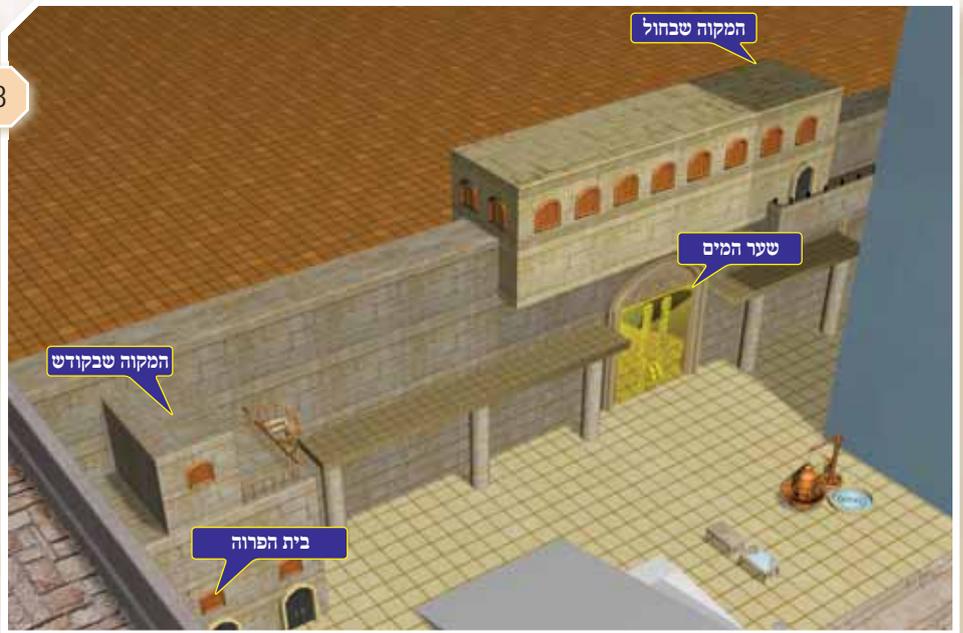




דף ל"א ע"א

58

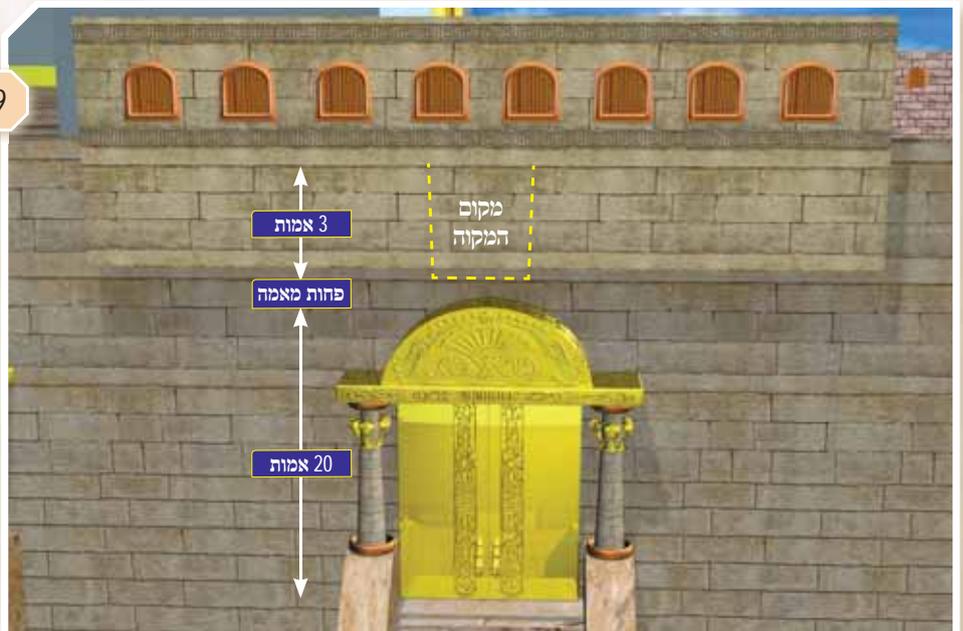
גמ', ת"ר: חמש טבילות ועשרה קידושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום, וכולן בקודש בבית הפרוה, חוץ מראשונה שהיתה בחול על גבי שער המים, ובצד לשכתו היתה.



דף ל"א ע"א

59

גמ', אמר אביי: שמע מיניה עין עיטם גבוהה מקרקע עזרה עשרים ושלוש אמות. דתנן: כל הפתחים שהיו שם גובהן עשרים אמה... ותניא: ורחץ... ברום ג' אמות... האיך משהו!... כיון דלא הואי אמתא - לא חשיב לה.



דף ל"א ע"ב

60

מתני', הביאו לו בגדי זהב ולבש וקידש ידיו ורגליו.

קידוש ידיים ורגליים הראשון נעשה מהכיוור - על פי שיטת רש"י.



דף ל"א ע"ב

61



מתני', הביאו לו את  
התמיד, קרצו, ומירק אחר  
שחיטה על ידו. קבל את  
הדם וזרקו.

בתמונה: הכהן הגדול מקבל את  
דם התמיד לאחר שכהן אחר  
המשיך את ביצוע השחיטה.

דף ל"א ע"ב

62



מתני', נכנס להקטיר  
קטורת של שחר.

דף ל"א ע"ב

63



מתני', ולהיטיב את  
הנרות.





דף ל"א ע"ב

64

מתנלי, ולהקריב את הראש  
ואת האברים והחביתין,  
ואת היין.

בתמונה: הכהן הגדול עולה  
באמצע הכבש להקריב את  
הראש ואת האיברים.

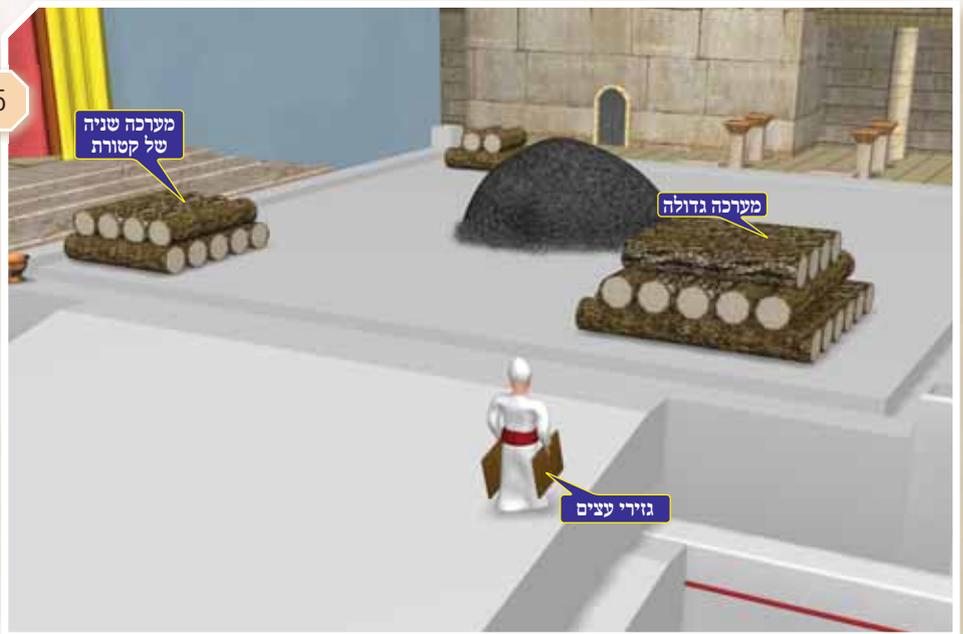


דף ל"ג ע"א

65

גמל, מערכה גדולה  
קודמת למערכה שניה  
של קטורת, מערכה שניה  
של קטורת קודמת לסידור  
שני גזירי עצים.

בתמונה: הכהן הגדול עולה  
באמצע הכבש להקריב את  
הראש ואת האיברים.



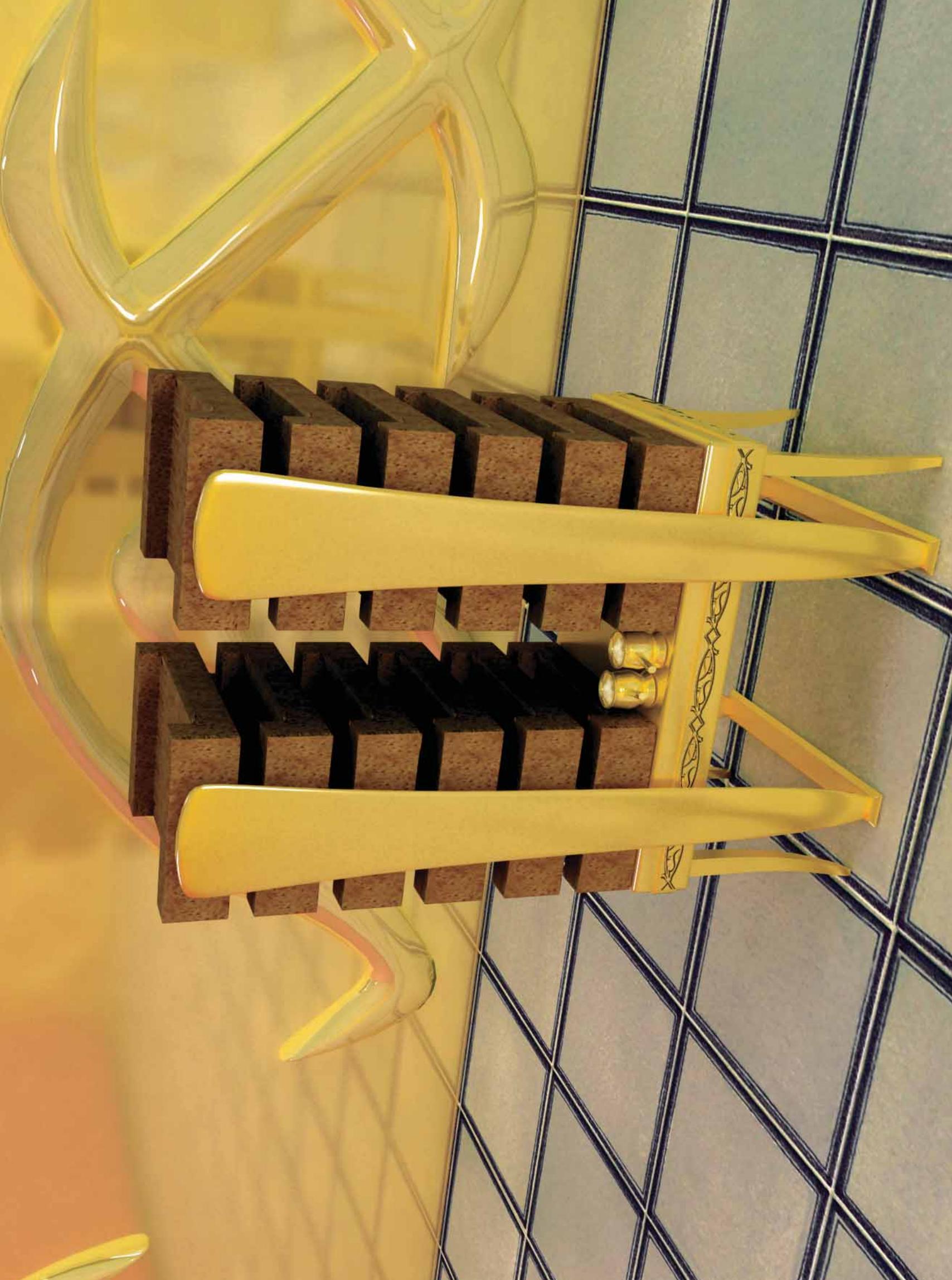
דף ל"ג ע"א

66

גמל, וסידור שני גזירי  
עצים קודם לדישון מזבח  
הפנימי.

בתמונה: הכהן הגדול עולה  
באמצע הכבש להקריב את  
הראש ואת האיברים.





דף ל"ג ע"א

67

גמ', ומוספין לבזיכין.

בתמונה: הבזיכין והלבונה בתוכם כפי שהיו מונחים על שולחן לחם הפנים.

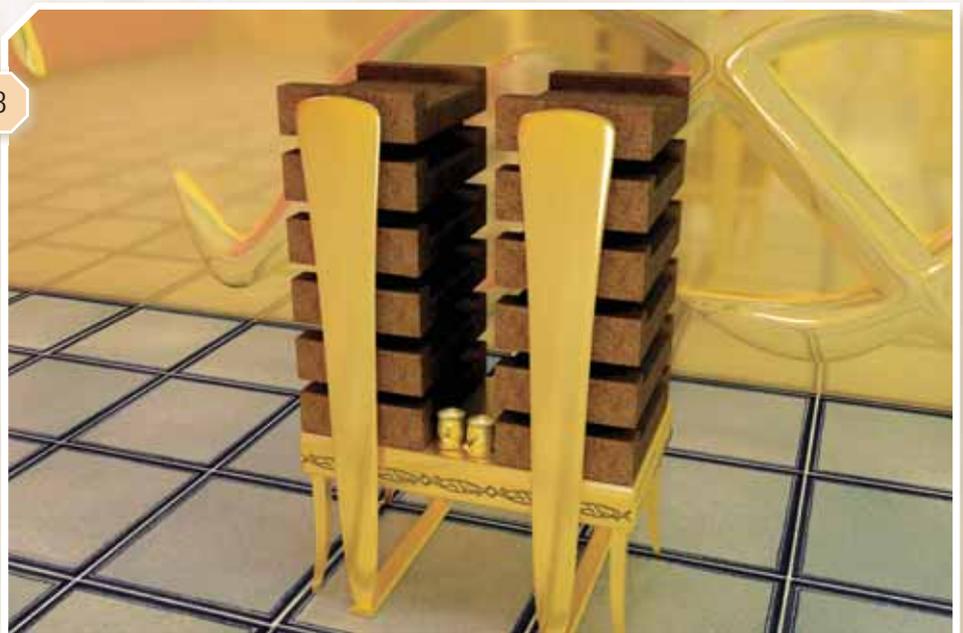


דף ל"ג ע"ב

68

גמ', ומוספין לבזיכין.

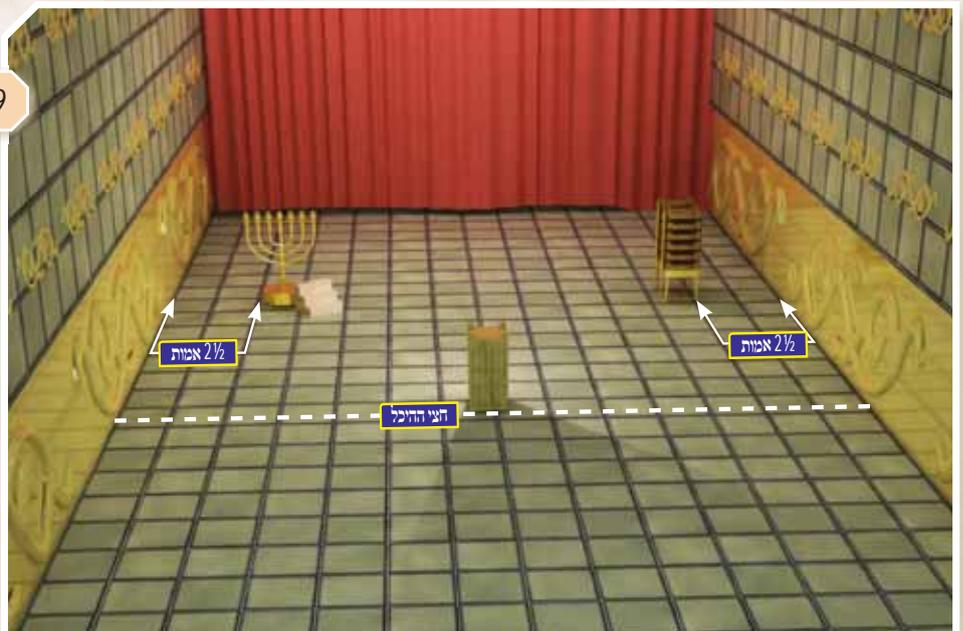
בתמונה: שולחן לחם הפנים והבזיכין שעליו.

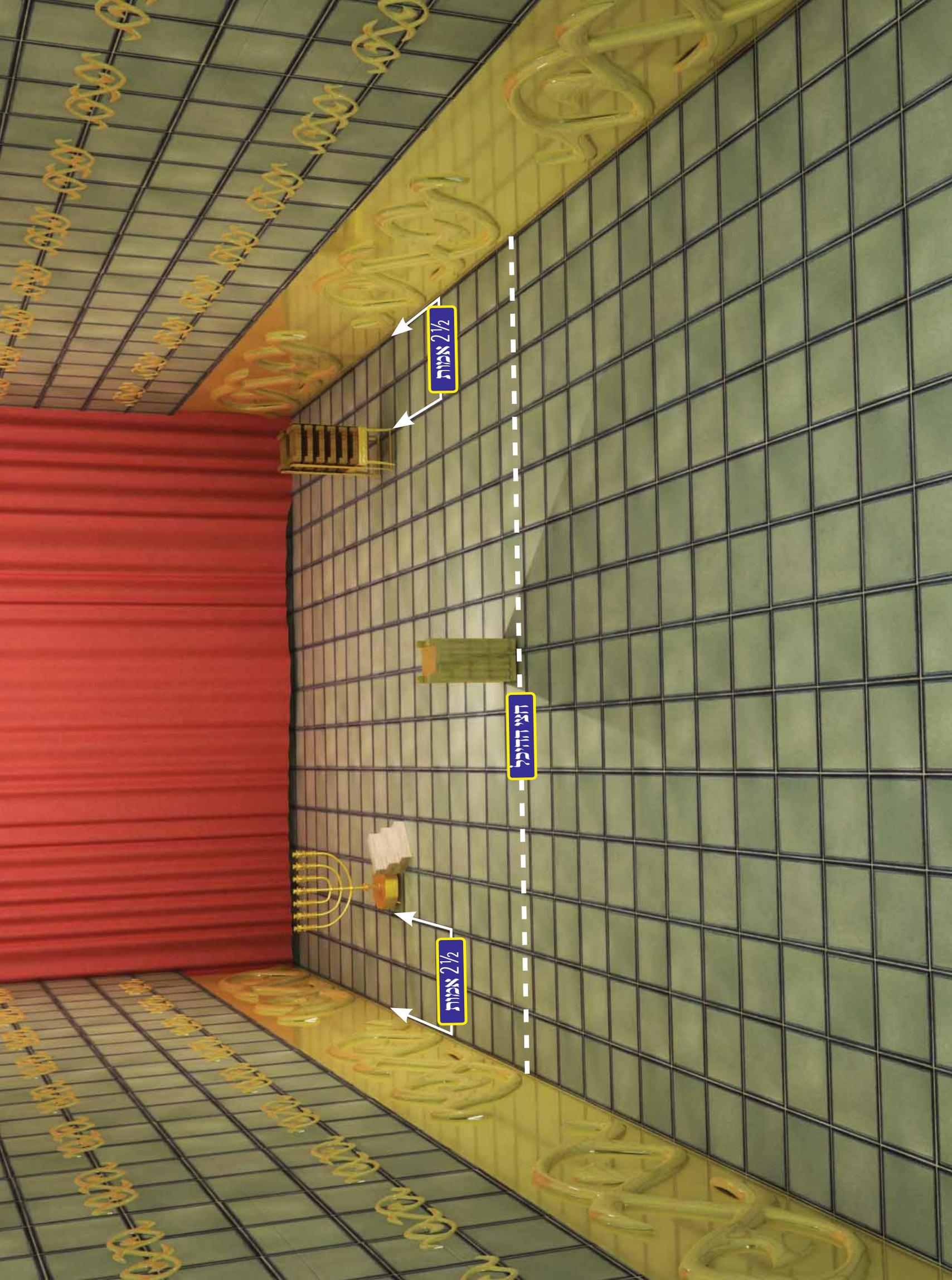


דף ל"ג ע"ב

69

גמ', וכי עייל להיכל - במזבחה פגע ברישא. דתניא: שלחן בצפון, מושוך מן הכותל שתי אמות ומחצה, ומנורה בדרום משוכה מן הכותל שתי אמות ומחצה, מזבחה ממוצעת ועומד באמצע ומשוך כלפי חוץ קימעה.





אמנות 2 1/2

הצי הדו-הומי

אמנות 2 1/2

דף ל"ד ע"ב

70

מתני', הביאוהו לבית  
הפרוה, ובקדש היתה,  
פרסו סדין של בוץ בינו  
לבין העם.



דף ל"ד ע"ב

71

גמ', קדש ידיו ורגליו.

בתמונה: הכהן הגדול מקדש ידיו  
ורגליו מקיתון של זהב.



דף ל"ד ע"ב

72

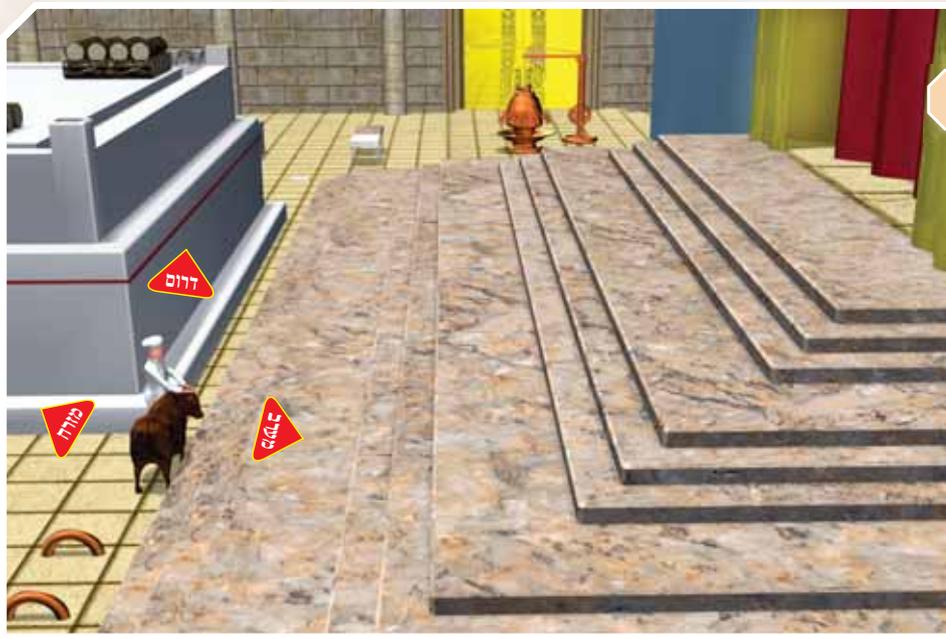
מתני', הביאו לו בגדי לבן,  
לבש, וקדש ידיו ורגליו.





דף ל"ה ע"ב

73



מתני', בא לו אצל פרו, ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום ופניו למערב, והכהן עומד במזרח ופניו למערב. וסומך שתי ידיו עליו ומתודה.

דף ל"ו ע"א

74

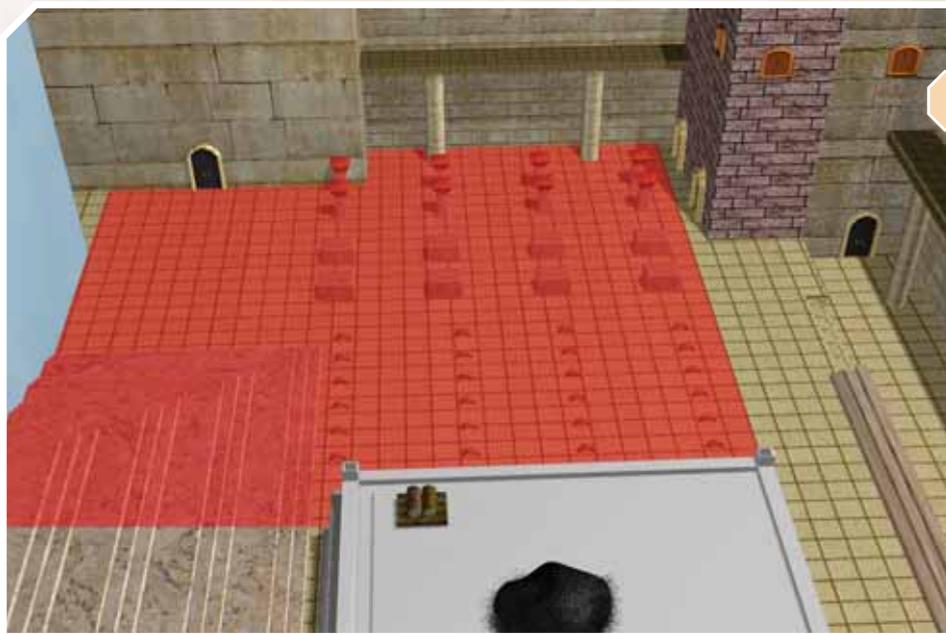


גמ', איזהו צפון? מקיר של מזבח צפוני ועד כותל העזרה, וכנגד כל המזבח כולו צפון, דברי רבי יוסי ברבי יהודה.

בתמונה: השטח המסומן באדום הוא צפון המזבח לשיטת רבי יוסי ברבי יהודה.

דף ל"ו ע"א

75



גמ', ר' אלעזר ברבי שמעון מוסיף אף בין האולם ולמזבח.

בתמונה: השטח המסומן באדום הוא צפון המזבח לשיטת רבי אלעזר ברבי שמעון.

דף ל"ו ע"א

76

גמ', רבי מוסיף אף מקום דריסת רגלי הכהנים ואף מקום דריסת רגלי ישראל.

בתמונה: השטח המסומן באדום הוא צפון המזבח לשיטת רבי.

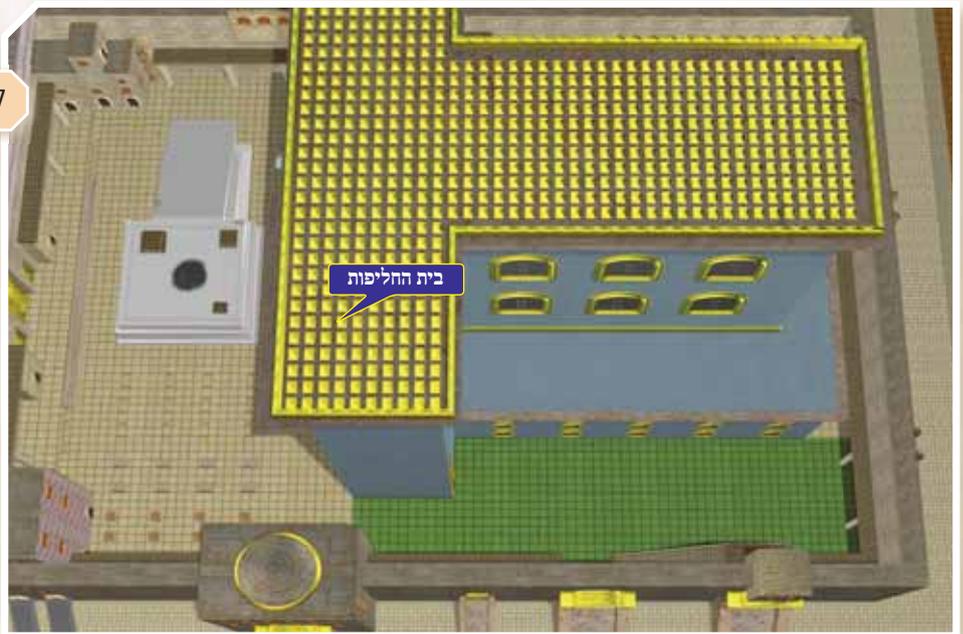


דף ל"ו ע"ב

77

גמ', אבל מן החליפות ולפנים - הכל מודים שפסול.

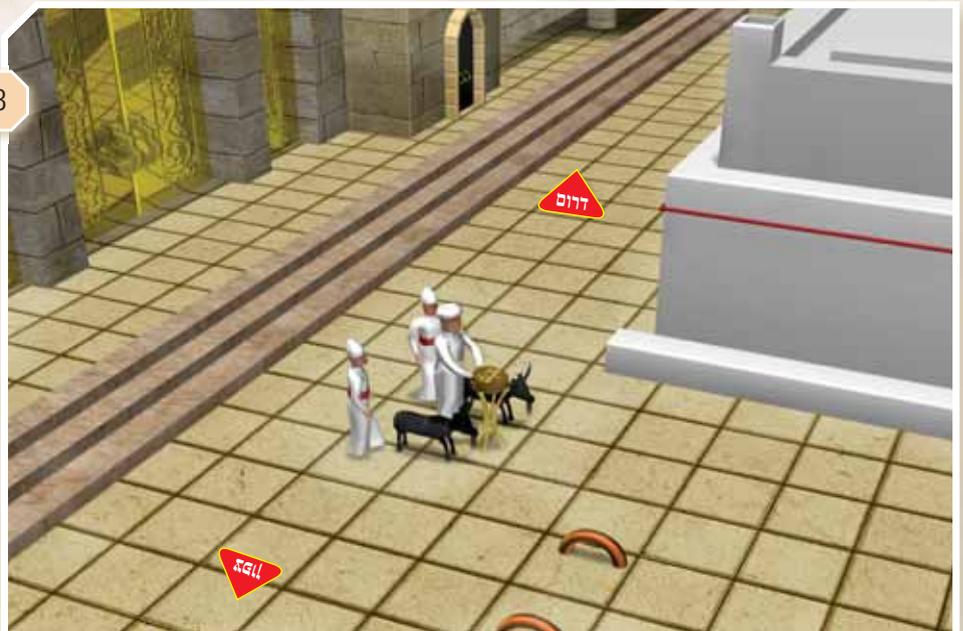
בתמונה: השטח המסומן בירוק הינו מן החליפות ולפנים שלכל הדעות אינו נחשב צפון המזבח.



דף ל"ז ע"א

78

מתני', בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח, הסגן מימינו, וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים, וקלפי היתה שם ובה שני גורלות.





דף ל"ז ע"א

79



מתני', וקלפי היתה שם ובה שני גורלות. של אשכרוע היו, ועשאן בן גמלא של זהב, והיו מזכירים אותו לשבח.

דף ל"ז ע"א

80



גמ', מאי מוכני? אמר אביי: גילגלא דהוה משקעא ליה.

דף ל"ט ע"א

81



מתני', טרף בקלפי והעלה שני גורלות, אחד כתוב עליו לשם ואחד כתוב עליו לעזאזל. הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו. אם של שם עלה בימינו - הסגן אומר לו: אישי כהן גדול הגבה ימינך... נתנן על שני השעירים, ואומר לה' חטאת.

דף מ"א ע"ב

82

מתני', קשר לשון של  
זהורית בראש שעיר  
המשתלח, והעמידו כנגד  
בית שילוחו.

רס"י, כנגד שער שהולאחו בו.



דף מ"א ע"ב

83

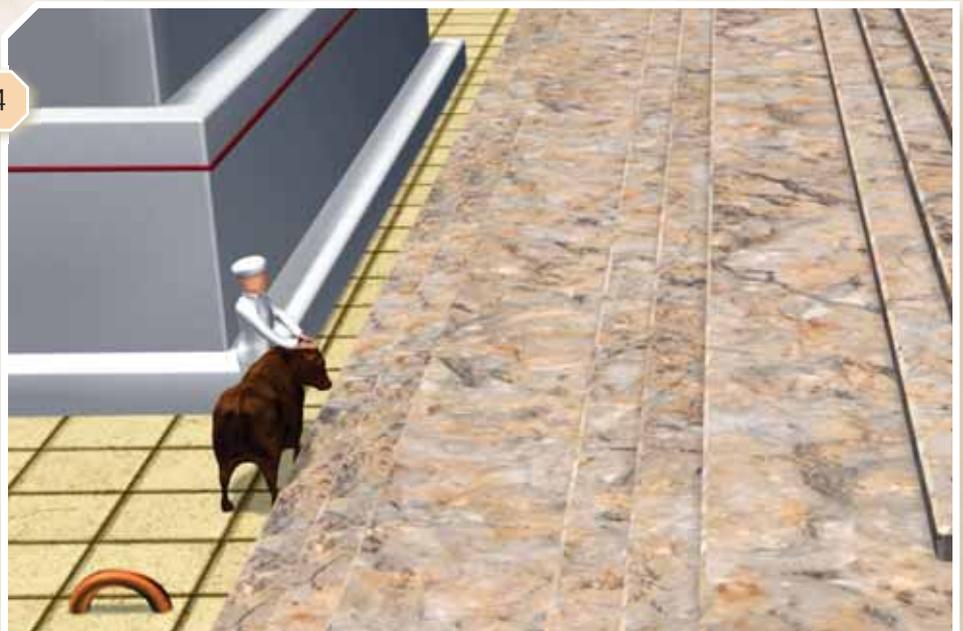
מתני', ולנשחט כנגד בית  
שחיטתו.



דף מ"א ע"ב

84

מתני', בא לו אצל פרו  
שניה, וסומך שתי ידיו  
עליו ומתודה.



דף מ"ג ע"ב

85

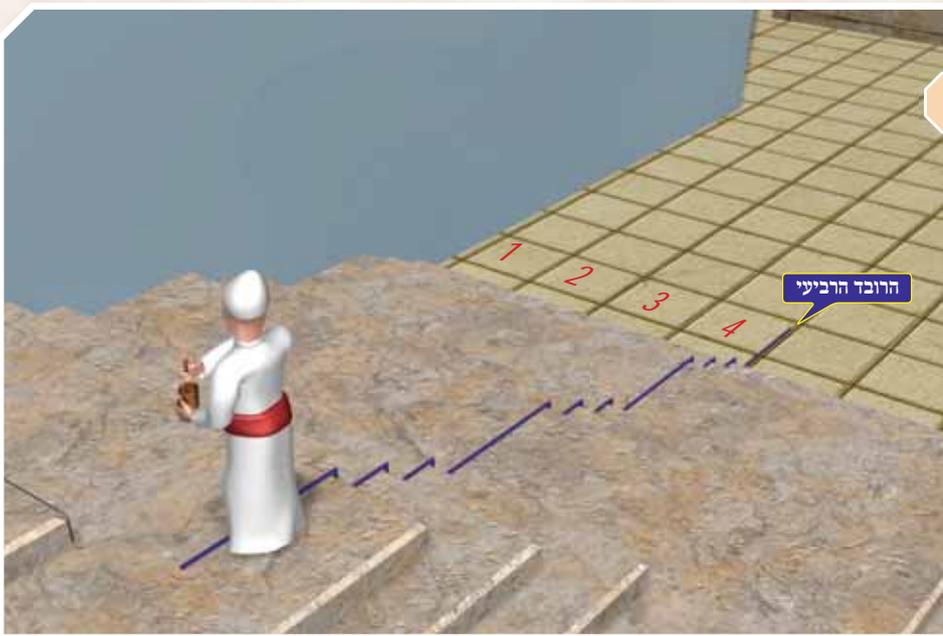
מתני', שחטו וקבל  
במזרק את דמו.



דף מ"ג ע"ב

86

מתני', ונותנו למי שהוא  
ממרוס בו על הרובד  
הרביעי שבהיכל כדי שלא  
יקרוש.



דף מ"ג ע"ב

87

מתני', נטל מחתה  
ועלה לראש המזבח, ופנה  
גחלים אילך ואילך, וחזתה  
מן המעווכלות הפנימיות.



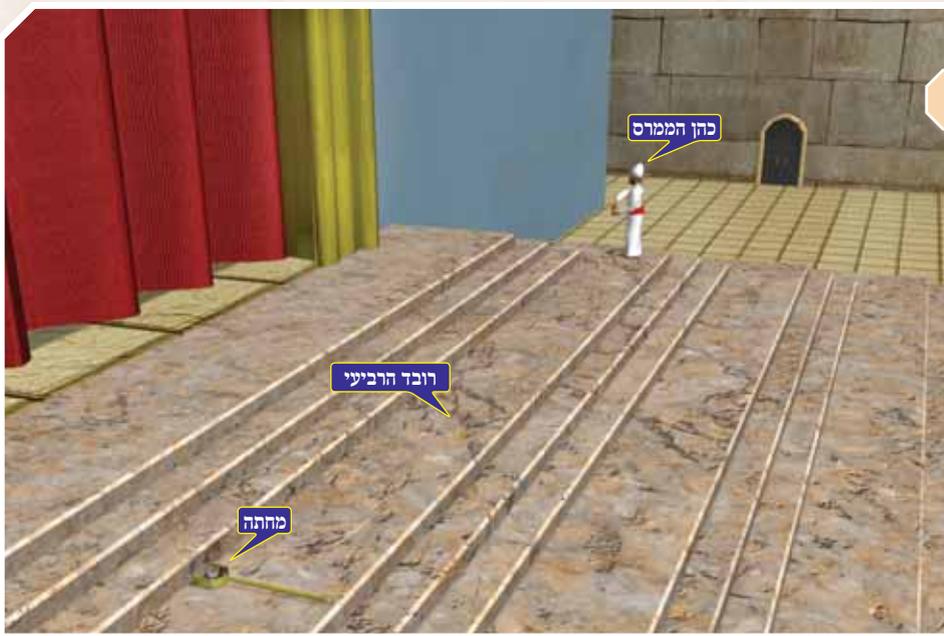




דף מ"ג ע"ב

88

מתנלי, וירד והניחה על  
הרובד הרביעי שבעזרה.

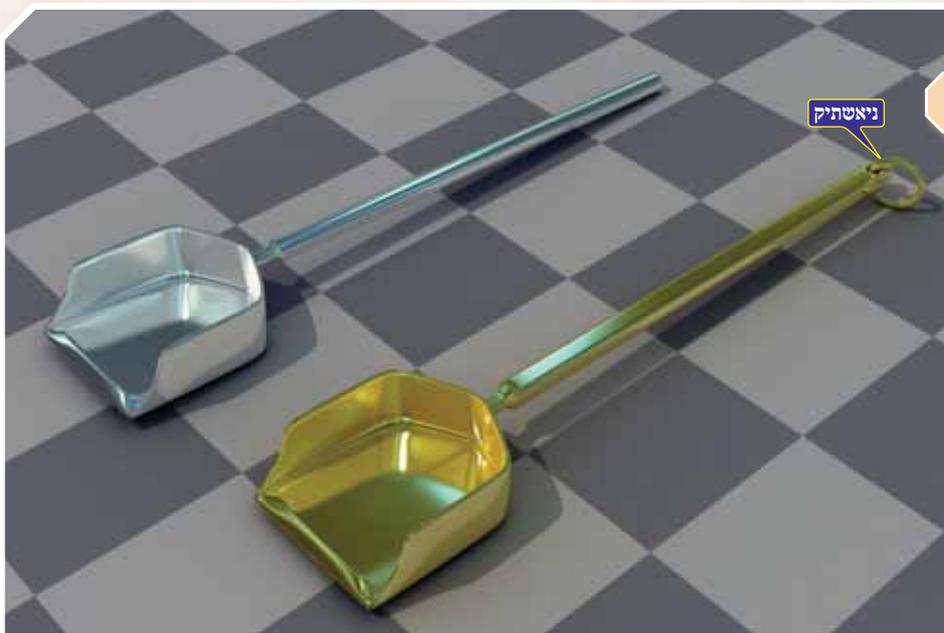


דף מ"ד ע"ב

89

גמל, בכל יום לא היה  
לה ניאשתיק, והיום היה  
לה ניאשתיק.

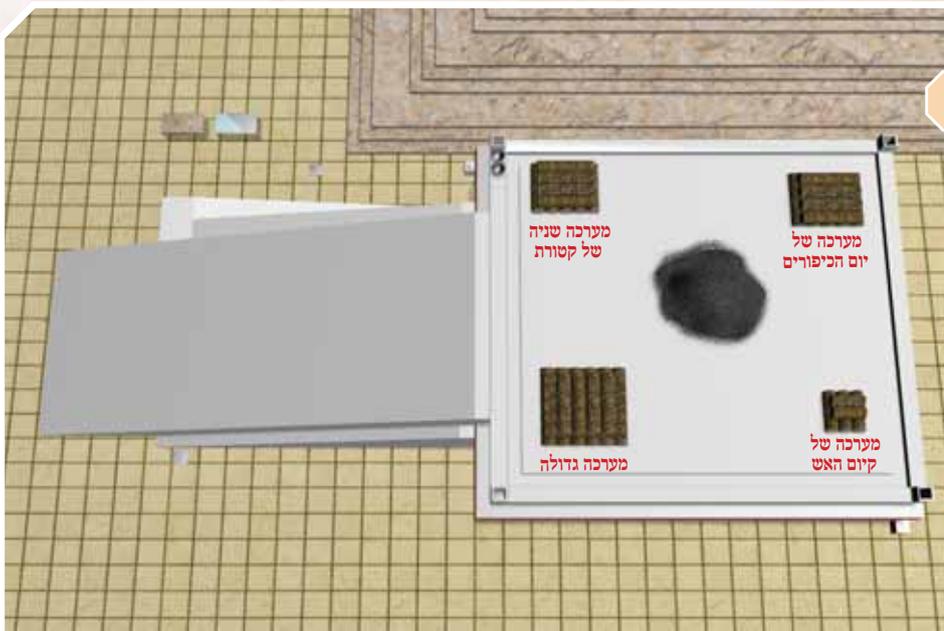
רש"י, טבעת כראשה, שמקשקש  
ומשמיע קול.



דף מ"ה ע"א

90

גמל, רבי יוסי אומר: בכל  
יום שלש והיום ארבע,  
אחת של מערכה גדולה,  
ואחת מערכה שניה של  
קטורת, ואחת של קיום  
האש, ואחת שמוסיפין  
בו ביום.

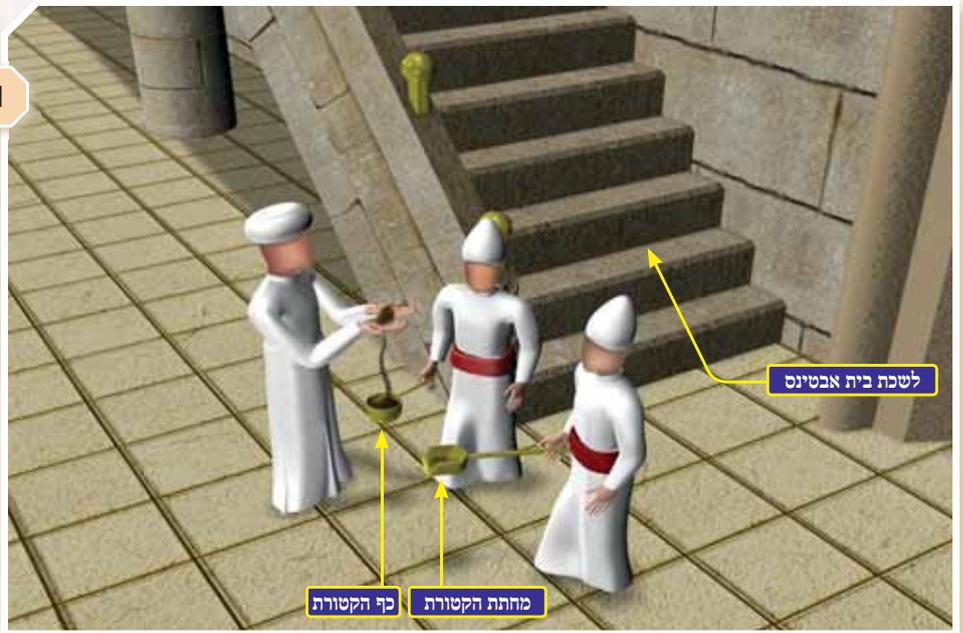


דף מ"ז ע"א

91

מתני', הוציאו לו את הכף  
ואת המחטה, חפן מלא  
חפניו ונתן לתוך הכף.

בתמונה: הכהן הגדול חופן  
את הקטורת מתוך מחתת  
הקטורת שהביאו לו מלשכת  
בית אבטינס, ונותן לתוך הכף.



דף מ"ז ע"א

92

מתני', נטל את המחטה  
בימינו, ואת הכף  
בשמאלו.

בתמונה: הכהן הגדול  
נוטל את המחטה בימינו  
בשמאלו.



דף מ"ז ע"א

93

גמ', ומחתה גדושה של  
קטורת מלשכת בית  
אבטינס.

בתמונה: מלשכת בית אבטינס  
הוא נוטל את המחטה  
הגדושה של קטורת.





### דף מ"ז ע"ב

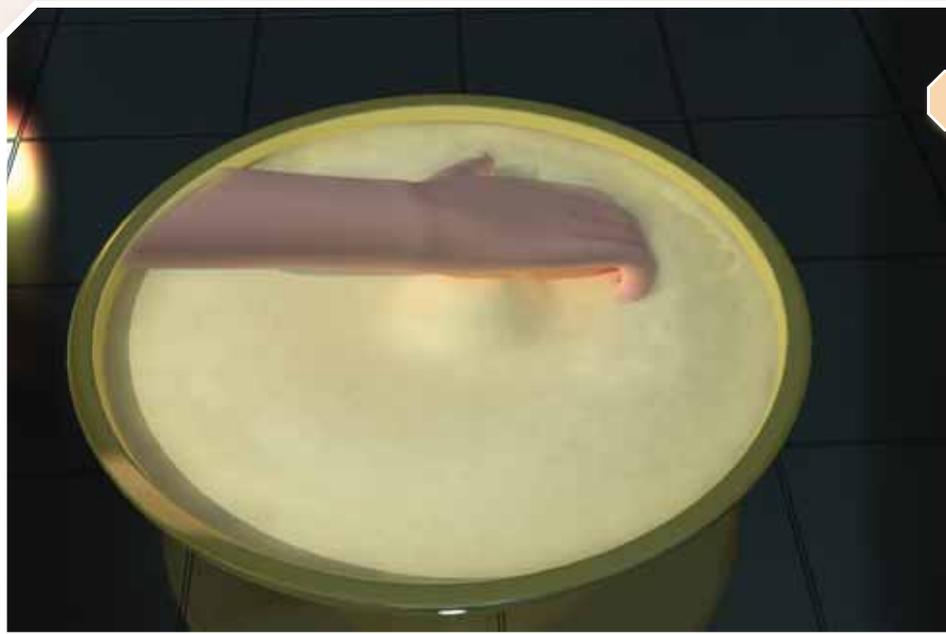
94



גמ', כדקמצי אינשי.  
הא כיצד? חופה שלש  
אצבעותיו על פיסת ידו  
וקומץ.

### דף מ"ז ע"ב

95



גמ', קמץ בראשי  
אצבעותיו מדהו?

רש"י, פס ידו למטה ותחב  
אצבעותיו בסלת, וקמץ קומץ שלם  
עד שמיילא כל אורך פס ידו.

### דף מ"ז ע"ב

96



גמ', מולמטה למועלה  
מהו?

רש"י, שהפך גב ידו למטה, והעלה  
הקומץ בראשי אצבעותיו לתוך פס  
ידו.

דף מ"ז ע"ב

97

גמ', מן הצדדין מהו?



דף מ"ז ע"ב

98

גמ', מלא חפניו - כדחפני  
אינשי.

רש"י, חודה של פס היד למטה.



דף מ"ז ע"ב

99

גמ', חפן בראשי אצבעותיו  
מהו?





דף מ"ז ע"ב

100

גמ', מלמטה למעלה  
מהו?



דף מ"ז ע"ב

101

גמ', מן הצד מהו?



דף מ"ז ע"ב

102

גמ', חפן בזו ובזו וקרבן  
זו אצל זו מהו?



דף מ"ט ע"ב

103

גמ', כיצד הוא עושה?  
אוחז את הבזך בראש  
אצבעותיו... ומעלה  
בגודלו, עד שמגיע לבין  
אצילי ידיו. וחוזר ומחזירה  
לתוך חפניו.



דף נ"א ע"ב

104

מתני', היה מהלך בהיכל.

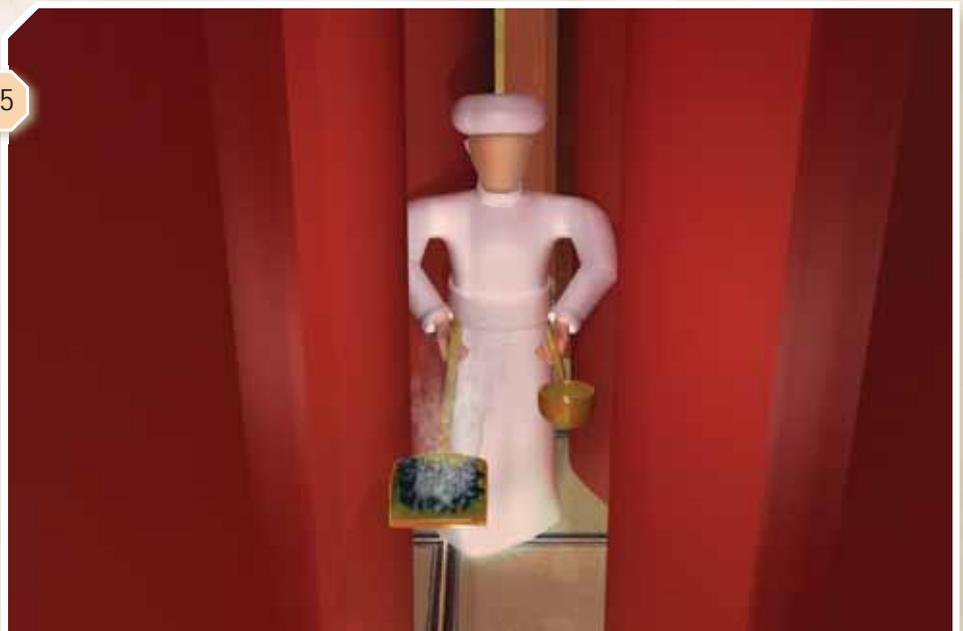
בתמונה: הכהן הגדול מהלך  
בהיכל, כשבימינו מחתת הגחלים  
ובשמאלו כף הקטורת.



דף נ"א ע"ב

105

מתני', עד שמגיע לבין  
שתי הפרוכת המבדילות  
בין הקדש ובין קדש  
הקדשים.





דף נ"א ע"ב

106

גמ', אבל במקדש שני, כיון  
דלא הואי אמה טרקסין,  
ובמקדש ראשון הוא  
דהואי.

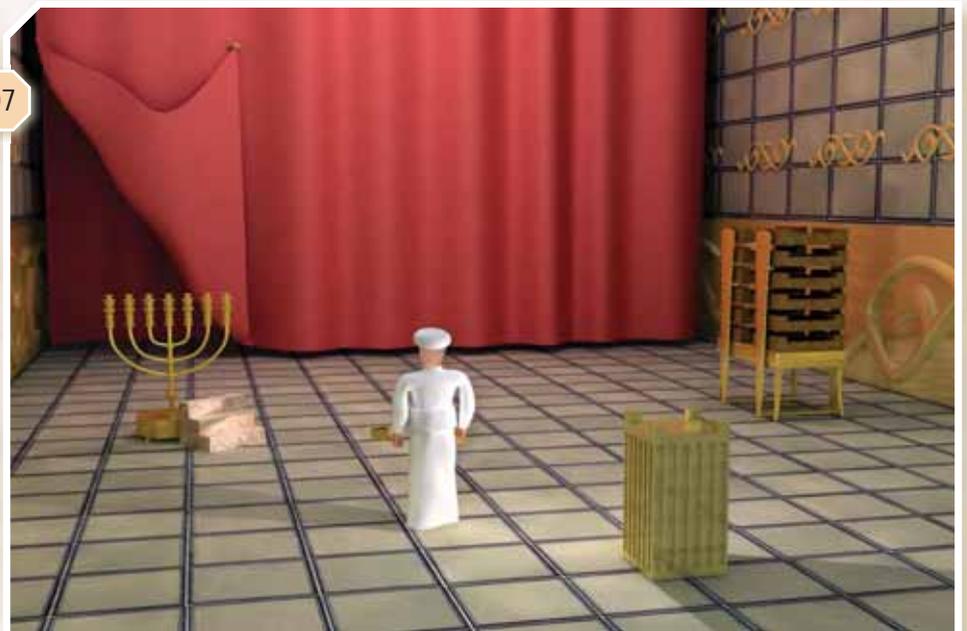
בתמונה: האמה טרקסין כפי  
שהיה במקדש ראשון.



דף נ"א ע"ב

107

גמ', תנו רבנן: בין המזבח  
למנורה היה מהלך, דברי  
רבי יהודה.



דף נ"א ע"ב

108

גמ', רבי מאיר אומר: בין  
שלחן למזבח.



דף נ"א ע"ב

109

גמ', ויש אומרים: בין שלחן לכותל. מאן יש אומרים? אמר רב חסדא: רבי יוסי היא.

דף נ"א ע"ב

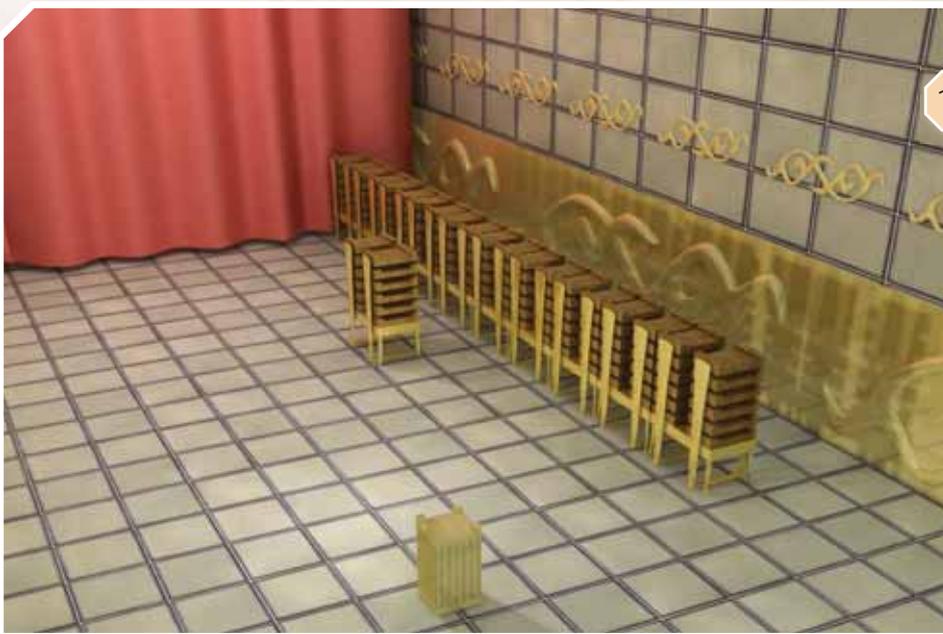
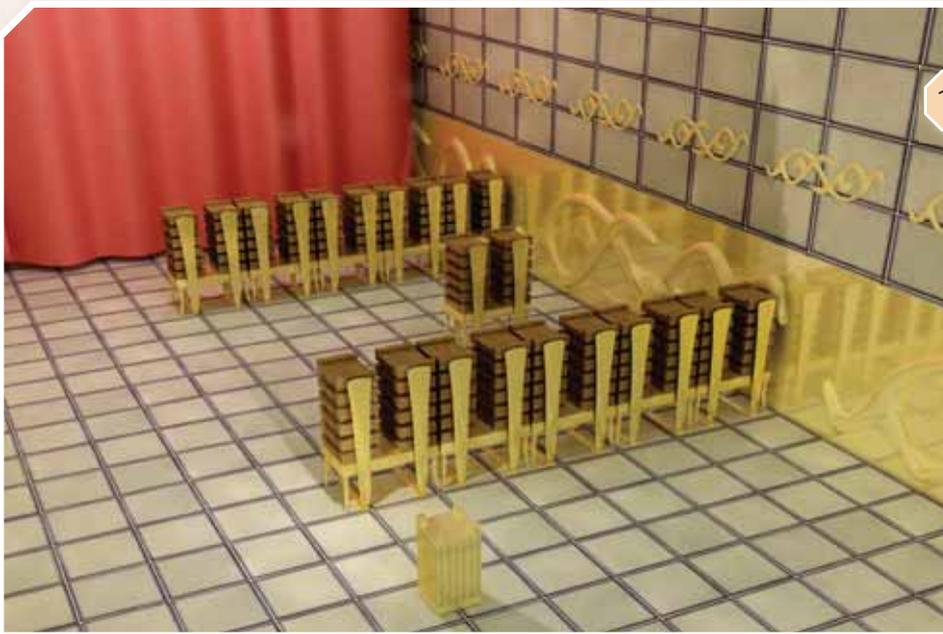
110

גמ', שולחנות צפון ודרום מונחין ומפסקא ליה שלחן, ולא מתעייל ליה.

דף נ"א ע"ב

111

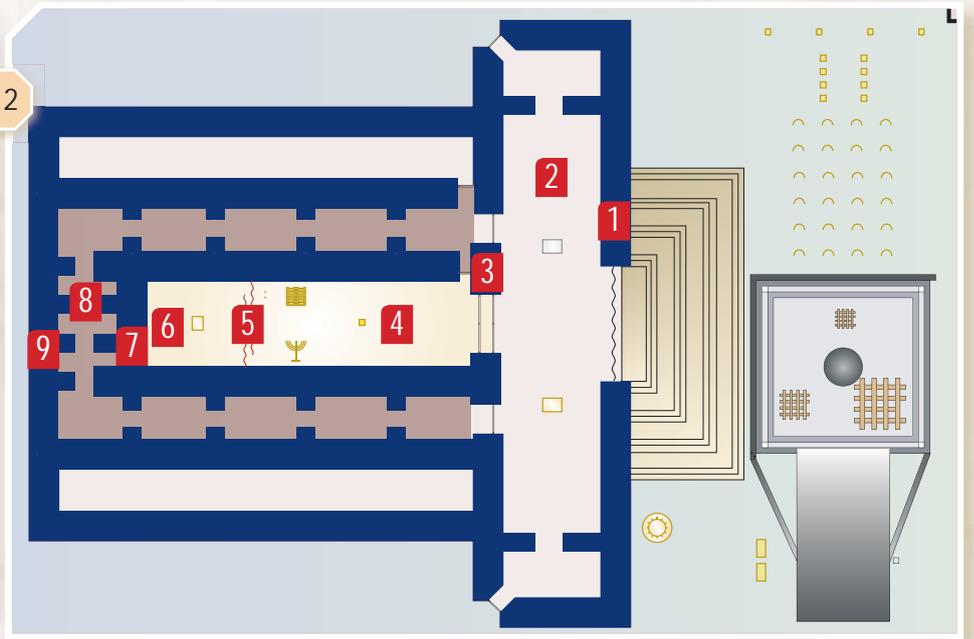
גמ', ואיבעית אימא: לעולם מזרח ומערב מונחין.



דף נ"ב ע"א

112

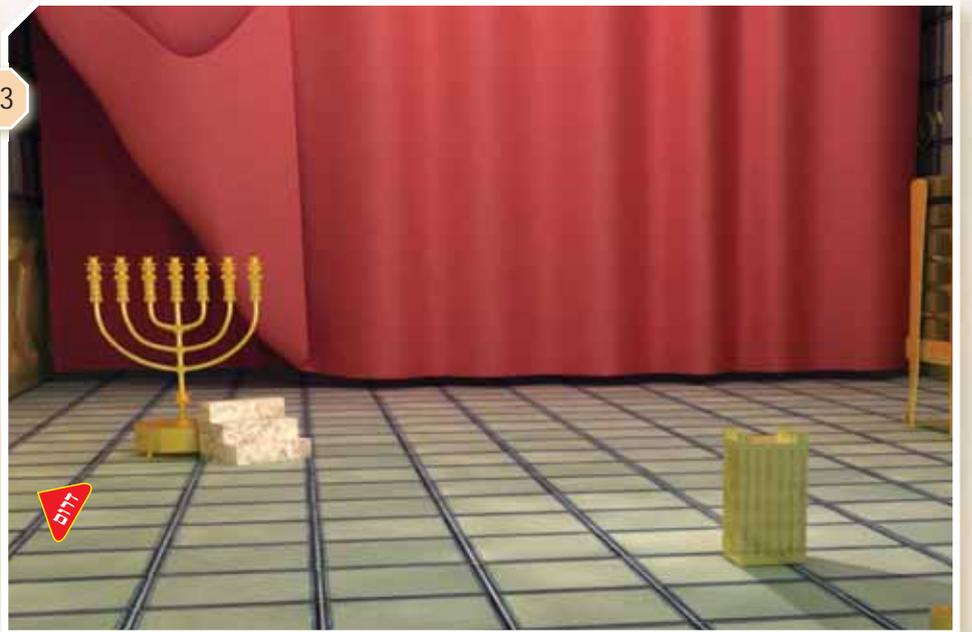
גמ', כותל אולם חמש<sup>(1)</sup>,  
והאולם אחת עשרה<sup>(2)</sup>,  
כותל ההיכל שש<sup>(3)</sup>, וארכו  
ארבעים אמה<sup>(4)</sup> ואמה  
טרקסין<sup>(5)</sup>, וכ' אמה בית  
קדשי הקדשים<sup>(6)</sup>, כותל  
ההיכל שש<sup>(7)</sup>, והתא  
שש<sup>(8)</sup>, וכותל התא  
חמש<sup>(9)</sup>.



דף נ"ב ע"ב

113

מתנלי, החיצונה היתה  
פרופה מן הדרום.



דף נ"ב ע"ב

114

מתנלי, מהלך ביניהן עד  
שמוגיע לצפון.



דף נ"ב ע"ב

115

מתני', מהלך לשמאלו  
עם הפרוכת.



דף נ"ב ע"ב

116

מתני', הגיע לארון,  
נותן את המחתה בין שני  
הבדים. צבר את הקטרת  
על גבי גחלים.

כפי המבואר בגמ' להלן הכוונה  
כאן בבית שני על אבן השתיה  
והוה כמו שנותנו בין הבדים.



דף נ"ב ע"ב

117

מתני', ונתמלא כל הבית  
כולו עשן.



דף נ"ב ע"ב

118

גמ', תני חדא צוברת פנימה, שהיא חוצה לו.

רש"י, מתחיל ללוברת בראש המחתה של כל דף פנים, שאותו ראש המחתה אינו ללד ידו, והולך ומושך ידו אליו, ולובר תמיד במשיכה עד ראש המחתה השני, אשר אלל בית ידה.

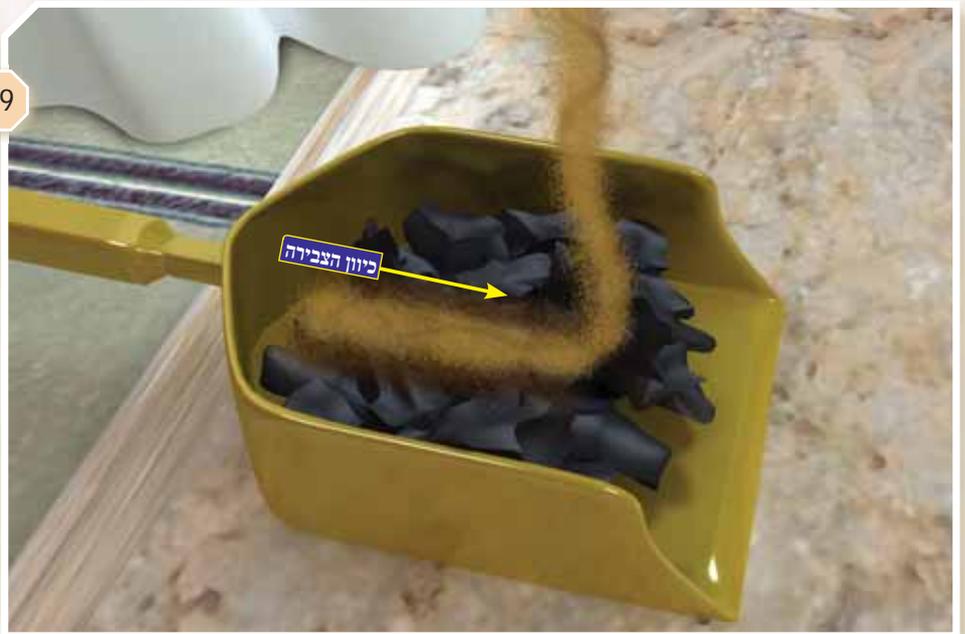


דף נ"ב ע"ב

119

גמ', ותניא אידך: צוברת חוצה, שהיא פנימה לו.

רש"י, מתחיל ללוברת בראש הפונה חוץ ללד ההיכל שהיא פנימה לו בלד גופו, והולך ולובר תמיד הלחה, עד ראש המחתה השני.



דף נ"ג ע"ב

120

מתני', נכנס למקום שנכנס ועמוד במקום שעמד, והזהר ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף.

בתמונה: הכהן הגדול מזה מדם הפר - אחת למעלה.





דף נ"ג ע"ב

121



מתני', נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוון להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף.

בתמונה: הכהן הגדול מזה מדם הפר - שבע למטה.

דף נ"ג ע"ב

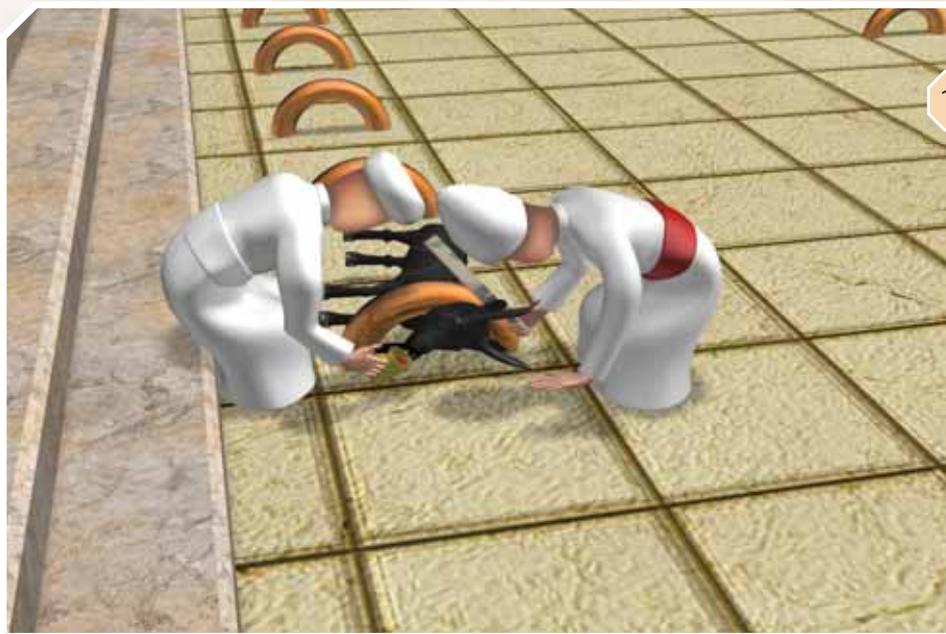
122



מתני', יצא והניחו על כן הזהב שבהיכל.

דף נ"ג ע"ב

123

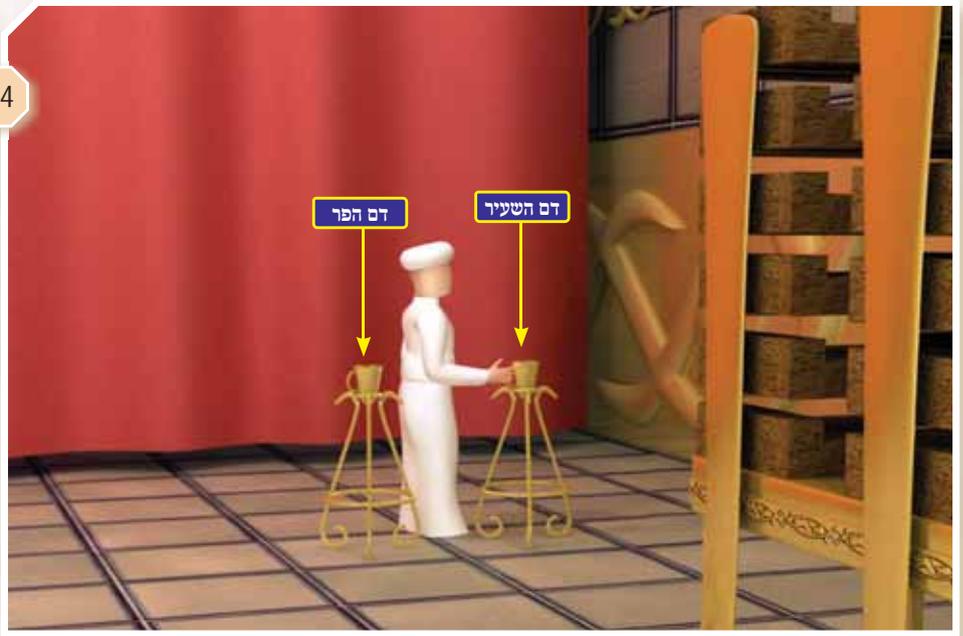


מתני', הביאו לו את השעיר, שחטו, וקיבל במזרק את דמו.

דף נ"ג ע"ב

124

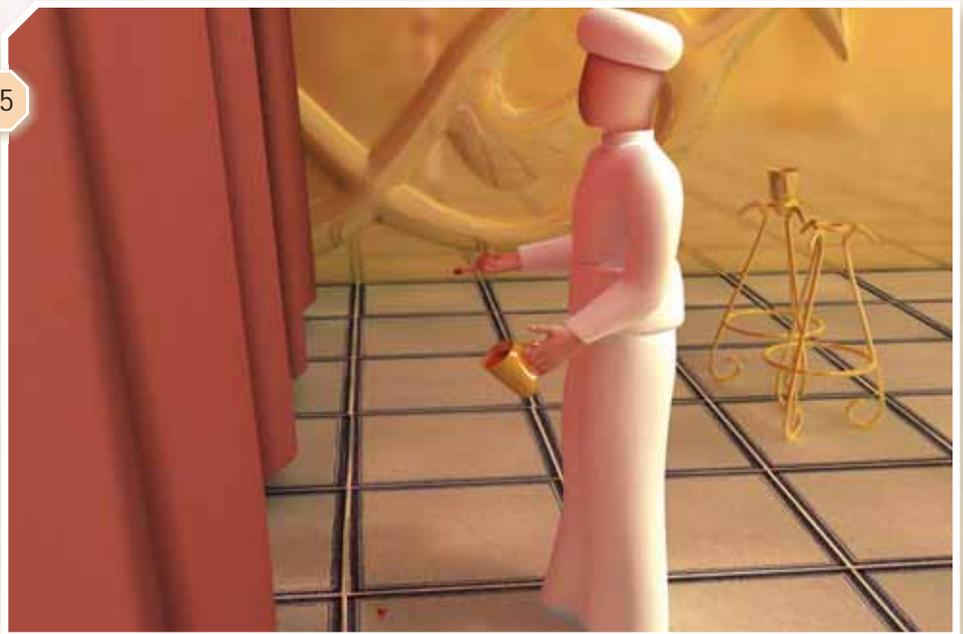
מתני', יצא והניחו על כן  
הזהב השני שבהיכל.



דף נ"ג ע"ב

125

מתני', נטל דם הפר...  
והזה ממנו על הפרוכת  
שכנגד הארון מבחוץ,  
אחת למעלה...



דף נ"ג ע"ב

126

מתני', ...ושבע למטה.





דף נ"ג ע"ב

127



מתני', עירה דם הפר לתוך דם השעיר, ונתן את המלא בריקן.

דף נ"ה ע"א

128



גמ', כשהוא מזה למעלה - מצדד ידו למטה.

רש"י, כשהוא מזה אחת למעלה מאלדד גב ידו למטה ומזה כלפי למעלה.

דף נ"ה ע"א

129



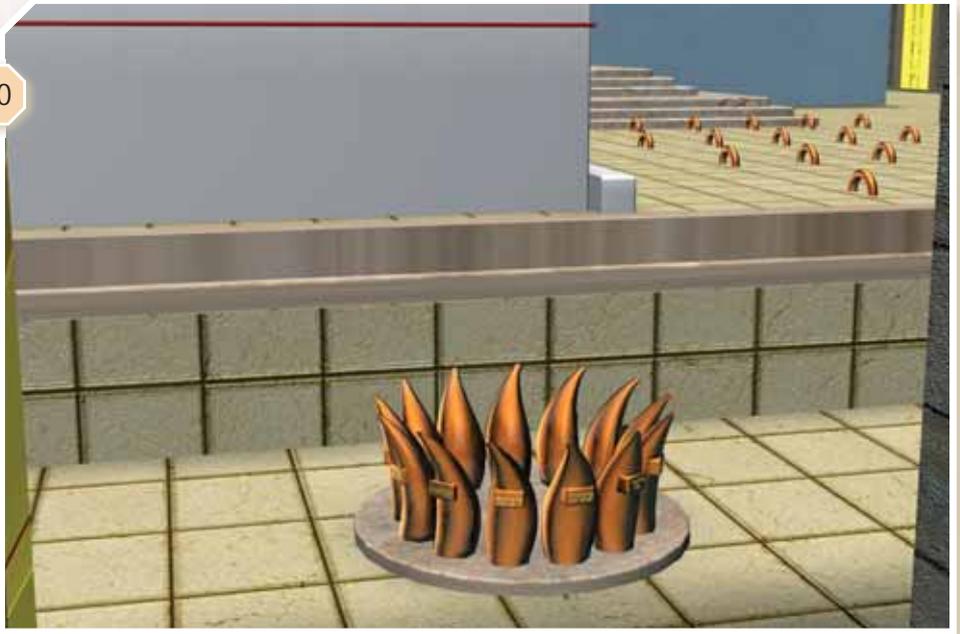
גמ', וכשהוא מזה למטה - מצדד ידו למעלה.

רש"י, וכשהוא מזה השבע למטה מאלדד ידו למעלה ומזה למול פניו אחת גבוהה ואחת בנמוך הימנה, וכולן נופלות לארץ.

דף נ"ה ע"ב

130

גמ', שלש עשרה שופרות  
היו במקדש.



דף נ"ה ע"ב

131

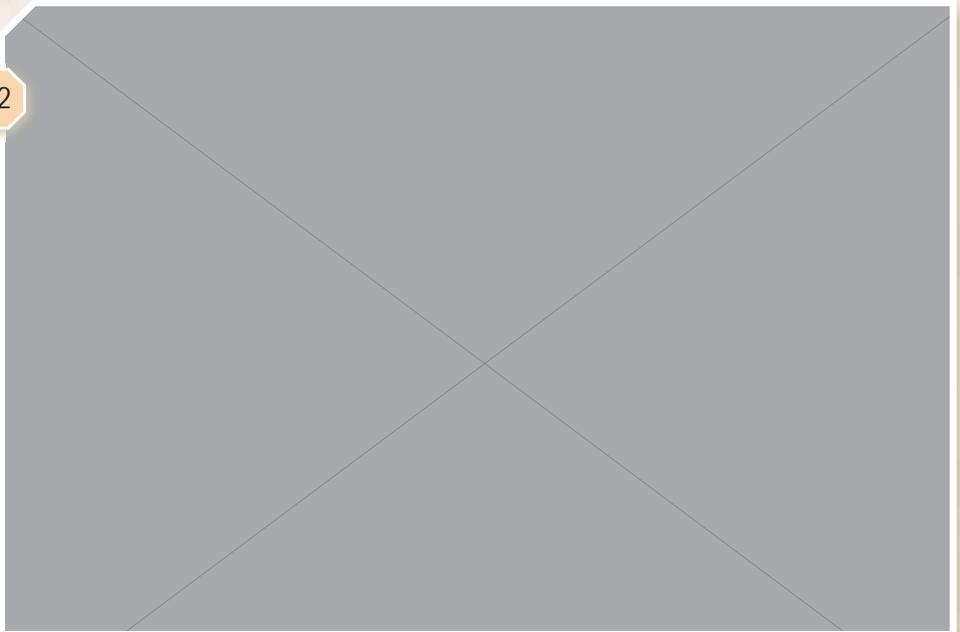
גמ', והיה כתוב עליהן:  
תקלין חדתין, ותקלין  
עתיקין, וקינין, וגוזלי  
עולה, ועצים, ולבונה, וזהב  
לכפורת, וששה לנדבה.



דף נ"ח ע"ב

132

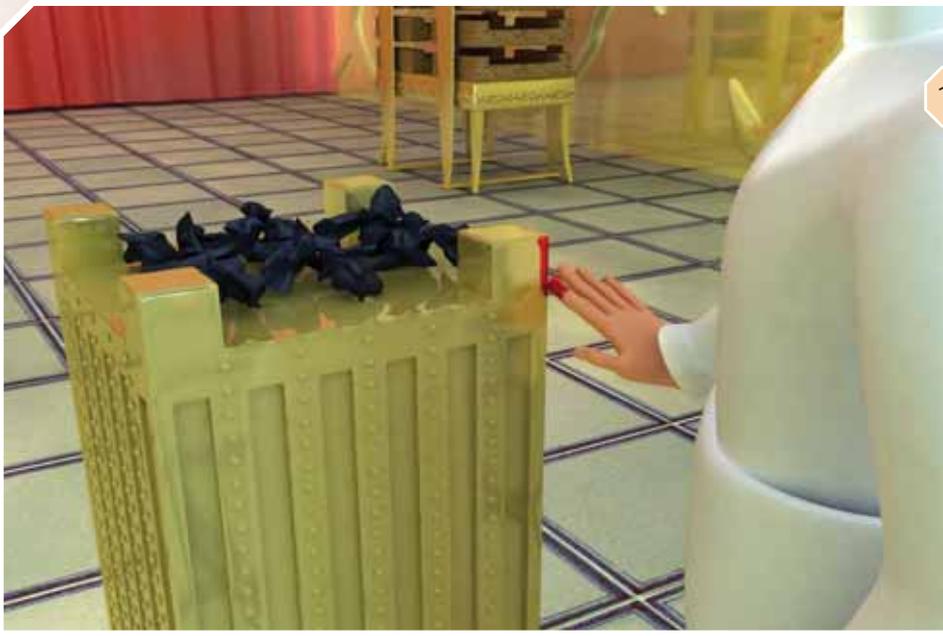
מתני', ויצא אל המזבח  
אשר לפני ה' - זה מזבח  
הזהב.



דף נ"ח ע"ב

133

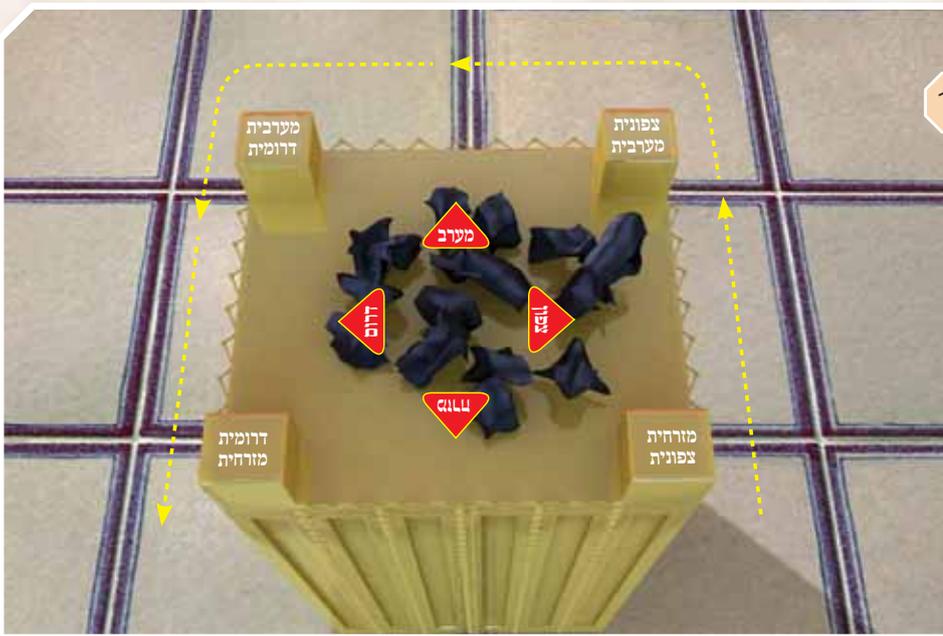
מתני', התחיל מחטא ויורד.



דף נ"ח ע"ב

134

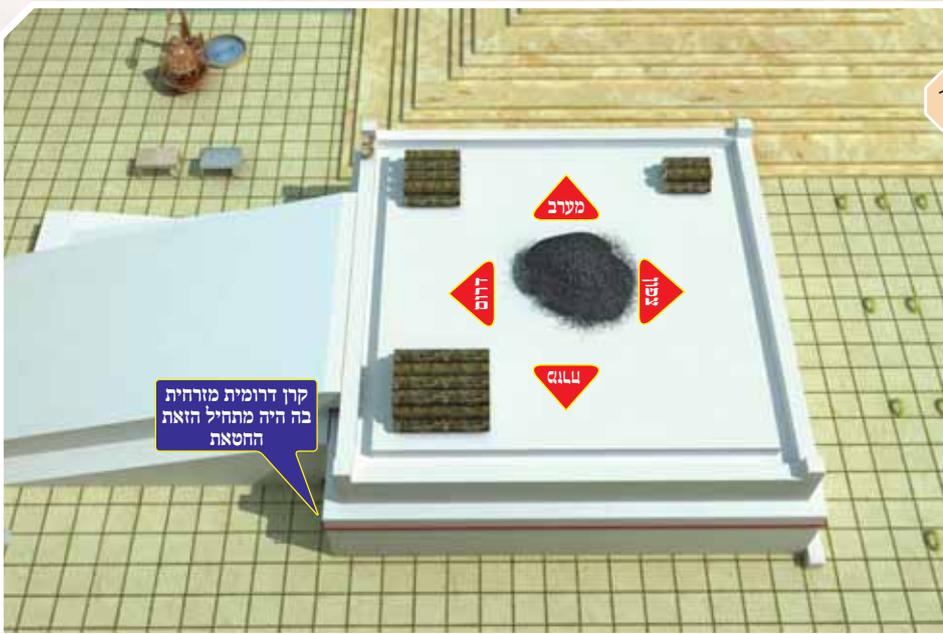
מתני', מהיכן הוא מתחיל - מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מזרחית דרומית, דרומית מערבית.



דף נ"ח ע"ב

135

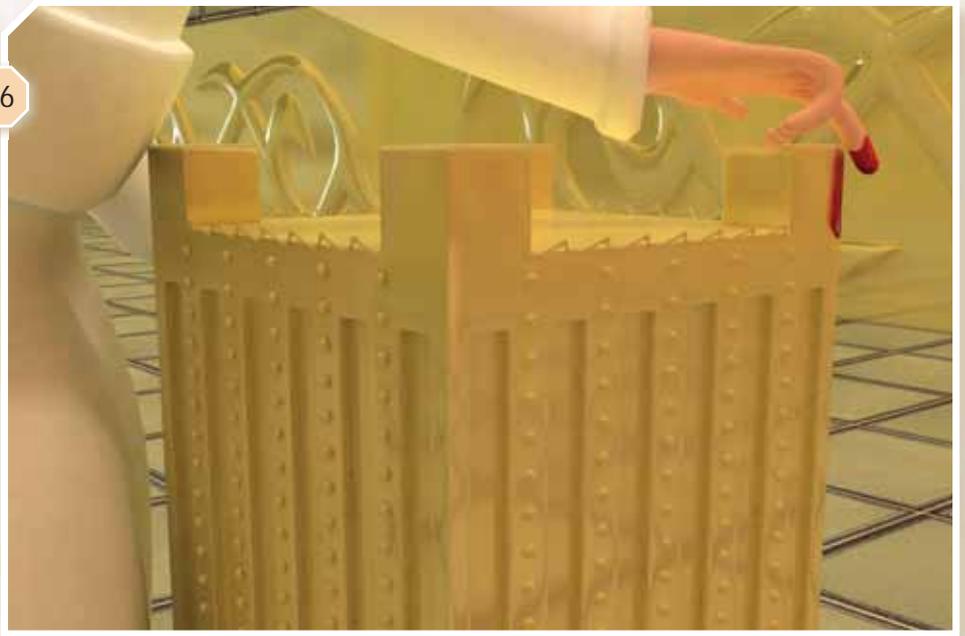
מתני', מקום שהוא מתחיל בחטאת על מזבח החיצון משם היה גומר על מזבח הפנימי.



דף נ"ח ע"ב

136

מתני', רבי אליעזר אומר:  
במקומו היה עומד  
ומחטא. ועל כולן היה נותן  
מלמטה למעלה.



דף נ"ח ע"ב

137

מתני', הזה על טהרו של  
מזבח שבע פעמים.



דף נ"ח ע"ב

138

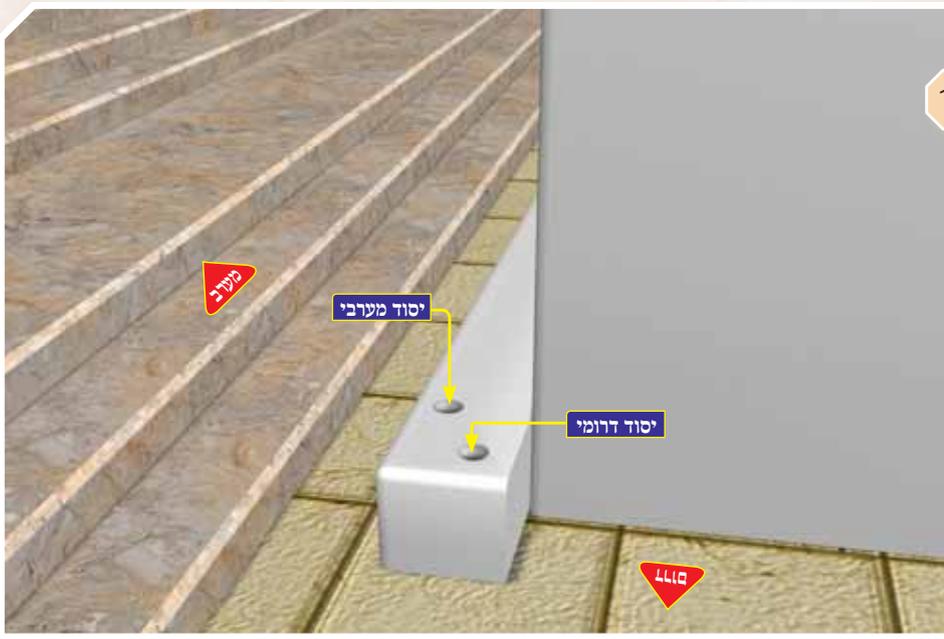
מתני', ושירי הדם היה  
שופך על יסוד מערבי של  
מזבח החיצון. ושל מזבח  
החיצון היה שופך אל יסוד  
דרומי.



דף נ"ח ע"ב

139

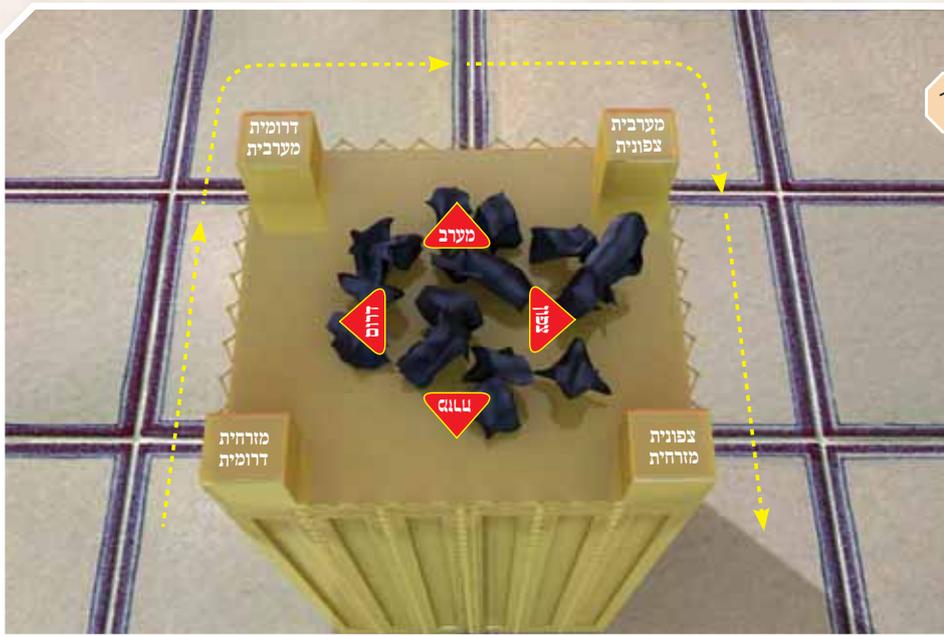
מתני', ושירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החיצון. ושל מזבח החיצון היה שופך אל יסוד דרומי.



דף נ"ח ע"ב

140

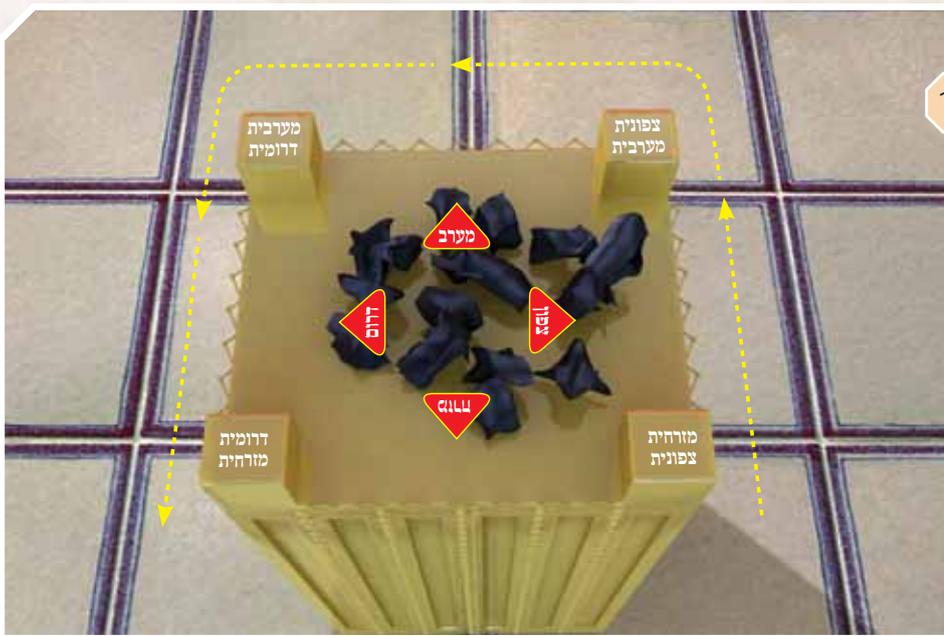
גמ', תנו רבנן: התחיל מחטא ויורד, מהיכן היה מתחיל - מקרן מזרחית דרומית, דרומית מערבית, מזרחית צפונית, צפונית מזרחית, דברי רבי עקיבא.



דף נ"ח ע"ב

141

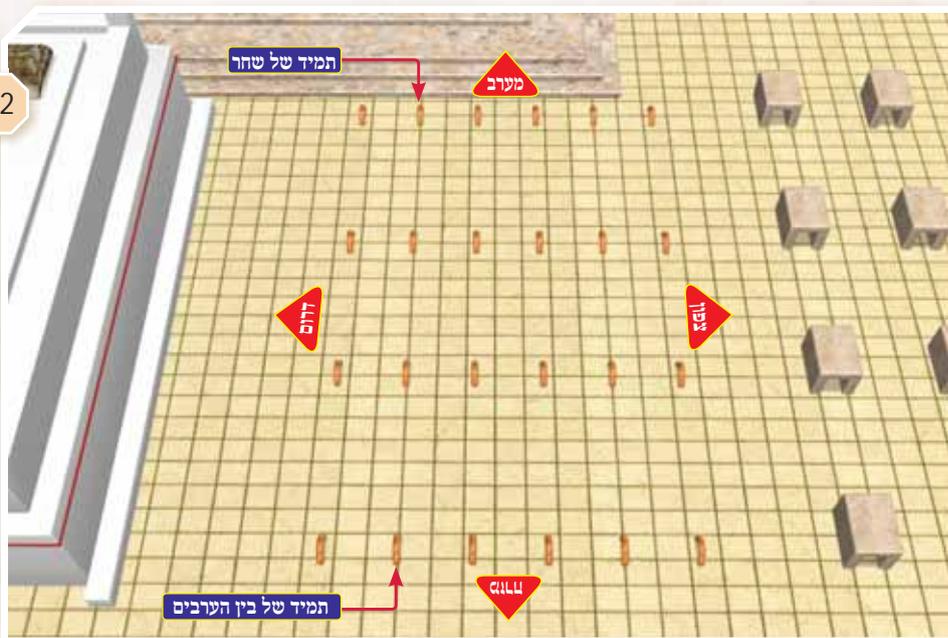
גמ', רבי יוסי הגלילי אומר: מקרן מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מזרחית דרומית, דרומית מזרחית.



דף ס"ב ע"ב

142

גמ', תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה, וש'ל בין הערבים היה נשחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שניה.



דף ס"ד ע"א

143

גמ', דתנן שלש קופות של שלש שלש סאין, שבהן תורמין את הלשכה, וכתוב עליהן אלה, בית, גימל.



דף ס"ו ע"א

144

מתני', בא לו אצל שעיר המשתלח, וסומך שתי ידיו עליו ומתודה.





דף ס"ז ע"א

145

מתני', חולק לשון של  
זהורית, חציו קשור בסלע  
וחציו קשור בין שני קרניו.  
ודחפו לאחוריו, והוא  
מתגלגל ויורד.



דף ס"ז ע"ב

146

מתני', בא לו אצל פר  
ושעיר הנשרפין, קרען  
והוציא את אימוריהן,  
נתנן במגים והקטירן על  
גבי המזבח.



דף ס"ז ע"ב

147

מתני', קלען במקלעות,  
והוציאן לבית השריפה.

רש"י, כמין קליעה, ארבעה בני  
אדם נושאים שני מוטות, שנים לפנים  
שנים לאחור ומהלכים מוט אלל  
מוט, והפר והשעיר נתונים עליהן  
מורכבין זה על זה, וכופפן זה תחת  
זה כמין קליעה.





דף ע' ע"א

148

מתני', נכנס להוציא את  
הכף ואת המחטה.

בתמונה: הכהן הגדול ביציאתו  
מבית קדשי הקדשים.



דף ע' ע"א

149

מתני', ונכנס להקטיר  
קטורת של בין הערביים.



דף ע' ע"א

150

מתני', ולהטיב את הנרות.

